

Kronika Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

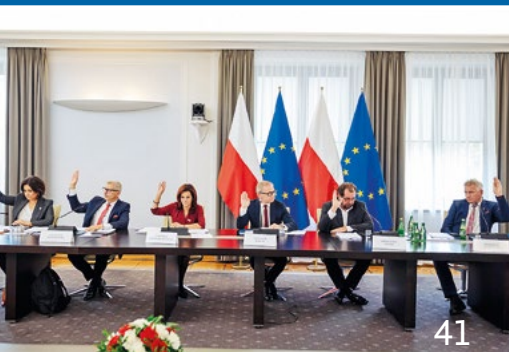
KWARTALNIK – NR 3 (27) | LIPIEC–PAŹDZIERNIK 2023 R. | KADENCJA X | ISSN 2544-0772

| PRACE KOMISJI |

| AKTYWNOŚĆ MIĘDZYNARODOWA |

| PRZEGLĄD WYDARZEŃ |

41

54

70

WWW.SENAT.GOV.PL

facebook.com/SenatRP | twitter.com/PolskiSenat | instagram.com/senat_rp

youtube.com/SenatRzeczypospolitejPolskiej | flickr.com/photos/senatrp/

1	Podsumowanie prac Senatu X kadencji
7	Senacka legislacja
41	Prace komisji

54	Aktywność międzynarodowa
66	Senat i Polonia
70	Przegląd wydarzeń

Podsumowanie prac Senatu X kadencji

Na prace Senatu X kadencji wpływ miały przede wszystkim pandemia COVID-19, wojna w Ukrainie i dominacja ugrupowań demokratycznej większości, stanowiącej opozycję wobec większości w Sejmie. To sprawiło, że mijające 4 lata znacząco różniły się od poprzednich kadencji w Izbie wyższej.

Obustrzenia sanitarne spowodowane zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 i wprowadzony następnie stan epidemii sprawiły, że Senat, po raz pierwszy w swojej historii, przez 2,5 roku pracował w nadzwyczajnym trybie. Dla zachowania dystansu społecznego obrady plenarne Senatu toczyły się w 3 salach, a część senatorów pracowała zdalnie, co wymagało dostosowania do nowych wymogów nie tylko regulaminu Izby, ale także senackiej infrastruktury. Podczas lockdownu ograniczona była aktywność krajowa i międzynarodowa, a pracę legislacyjną zdominowały ustawy dotyczące szeroko pojętej walki ze skutkami pandemii w każdym obszarze życia społecznego.

Po agresji Rosji na Ukrainę 24 lutego 2022 r. wsparcie dla Kijowa stało się

przedmiotem ponadpartyjnej zgody w Senacie, a senatorowie zostali adwokatami walki o wolność Ukrainy na forach krajowym i międzynarodowych. Jeszcze przed wybuchem wojny Senat ostrzegał przed taką możliwością i w uchwale z 4 lutego 2022 r. zapewniał o swoim poparciu dla politycznej i finansowej pomocy dla Ukrainy. 17 lutego 2022 r. delegacja Senatu na czele z marszałkiem Tomaszem Grodzkim udała się do Kijowa, aby okazać solidarność z narodem ukraińskim. Kolejna wizyta miała miejsce już w warunkach wojennych, 14 kwietnia 2022 r. Izba w swoich uchwałach wzywała do jak najszybszego zakończenia wojny, zwiększenia pomocy militarnej i humanitarnej, solidarnego wsparcia państw członkowskich dla przyspieszonego procesu integracji Ukrainy z Unią Europejską. Senatorowie potępiли nielegalne deportacje dzieci ukraińskich do Rosji. W ramach kontaktów międzynarodowych marszałek Senatu i senatorowie wskazywali na konieczność pomocy ukraińskim uchodźcom i potrzebę wypracowania specjalnej ścieżki wejścia Ukrainy do UE.

Prezydium Senatu w dobie pandemii.

Delegacja Senatu w Kijowie, podczas obrad Rady Najwyższej Ukrainy.

Senat monitorował również sytuację na Białorusi po sfałszowanych wyborach prezydenckich w 2020 r. Występował w obronie swobód obywatelskich Białorusinów, a także przeciw represjom wobec mniejszości polskiej. W Senacie 8 lutego 2023 r. gościła liderka białoruskiej opozycji Swiatlana Cichanouska, a jej w współpracownicy, przebywający

na emigracji w Polsce, utrzymywali stałe kontakty z senatorami.

Senat X kadencji przyjął formułę Izby otwartej dla obywateli. Stał się miejscem nieskrępowanej debaty publicznej, w której głos oddawano także tym grupom społecznym, które nie mogły liczyć na wysłuchanie gdzie indziej. Senat aktywnie włączał

Debata na temat przyszłości polskiej gospodarki.

się w dyskusję nad aktualnymi problemami gospodarczymi czy społecznymi, przedstawiając propozycje ich rozwiązania. Debaty te dotyczyły m.in. podziału środków unijnych w Krajowym Planie Odbudowy, katastrofy ekologicznej na Odrze, kryzysu migracyjnego na granicy polsko-białoruskiej, praw kobiet, stanu systemu sprawiedliwości i ochrony zdrowia, ułatwień dla przedsiębiorców.

Senat X kadencji obradował na 67 posiedzeniach, rozpatrzył 663 ustawy, w tym 27 w trybie pilnym. Wniósł o odrzucenie 90 ustaw; to największa liczba odrzuconych ustaw w dotychczasowej działalności Izby wyższej.

Łącznie podczas wszystkich posiedzeń senatorowie wzięli udział w 4354 głosowaniach elektronicznych i 9 imiennych. Złożyli do protokołu lub marszałkowi Senatu i wygłosili 2293 oświadczenia. Senatorowie wprowadzili poprawki do 347 ustaw. Sejm przyjął wszystkie zmiany w 80 ustawach, zaś w 198 – część. Ogółem Senat zgłosił 5785 poprawek, posłowie zaakceptowali 2954 z nich.

Sejm nie rozpatrzył stanowisk Senatu w sprawie 8 ustaw, co oznacza, że nie wejdą one w życie. To: ustawa o zasadach udzielania przez Skarb Państwa gwarancji za zobowiązania Narodowej Agencji Bezpieczeństwa Energetycznego oraz ustawy o zmianie: niektórych ustaw w związku z przeniesieniem środków z otwartych funduszy emerytalnych na indywidualne konta emerytalne; niektórych ustaw w zakresie wynagradzania osób sprawujących funkcje publiczne oraz o zmianie ustawy o partiach politycznych; ustawy o ochronie zwierząt; ustawy o gospodarce nieruchomościami; ustawy o referendum lokalnym; ustawy

– Prawo oświatowe; ustawy o lasach oraz ustawy o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej.

Izba wniosła do Sejmu największą, po Senacie VII kadencji, liczbę projektów ustaw. Spośród 115 inicjatyw 7 dostosowywało przepisy do orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, 14 realizowało postulaty zawarte w petycjach skierowanych do marszałka Senatu, 4 uwzględniały postulaty rzecznika praw obywatelskich. Mimo tak znaczącego wysiłku ustawodawczego Izby zaledwie 14 spośród tych projektów ustaw stało się obowiązującym prawem, a tylko kilka przeszło pierwsze czytanie w Sejmie. Dzięki uchwalonym z inicjatywy Senatu ustawom m.in.: podwyższono świadczenia emerytalne osób urodzonych w 1953 r., które przeszły na wcześniejszą emeryturę; przyznano dodatkowe świadczenia emerytalne długoletnim sołtysom; zwiększono progi dochodowe uprawniające do jednorazowej i okresowej pomocy pieniężnej dla działaczy opozycji antykomunistycznej, osób represjonowanych z powodów politycznych, kombatantów, osób deportowanych do pracy przymusowej, żołnierzy-górników, cywilnych niewidomych ofiar działań wojennych; wprowadzono nowy – uwzględniający cenę paliwa – wzór obliczania wysokości zwrotu kosztów przewozu przez rodziców dzieci, młodzieży i uczniów z niepełnosprawnościami do przedszkoli, szkół i innych placówek oświaty; zwolniono pozwanego z kosztów sądowych w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Ustawy uchwalone z inicjatywy Senatu określają ponadto zasady tworzenia młodzieżowych

Głosowanie nad odrzuceniem ustawy o przedłużeniu kadencji organów jednostek samorządu terytorialnego, 51. posiedzenie Senatu.

rad powiatów i młodzieżowych sejmików województw; regulują wyłączenie spod egzekucji komorniczej zwierząt i przedmiotów potrzebnych do prowadzenia gospodarstwa rolnego; doprecyzowują zasady zwolnienia infrastruktury kolejowej z podatku od nieruchomości; rozszerzają krąg osób uprawnionych do odszkodowań za szkody łowieckie; ujednolicają zasady wypłaty odszkodowań właścicielom nieruchomości w związku z uchwaleniem planu zagospodarowania przestrzennego lub jego zmianą; umożliwiają doręczenia w postępowaniu administracyjnym na adres skrytki pocztowej.

W projektach ustaw, których Sejm nie rozpatrzył, Senat proponował m.in.: usunięcie przyczyn powodujących wątpliwości co do statusu sędziów powołanych przez Krajową Radę Sądownictwa; wydłużenie terminu na dostarczenie do kraju protokołów z głosowania w obwodach za granicą podczas wyborów parlamentarnych, prezydenckich i do Parlamentu Europejskiego; niekaranie polskich ochotników broniących niepodległości Ukrainy; zmianę procedury lokalizacji elektrowni wiatrowych dla zwiększenia możliwości ich budowy; przywrócenie gminie kompetencji w zakresie zatwierdzania taryf za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków; bezpłatne leki dla kobiet także w czasie

połogu; dodatek do emerytury wieloletnim czynnym członkom ochotniczych straży pożarnych; przywrócenie emerytom urodzonym także w innym roku niż 1953 pełnej podstawy obliczenia emerytury, pomniejszonej w 2012 r. o kwoty pobranych emerytur wcześniejszych; zwiększenie świadczenia dla osób deportowanych do pracy przymusowej przez III Rzeszę i osadzonych w obozach pracy. Senat przygotował też rozwiązania mające zminimalizować negatywny wpływ pandemii COVID-19 na gospodarkę. Kilka projektów ustaw realizowało postulaty samorządowców. Dotyczyły one utworzenia związków metropolitalnych: łódzkiego, krakowskiego i w woj. pomorskim czy zwiększenia udziału gmin, powiatów i województw we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych. Izba wystąpiła również z inicjatywą na rzecz ochrony środowiska – projekt przewidywał utworzenie funduszu ochrony powietrza oraz ulgę podatkową i proekologiczny dodatek wyrównawczy dla osób, używających niskoemisyjnych źródeł ogrzewania.

Izba podjęła 111 uchwał, w których ustosunkowywała się do zagadnień ważnych dla polskiego życia społecznego, takich jak przestrzeganie praworządności, niezależność wymiaru sprawiedliwości, niezawisłość sędziowska czy wolność mediów.

Przypomniła też szereg ważnych postaci i wydarzeń z historii Polski.

W X kadencji powołanych zostało 16 komisji stałych i 3 nadzwyczajne ds.: klimatu; wyjaśnienia przypadków nielegalnej inwigilacji, ich wpływu na proces wyborczy w RP oraz reformy służb specjalnych; zbadania wpływów rosyjskich na decyzje organów władzy publicznej w Polsce. Łącznie odbyły one 2587 posiedzeń. W swoich pracach komisje korzystały ze wsparcia zarówno ekspertów, jak i praktyków; niektóre powołały zespoły doradców. Oprócz działalności legislacyjnej komisje wiele uwagi poświęciły różnego rodzaju zagadnieniom i problemom dotyczącym ich zakresu działania. Organizowały posiedzenia tematyczne, wyjazdowe, studyjne, seminaria i liczne konferencje. Zajmowały też stanowiska w ważnych, ich zdaniem, kwestiach, dotyczących m.in. nieprzejrzystości finansów publicznych; naruszania przez media publiczne prawa do rzetelnej informacji; rozwoju sektora gospodarki wodno-ściekowej; zarządzania lasami publicznymi; importu zboża z Ukrainy. W ramach obchodów 100. rocznicy pierwszego posiedzenia Senatu II RP komisje wizytowały różne regiony Polski, zapoznając się z ich osiągnięciami i problemami. Dyskutowano m.in. o stanie

finansów samorządów, zanieczyszczeniu Morza Bałtyckiego, bezpieczeństwie jakości żywienia, gospodarce odpadami, budownictwie komunalnym i społecznym, deinstytucjonalizacji opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi.

Senatorowie pracowali również w zespołach senackich i parlamentarnych. Na podstawie rekomendacji Senackiego Zespołu ds. Spółki GetBack przygotowano projekty ustaw zwiększające bezpieczeństwo rynku finansowego i jego klientów. Przy marszałku Senatu działały Rada Gospodarcza – Zespół Doradców ds. Gospodarczych oraz Zespół Doradców ds. kontroli konstytucyjności ustaw.

Posiedzenie Komisji Nadzwyczajnej ds. wyjaśnienia przypadków nielegalnej inwigilacji, ich wpływu na proces wyborczy w Rzeczypospolitej Polskiej oraz reformy służb specjalnych.

X kadencja Senatu była także czasem intensywnych działań dyplomacji parlamentarnej, która skupiała się nie tylko na wsparciu Ukrainy, ale także na umacnianiu relacji euroatlantyckich Polski. Marszałek Senatu wraz z delegacją składał wizyty m.in. w Czechach, USA, Kanadzie czy Kazachstanie. Wizyty w Senacie składali prezydenci, m.in. Francji Emanuel Macron czy Mołdawii Maja Sandu, przewodniczący parlamentów, reprezentanci organizacji międzynarodowych. Marszałek rozmawiał także z prezydentem USA Joe Bidenem i prezydentem Ukrainy Wołodymyrem Zełenskim podczas ich wizyt w Warszawie.

Senatorowie aktywnie uczestniczyli w pracach gremiów międzyparlamentarnych UE, NATO, OBWE i Unii Międzyparlamentarnej. W Senacie odbyło się doroczne posiedzenie Zgromadzenia Parlamentarnego Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Sejmu Republiki Litewskiej i Rady Najwyższej Ukrainy. W Burgos obradowało Polsko-Hiszpańskie Forum Parlamentarne. Marszałek Senatu brał udział w szczytach Platformy Krymskiej i dorocznych spotkaniach przewodniczących parlamentów krajów UE.

Mimo odebrania Senatowi środków finansowych na opiekę nad Polonią senatorowie utrzymywali intensywne kontakty z rodakami mieszkającymi za granicą. Odwiedzali szkoły, instytucje kultury i skupiska polonijne, monitorowali działania dotyczące wsparcia finansowego Polonii czy rozwoju

polskiego szkolnictwa poza granicami. Senat odwiedzali przedstawiciele organizacji i stowarzyszeń polonijnych. W programie każdej zagranicznej wizyty marszałka Senatu i delegacji było spotkanie z Polonią i Polakami za granicą.

11 marca 2022 r. w Sejmie odbyło się uroczyste zgromadzenie posłów i senatorów poświęcone 23. rocznicy wejścia Polski do NATO. Z tej okazji Sejm i Senat podjęły uchwałę, w której wezwały do konsekwentnego wzmacniania więzi transatlantyckich oraz kontynuowania solidarnego przeciwdziałania agresji rosyjskiej i udzielania Ukrainie wszechstronnego wsparcia. Posłowie i senatorowie w Warszawie, a posłowie do Sejmu litewskiego w Wilnie spotkali się wspólnie 3 maja 2021 r. w formule on-line na uroczystym zgromadzeniu dla uczczenia Konstytucji 3 maja. W okolicznościowej uchwale parlamentarzyści oddali hołd dziedzictwu nowożytnego konstytucjonalizmu.

28 listopada 2022 r. odbyło się uroczyste posiedzenie Senatu z okazji 100. rocznicy 1. posiedzenia Senatu II RP i spotkanie z senatorami I–IX kadencji. Uroczystościom towarzyszyła okolicznościowa wystawa, a obchody jubileuszowe zwieńczył koncert w Teatrze Polskim.

W 2023 r. zmarli senatorowie Marek Plura i Barbara Borys-Damięcka. Wybory uzupełniające nie odbyły się w związku ze zbliżającymi się wyborami parlamentarnymi

Uroczyste obchody 100. rocznicy pierwszego posiedzenia Senatu II RP.

Senacka legislacja

| Rozpatrzone ustawy

64. POSIEDZENIE SENATU (12–14 LIPCA 2023 R.)

Państwowa Komisja ds. badania wpływów rosyjskich na bezpieczeństwo wewnętrzne RP

Senat zdecydował o odrzuceniu ustawy o zmianie ustawy o Państwowej Komisji do spraw badania wpływów rosyjskich na bezpieczeństwo wewnętrzne Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2007–2022 oraz niektórych innych ustaw. Senatorowie podzielili zastrzeżenia senackiego biura legislacyjnego, które stwierdziło, że „nowela – sama w sobie – nie budzi zastrzeżeń natury techniczno-legislacyjnej. Mimo zmian nią wprowadzanych (...) pozostanie dotknięta licznymi wadami dewastującymi porządek prawny Rzeczypospolitej. Powinna więc zostać wyeliminowana z polskiego porządku prawnego w całości”. Sejm nie zgodził się jednak ze stanowiskiem Senatu.

Nowelizacja likwiduje możliwość stosowania przez komisję ds. badania wpływów rosyjskich środków zaradczych wskazanych

Senator Aleksander Pocię, sprawozdawca komisji: praw człowieka i ustawodawczej w sprawie nowelizacji ustawy o Państwowej Komisji ds. badania wpływów rosyjskich.

w ustawie (m.in. zakaz pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi na okres do 10 lat). Komisja miałaby tylko prawo uznać, że dana osoba nie daje rękojmi należytego wykonywania czynności w interesie publicznym. Ustawa wprowadza też zmiany trybu odwoławczego od decyzji komisji z sądów administracyjnych na sądy powszechne oraz wyklucza możliwość pełnienia funkcji członka komisji przez posła lub senatora.

Ustawa weszła w życie 8 sierpnia 2023 r. (DzU z 2023 r., poz. 1532).

Sekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta RP Małgorzata Paprocka, przedstawicielka projektodawcy nowelizacji ustawy o Państwowej Komisji ds. badania wpływów rosyjskich.

System jakości w opiece zdrowotnej

Senat odrzucił ustawę o jakości w opiece zdrowotnej i bezpieczeństwie pacjenta, uznawszy, że wyeliminowanie zastrzeżeń konstytucyjnych, systemowych i merytorycznych na etapie senackiego procedowania nie jest możliwe, gdyż wymagałoby opracowania alternatywnej koncepcji systemu jakości w opiece zdrowotnej i bezpieczeństwa pacjenta oraz jej należytego skonsultowania z zainteresowanymi podmiotami i środowiskami. Sejm nie zaakceptował jednak stanowiska Senatu.

Nowelizacja określa zasady funkcjonowania systemu jakości w opiece zdrowotnej i bezpieczeństwa pacjenta. Dotyczy wewnętrznego systemu zarządzania jakością i bezpieczeństwem, autoryzacji, akredytacji i rejestrów medycznych. Ma poprawić skuteczność diagnostyki i leczenia dzięki systematycznej ocenie klinicznych wskaźników jakości, a także bezpieczeństwo i satysfakcję pacjenta poprzez rejestrowanie i monitorowanie zdarzeń niepożądanych. Efektem ma być porównywalność podmiotów udzielających świadczeń pod względem jakości i skuteczności oferowanej opieki. Ustawa wprowadza też rozwiązania prawno-organizacyjne, regulujące kwestie jakości, w tym obowiązek posiadania wewnętrznego systemu zarządzania jakością i monitorowania zdarzeń niepożądanych. Ma to zapobiegać błędom medycznym. Wydłuża do 5 lat okres ważności akredytacji i tworzy system monitorowania wniosków o udzielanie akredytacji.

Większość przepisów ustawy weszła w życie 8 września 2023 r. (DzU z 2023 r., poz. 1692).

Krajowy System e-Faktur

Senat odrzucił ustawę o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw. Stwierdził bowiem m.in., że nie przewiduje ona możliwości odliczania od podstawy obliczenia podatku PIT ani od podstawy opodatkowania CIT kosztów nabycia usług służących wdrożeniu Krajowego Systemu e-Faktur. W opinii Izby ponadto nowela budzi wątpliwości co do możliwości bezspornego rozróżnienia transakcji dokonywanych między przedsiębiorstwami, które mają obowiązek wystawienia faktury przy użyciu Krajowego Systemu e-Faktur, od niepodlegających temu obowiązkowi transakcji osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej, na co zwracała uwagę strona społeczna. Sejm nie podzielił jednak stanowiska Senatu.

Nowelizacja wprowadza obowiązek wystawiania faktur za pośrednictwem Krajowego Systemu e-Faktur (KSeF), obecnie dobrowolnego. Ten obowiązek ma dotyczyć faktur potwierdzających transakcje między przedsiębiorcami, nie obejmuje sytuacji, kiedy kupującym jest konsument. Elektroniczny system wystawiania faktur ma ułatwić walkę z wyłudzeniami podatku VAT i przynieść budżetowi dodatkowe 10 mld zł w ciągu 10 lat. Obowiązkowy Krajowy System e-Faktur pozwoli na unowocześnienie procesów

Głosowanie nad wnioskiem o odrzucenie ustawy o jakości w opiece zdrowotnej i bezpieczeństwie pacjenta.

Senator Leszek Czarnobaj, sprawozdawca Komisji Budżetu i Finansów Publicznych w sprawie ustawy o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług.

fakturowych, obiegu dokumentów i wykorzystywanych przez przedsiębiorców systemów fakturowych. Jednolity standard e-faktury uprości dokumentowanie transakcji, a także przyspieszy i zautomatyzuje wystawianie, przetwarzanie i archiwizację dokumentów. Nowela wprowadza także wyłącznie elektroniczną obsługę wiążących informacji: taryfowej, o pochodzeniu, akcyzowej i stawkowej dzięki rozbudowie i dostosowaniu funkcjonujących już systemów informatycznych KAS.

Większość przepisów ustawy wejdzie w życie 1 lipca 2024 r. (DzU z 2023 r., poz. 1598).

Szczególna ochrona prawna złóż strategicznych

Senat postanowił odrzucić ustawę o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw. Stał się bowiem na stanowisku, że w sposób niedopuszczalny narusza ona konstytucyjne wolności zarówno właścicieli nieruchomości, jak i samego samorządu. Sejm nie zgodził się jednak ze stanowiskiem Senatu.

Nowelizacja ma zapewnić ochronę złóż kopalin w Polsce, usprawnić działalność organów nadzoru górniczego, umożliwić większe niż obecnie podziemne składowanie dwutlenku węgla (CCS), także przez podmioty komercyjne, i podziemne magazynowanie wodoru. Wprowadza definicję złoża strategicznego, które ze względu na swoje znaczenie dla gospodarki lub bezpieczeństwa kraju będzie podlegać szczególnej ochronie prawnej. Złóża po udokumentowaniu będą mogły uzyskać status strategicznego po warunkiem

spełniania kryteriów i w drodze postępowania administracyjnego wszczętego z urzędu przez centralny organ administracji geologicznej. Na terenach ponad złożami kopalin będzie można prowadzić działalność związaną z odnawialnymi źródłami energii (np. posadowienie farm PV) czy rolniczą. Inwestycje nie będą mogły jednak być trwale związane z gruntem, aby nie zablokować przyszłej eksploatacji złoża. Nowela określa też warunki koncesjonowania i wykorzystania surowców, w tym przesłanki do odmowy wydania koncesji, liberalizuje przepisy dotyczące koncesjonowania działalności, jeśli chodzi o poszukiwanie i rozpoznawanie złóż niektórych kopalin, m.in. ropy i gazu, a także podziemnego, bezzbiornikowego magazynowania substancji i podziemnego składowania odpadów. Ustawa ma również m.in. przeciwdziałać nielegalnej eksploatacji złóż; wspierać przedsiębiorców chcących inwestować w CCS; połączyć państwową służbę geologiczną z państwową służbą hydrogeologiczną.

Większość przepisów ustawy wejdzie w życie 28 października 2023 r. (DzU z 2023 r., poz. 2029).

Senator Wiesław Dobkowski, sprawozdawca komisji: gospodarki i środowiska w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze.

System rekompensaty za szkody z tytułu zdarzeń medycznych

Senatorowie wprowadzili 5 poprawek do ustawy o zmianie ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta oraz niektórych innych ustaw, Sejm je jednak odrzucił. Senat zaproponował m.in., aby 3/4 składu Zespołu ds. Świadczeń z Funduszu Kompensacyjnego Zdarzeń Medycznych stanowili lekarze.

Nowelizacja wprowadza 2-instancyjny pozasądowy system rekompensaty za szkody

Głosowanie nad poprawkami do ustawy o zmianie ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta.

z tytułu zdarzeń medycznych bez orzekania o winie, obsługiwany przez Rzecznika Praw Pacjenta, zamiast wojewódzkich komisji ds. orzekania o zdarzeniach medycznych. System ma zapewniać szybszą i sprawniejszą wypłatę świadczeń niż w postępowaniach sądowych lub przed komisjami wojewódzkimi. Nowela powołuje także Fundusz Kompensacyjny Zdarzeń Medycznych. Wnioski o przyznanie świadczenia kompensacyjnego, z opłatą 300 zł, będzie można składać w ciągu 1 roku od dnia dowiedzenia się o zdarzeniu medycznym, ale nie dłużej niż do 3 lat od zdarzenia. W noweli określono zakres wysokości świadczenia kompensacyjnego z tytułu poszczególnych kategorii zdarzeń medycznych.

Ustawa weszła w życie 6 września 2023 r. (DzU z 2023 r., poz. 1675).

Większe wsparcie budżetowe dla linii autobusowych

Senat wprowadził 2 poprawki do ustawy o zmianie ustawy o publicznym transporcie zbiorowym oraz niektórych innych ustaw, odrzucone jednak przez Sejm. Senatorowie chcieli m.in. zwiększyć wysokość dopłaty ze środków funduszu z 3 do 5 zł do 1 wozokilometra.

Nowela zwiększa z 800 mln do 1 mld zł roczną kwotę wsparcia dla linii autobusowych z dofinansowaniem z rządowego Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych (FRPA). Wprowadza też możliwość zawierania przez wojewodę z organizatorem przewozów zarówno rocznych, jak i wieloletnich umów o dopłatę na czas oznaczony, nie dłuższy niż 10 lat. Od 2024 r. na stałe

Senatorowie podczas rozpatrywania nowelizacji ustawy o publicznym transporcie zbiorowym.

zostanie utrzymany obecny poziom dopłaty z funduszu dla organizatorów publicznego transportu w kwocie nie wyższej niż 3 zł do 1 wozokilometra przewozu. Nadal będzie się można ubiegać o dopłatę z budżetu państwa, jeśli chodzi o stosowanie ulg ustawowych za przejazd przez przewoźników, którzy nie są operatorami publicznego transportu zbiorowego. Badania techniczne ciągników rolniczych będzie można wykonywać na miejscu w gospodarstwie, dzięki czemu rolnik nie będzie musiał jeździć do okręgowej stacji kontroli pojazdów.

Ustawa weszła w życie 28 września 2023 r. (DzU z 2023 r., poz. 1720).

Większa ochrona praw małoletnich i ubezwłasnowolnionych spadkobierców

Senat wprowadził 17 poprawek do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw. Sejm poparł 5 zmian o charakterze doprecyzującym i redakcyjnym.

Nowela ma służyć lepszemu ochronie praw spadkobierców, głównie małoletnich i całkowicie ubezwłasnowolnionych, i skróceniu czasu postępowań spadkowych. Krąg spadkobierców w tzw. trzeciej grupie spadkowej zostanie zawężony do dziadków, rodzeństwa rodziców spadkodawcy i ich zstępnych. Wyłączeni z dziedziczenia zostaliby dalsi zstępni dziadków spadkodawcy, czyli tzw. cioteczne lub stryjeczne wnuki i dalsze pokolenia, które często nie utrzymują kontaktów ze spadkodawcą. Ma to ograniczyć poszukiwania z urzędu przez sądy i wzywania na rozprawę dalekich krewnych spadkodawcy, co skróci

także czas trwania postępowań. Nowelizacja umożliwi ponadto uznawanie za niegodne dziedziczenia osoby, które uporczywie uchylały się od wykonywania wobec spadkodawcy pieczy lub obowiązku alimentacyjnego, określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą albo inną umową. Nowela dotyczy też oświadczeń o przyjęciu lub odrzuceniu spadku. Obecny, 6-miesięczny termin na złożenie takiego oświadczenia byłby zawieszony, gdy wymagałoby to zezwolenia sądu opiekuńczego. Ma to pomóc osobom małoletnim i ubezwłasnowolnionym, aby należny im spadek nie przepadał z powodu niedopilnowania formalności. Wymagane oświadczenie w ich imieniu mogą złożyć opiekunowie.

Większość przepisów ustawy wejdzie w życie 15 listopada 2024 r. (DzU z 2023 r., poz. 1615).

Tworzenie obywatelskich społeczności energetycznych

Senat wprowadził 54 poprawki, w większości legislacyjne i doprecyzowujące, do ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw. Sejm przyjął 40 takich zmian.

Nowela umożliwia tworzenie obywatelskich społeczności energetycznych w formach: spółdzielni, spółdzielni mieszkaniowej, wspólnoty mieszkaniowej, stowarzyszenia, spółki osobowej i spółdzielni rolników. Przedmiotem działalności obywatelskiej społeczności energetycznej może być wytwarzanie, dystrybucja, obrót, agregacja, magazynowanie energii elektrycznej, realizowanie przedsięwzięć służących

Głosowanie nad poprawkami do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw.

poprawie efektywności energetycznej oraz świadczenie usług w zakresie ładowania pojazdów elektrycznych członkom społeczności. Społeczność może działać w obrębie sieci i operatora systemu dystrybucyjnego. Ustawa przesuwając z 1 lipca 2024 do 1 lipca 2025 r. uruchomienie Centralnego Systemu Informacji o Rynku Energii (CSIRE), a przepisy umożliwiające techniczną zmianę sprzedawcy energii elektrycznej w ciągu 24 godzin mają obowiązywać od 2026 r. Urząd Regulacji Energetyki (URE) utworzy porównywarkę wszystkich dostępnych na rynku ofert sprzedaży energii elektrycznej do gospodarstw domowych i firm o zużyciu poniżej 100 MWh rocznie. Ustawa wprowadza ponadto odpis od przychodów ze sprzedaży gwarancji pochodzenia energii elektrycznej z OZE; 97% tych przychodów ma trafić na Fundusz Wypłaty Różnicy Ceny, na rekompensaty za ograniczenie cen energii dla odbiorców. Zawiera także definicje agregatora rynku energii i odbiorcy aktywnego, który może zużywać, magazynować lub sprzedawać energię elektryczną wytworzoną we własnym zakresie, świadczyć usługi systemowe lub elastyczności, ale nie w ramach podstawowej działalności gospodarczej czy zawodowej. Ustawa umożliwia też przedsiębiorcom budowę tzw. linii bezpośrednich, łączących odbiorcę z wytwórcą energii elektrycznej tylko na podstawie zgłoszenia. Przedsiębiorca mający linię bezpośrednią ze źródłem będzie mógł wprowadzić energię elektryczną do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. Właścicielami połączeń międzysystemowych gazowych i elektroenergetycznych z sąsiednimi krajami mogą być tylko polscy operatorzy przesyłu energii elektrycznej lub gazu. Nowela przewiduje

Senator Stanisław Lamczyk, sprawozdawca Komisji Nadzwyczajnej ds. Klimatu w sprawie nowelizacji prawa energetycznego.

Senatorowie podczas rozpatrywania ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw.

ponadto skorzystanie z prawa odstąpienia od dyrektywy i utrzymanie cen energii, zatwierdzanych przez regulatora taryfą.

Większość przepisów ustawy weszła w życie 7 września 2023 r. (DzU z 2023 r., poz. 1681).

Ograniczenie negatywnego oddziaływania na środowisko terenów zdegradowanych

Izba przyjęła z 7 zmianami ustawę o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych. Sejm odrzucił wszystkie poprawki Senatu, który m.in. chciał zmodyfikować definicje miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych i składowiska historycznych odpadów przemysłowych, tak aby działania dotyczące poprawy stanu środowiska na terenach skażonych odnosiły się również do sytuacji, gdy źródłem zanieczyszczeń są opróżnione składowiska odpadów lub miejsca ich spalania.

Specustawa ma na celu usunięcie i ograniczenie negatywnego oddziaływania wielkoobszarowych terenów zdegradowanych na środowisko i zdrowie ludzi. Umożliwi zagospodarowanie lub zabezpieczenie odpadów stwarzających zagrożenie i oczyszczenie tych terenów. W załączniku wskazano 5 rozpoznanych wielkoobszarowych terenów zdegradowanych, dla których konieczne jest podjęcie działań związanych z poprawą stanu środowiska. To tereny po zakładach chemicznych: „Zachem” w Bydgoszczy, „Organika-Azot” w Jaworznie, „Tarnowskie Góry” w Tarnowskich Górach, barwników „Boruta” w Zgierzu i włókien chemicznych „Wistom” w Tomaszowie Mazowieckim. Specustawa definiuje wielkoobszarowy teren zdegradowany, składowiska historycznych odpadów przemysłowych i miejsca gromadzenia historycznych odpadów przemysłowych. Za poprawę stanu środowiska na wielkoobszarowych terenach

Senator Janusz Pęcherz, sprawozdawca komisji: samorządu terytorialnego i środowiska w sprawie ustawy o wielkoobszarowych terenach zdegradowanych.

zdegradowanych będą odpowiedzialni wójt, burmistrz, prezydent miasta lub – dla terenów zamkniętych – regionalny dyrektor ochrony środowiska. Ustawa określa też zasady wywłaszczenia nieruchomości lub czasowego ich zajęcia, aby przeprowadzić odpowiednie prace, mające poprawić stan środowiska na terenie zdegradowanym, zasady ustalania wysokości odszkodowań dla właścicieli tych nieruchomości, a także nakładania opłat w związku ze wzrostem wartości nieruchomości w wyniku uprzętnienia terenu. Specustawa ma zagwarantować zwrot kosztów, poniesionych w związku np. z usunięciem i unieszkodliwieniem odpadów, w razie sprzedaży lub zwrotu nieruchomości poprzedniemu właścicielowi na rzecz funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej, z którego uzyskano środki finansowe, lub gminy.

Ustawa weszła w życie 12 września 2023 r. ((DzU z 2023 r., poz. 1719).

Zmiany w Karcie Nauczyciela

Izba wprowadziła 23 poprawki do ustawy o zmianie ustawy – Karta Nauczyciela oraz niektórych innych ustaw. Sejm przyjął tylko zmianę, wydłużającą do 31 grudnia 2024 r. termin wygaszenia studiów doktoranckich.

Nowelizacja przewiduje, że przejść na emeryturę na szczególnych zasadach, czyli w wieku niższym niż ustawowy (60 lat u kobiet i 65 lat u mężczyzn), będą mogli – po rozwiązaniu na swój wniosek stosunku pracy – nauczyciele, którzy łącznie spełnią następujące warunki: rozpoczęli przed 1 stycznia 1999 r. pracę na stanowisku nauczyciela, wychowawcy lub innego pracownika pedagogicznego, mają udokumentowany okres składkowy wynoszący co najmniej 30 lat, w tym co najmniej 20 lat pracy „przy tablicy”. Do przejścia na emeryturę na szczególnych zasadach będą mogły przechodzić, począwszy od 1 września 2024 r., kolejne roczniki nauczycieli, urodzonych w latach 1966–69. Nauczyciela, który przejdzie na emeryturę na szczególnych zasadach, a nie osiągnął wieku emerytalnego, będzie można zatrudnić wyłącznie w razie potrzeby wynikającej z organizacji nauczania lub zastępstwa nieobecnego nauczyciela, za zgodą kuratora. Wymiar zatrudnienia w szkole takiego nauczyciela nie będzie mógł być wyższy niż 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć. Nowela rozszerza grono uprawnionych do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, które jest odpowiednikiem emerytur pomostowych. Ze względu

64. posiedzenie Senatu.

na kumulację roczników w szkołach ponadpodstawowych umożliwia przydzielenie w roku szkolnym 2023/24 nauczycielowi zatrudnionemu w liceum ogólnokształcącym czy technikum ponadwymiarowych godzin w wymiarze wyższym niż określony w Karcie Nauczyciela. Nowelizacja przedłuża na lata 2024–25 przepisy dotyczące finansowania zadań z zakresu oświaty i wychowania dla uczniów z Ukrainy. Liberalizuje też przepisy dotyczące tworzenie studiów na kierunkach lekarskim lub lekarsko-dentystycznym przez uczelnie, które nie spełniały warunków poddania się ewaluacji działalności naukowej. Nowela zmienia ponadto sposób ustalania prawa do stypendiów socjalnych dla studentów, tak aby kryterium dochodowe odnosiło się do minimalnego wynagrodzenia za pracę. Znosi także zakaz zatrudniania doktoranta jako nauczyciela akademickiego albo pracownika naukowego, wprowadza nowe rozwiązania dotyczące działalności Sieci Badawczej Łukasiewicz i instytutów badawczych oraz zmienia nazwy kilku uczelni.

Większość przepisów ustawy weszła w życie 6 września 2023 r. (DzU z 2023 r., poz. 1672).

65. POSIEDZENIE SENATU (26–28 LIPCA 2023 R.)

Ogólnoeuropejski indywidualny produkt emerytalny

Senat odrzucił ustawę o ogólnoeuropejskim indywidualnym produkcie emerytalnym (OIPE). Wątpliwości senatorów budziło to, że rozszerza ona kompetencje spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (SKOK), zbliżając je do banków, ale bez objęcia ich systemem nadzoru, pozwala na członkostwo w kasie spółek: jawnej, partnerskiej i komandytowej oraz umożliwia prowadzenie rachunku powierniczego, dzięki czemu SKOK stają się instytucją komercyjną. Poza tym uregulowania ustawy o SKOK nie są związane bezpośrednio z ustawą o OIPE, co jest niezgodne z zasadami techniki prawodawczej. Senatorowie zauważyli też, że ustawa obejmuje tylko jedną kategorię osób, korzystających z OIPE, czyli oszczędzających, którzy zmieniają miejsce zamieszkania do innego państwa UE. Sejm odrzucił jednak stanowisko Senatu.

Senator Ryszard Świliński, sprawozdawca Komisji Budżetu i Finansów Publicznych w sprawie ustawy o ogólnoeuropejskim indywidualnym produkcie emerytalnym.

Ustawa wykonuje prawo Unii Europejskiej i wdraża do polskiego prawa rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z 2019 r. w sprawie ogólnoeuropejskiego indywidualnego produktu emerytalnego. Tworzy OIPE, w ramach którego będzie można inwestować transgranicznie, a także przenosić go przy zmianie miejsca zamieszkania w innym państwie członkowskim. Do OIPE będą stosowane podobne rozwiązania podatkowe jak w wypadku IKE, czyli zwolnienia z opodatkowania dochodów generowanych w czasie oszczędzania na subkoncie OIPE. Roczny limit wpłat na OIPE to 3-krotność przeciętnego prognozowanego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok. Świadczenia z OIPE będą zwolnione z opodatkowania zryczałtowanym podatkiem dochodowym. Limit kosztów i opłat związanych z prowadzeniem OIPE wyniesie 1% zgromadzonego kapitału. Ustawa zawiera także rekomendacje Komitetu Stabilności Finansowej, dotyczące poprawy i wzmocnienia bazy kapitałowej SKOK dzięki spełnieniu przez nie wymagań m.in. w kwestii minimalnego poziomu funduszy własnych.

Większość przepisów ustawy weszła w życie 26 września 2023 r. (DzU z 2023 r., poz. 1843).

Posiedzenia zdalne sądów w postępowaniu cywilnym

Podjmując decyzję o odrzuceniu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, Izba

zgłosiła zastrzeżenia natury konstytucyjnej i merytorycznej i wskazała na niejednoznaczność niektórych rozwiązań prawnych. Sejm nie podzielił jednak opinii Senatu.

Nowelizacja uchyla m.in., wprowadzone w związku z pandemią, zawieszenie biegu terminów przedawnienia karalności, umożliwia na stałe prowadzenie posiedzeń zdalnych w postępowaniu cywilnym. Wprowadza przepis, ograniczający zakres spraw, w których sąd – także w drugiej instancji – orzeka w 3-osobowym składzie. Nowela zwiększa ponadto efektywność zarządzania systemami informatycznymi w sądach i rozszerza zakres funkcjonowania Portalu Informacyjnego Sądów Powszechnych o sprawy karne; pisma w sprawach cywilnych będą doręczane profesjonalnym pełnomocnikom za jego pośrednictwem. Zwiększa ponadto zakres uprawnień prokuratora krajowego, a zmniejsza kompetencje prokuratora generalnego m.in. w kwestii bezpośredniego wydawania poleceń prokuratorom podległym. Usprawnia również procedury dotyczące bezpieczeństwa i porządku publicznego w budynkach sądowych. W razie naruszenia powagi, spokoju lub porządku czynności sądowych albo ubliżenia sądowi przewidziano, że sąd w 1-osobowym składzie może wydać postanowienie co do nałożenia kary porządkowej dla osoby dopuszczającej się takiego czynu. Prezesi sądów będą mogli zarządzać stosowanie środków zapewniających bezpieczeństwo w budynkach sądowych i zapobiegających naruszeniu zakazu wnoszenia

Senator Bogdan Zdrojewski, sprawozdawca komisji: praw człowieka i ustawodawczej w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego.

do nich broni, amunicji, materiałów wybuchowych i innych środków niebezpiecznych, a także dać ochronie sądu prawo do przeglądania osobom wchodzącym do budynku zawartości bagaży i odzieży w razie podejrzenia, że wnoszą lub posiadają przedmioty niebezpieczne.

Większość przepisów ustawy weszła w życie 28 września 2023 r. (DzU z 2023 r., poz. 1860).

Centralna Informacja Emerytalna

Senat ocenił, że obecne przepisy pozwalają sprawdzić stan swoich środków emerytalnych, dlatego nowy, scentralizowany system informacji emerytalnej nie jest potrzebny i będzie stanowił dodatkowe obciążenie budżetu

Głosowanie w sprawie ustawy o Centralnej Informacji Emerytalnej.

państwa. Dlatego zdecydował o odrzuceniu ustawy o Centralnej Informacji Emerytalnej. Sejm nie poparł jednak stanowiska Senatu.

Ustawa tworzy Centralną Informację Emerytalną (CIE), dzięki której użytkownicy będą mieli dostęp np. do informacji pogładowej o stanie oszczędności emerytalnych i wysokości przyszłych świadczeń. W jednym miejscu będą prezentowane informacje o stanie kont w filarze publicznym – ZUS i KRUS, prywatnym filarze pracowniczym – Pracownicze Plany Kapitałowe (PPK), w Pracowniczych Programach Emerytalnych (PPE), a także w prywatnym filarze indywidualnym – IKE, IKZE i OFE. Informacje z CIE będzie można uzyskać za pośrednictwem domeny gov.pl albo poprzez aplikację mobilną. Za gromadzenie, porządkowanie i organizowanie informacji emerytalnych i usług elektronicznych w ramach CIE, za ochronę przed nieuprawnionym dostępem do danych w CIE i ich integralność oraz zapewnienie podmiotom obowiązującym dostępu do systemu odpowiedzialny będzie Polski Fundusz Rozwoju (PFR). PFR umożliwi także integrację CIE i systemów teleinformatycznych ZUS i KRUS oraz podmiotów obowiązanych.

Większość przepisów ustawy weszła w życie 5 października 2023 r. (DzU z 2023 r., poz. 1941).

Rewitalizacja Odry

Senat postanowił odrzucić ustawę o rewitalizacji rzeki Odry, uznając, że jej projektu nie konsultowano ani z samorządem lokalnym, ani ze środowiskiem naukowym. W opinii senatorów ustawa opiera się na błędnym założeniu, że inwestycje budowlane mogą zastąpić program naprawczy, uwzględniający szczegółowe analizy hydrologiczne i ocenę efektywności środowiskowej, ekonomicznej i społecznej. Zastrzeżenia Senatu budziło także powołanie Inspekcji Wodnej, która nie powinna być częścią struktury organizacyjnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, lecz wyspecjalizowaną jednostką policji środowiskowej o szerszych kompetencjach. Sejm odrzucił jednak stanowisko Senatu.

Ustawa zawiera 3 komponenty: inwestycje, ułatwienia inwestycyjne i obszar kontrolno-sankcyjny. Inwestycje mają dotyczyć obszaru środowiska i działań przeciwpowodziowych, przeciwsuszowych i związanych

z oczyszczaniem ścieków. W ustawie wskazano na konieczność budowy, rozbudowy bądź modernizacji 123 oczyszczalni ścieków i wykonania 259 zadań związanych z modernizacją lub budową nowej sieci kanalizacyjnej. Finansowanie ma być zapewnione z programów unijnych. Dla inwestycji na Odrze będzie można stosować przepisy specustawy przeciwpowodziowej, która skraca terminy na uzyskanie m.in. pozwolenia na budowę. Ustawa powołuje Inspekcję Wodną, która będzie miała uprawnienia do czopowania nielegalnych przepustów, doraźnych kontroli, zawieszania pozwoleń wodnoprawnych, jeśli dany podmiot nie będzie spełniał warunków w nich określonych. Łamiących przepisy czekają też wyższe kary. Za wykroczenia związane z gospodarką wodną grzywny wzrosną z 500 zł do 1 tys.–7,5 tys. zł. Wprowadzone zostaną też kary administracyjne w wysokości od 5 tys. do 1 mln zł za zaniedbania dotyczące gospodarki wodnej, które zagrażają życiu lub zdrowiu ludzi i bezpieczeństwu środowiska.

Senator Jadwiga Rotnicka, sprawozdawczyni komisji infrastruktury i środowiska w sprawie ustawy o rewitalizacji rzeki Odry.

W ciągu 1,5 roku od wejścia w życie specustawy nastąpi dodatkowy przegląd pozwoleń wodnoprawnych i zintegrowanych na wprowadzanie ścieków do wód. Będzie można też cofnąć lub ograniczyć pozwolenie wodnoprawne bez odszkodowania, gdy dalsze korzystanie z wód na warunkach ustalonych w pozwoleniu zagraża życiu lub zdrowiu ludzkiemu bądź może wyrządzić poważne szkody w środowisku. Duże zakłady przemysłowe, w tym kopalnie, będą zobowiązane do przeprowadzenia niezbędnych inwestycji ograniczających zrzut zasolonej wody.

Większość przepisów ustawy weszła w życie 7 października 2023 r. (DzU z 2023 r., poz. 1963).

Ocena wpływu przedsięwzięć publicznych i prywatnych na środowisko

Senator Alicja Chybicka, sprawozdawczyni Komisji Środowiska w sprawie ustawy o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie.

Senat odrzucił ustawę o zmianie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko oraz niektórych innych ustaw. W jego ocenie bowiem nieprzeprowadzenie konsultacji publicznych w jej sprawie uniemożliwiło wypracowanie rozwiązań, które można uznać za prawidłowe z merytorycznego punktu widzenia i akceptowalne dla obywateli. Sejm odrzucił jednak stanowisko Senatu.

Nowela ma usprawnić proces inwestycyjny z jednoczesnym poszanowaniem aspektów środowiskowych. Wdraża przepis dyrektywy unijnej w sprawie oceny skutków niektórych przedsięwzięć publicznych i prywatnych na środowisko. Zgodnie z nim państwo członkowskie w wyjątkowych okolicznościach może zwolnić daną inwestycję ze stosowania przepisów dyrektywy, co oznacza brak konieczności uzyskania decyzji środowiskowej, przeprowadzenie uproszczonej oceny środowiskowej na etapie decyzji inwestycyjnej. Zbędne czynności zostaną wyeliminowane, gdy już na wstępnym etapie inwestycja będzie niezgodna z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Do katalogu inwestycji strategicznych dodane zostaną: linie tramwajowe i metro, tereny lotnisk użytku

publicznego, a także związane z wydobywaniem kopalin i węglowodorów ze złóż, obiekty szczególnie ważne dla obronności lub bezpieczeństwa państwa. Nie będzie dla nich wymagana zgodność z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Ustawa bezterminowo wydłuża też obecne 10-letnie plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000, będą one jednak przeglądane co 6 lat i w razie potrzeby aktualizowane. Nowela przewiduje również podniesienie maksymalnego poziomu wydatków na sfinansowanie nowych zadań Państwowej Agencji Atomistyki.

Większość przepisów ustawy weszła w życie 16 października 2023 r. (DzU z 2023 r., poz. 1890).

Nowy sposób liczenia czynszu dzierżawnego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa

Senat stanął na stanowisku, że niedopuszczalne jest wprowadzenie przepisów, które nie rozwiązują problemów rolników, dlatego odrzucił ustawę o zmianie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz niektórych innych ustaw. Sejm nie podzielił jednak tej opinii.

Ustawa ma umożliwić skuteczne wykonanie zadań związanych z gospodarowaniem Zasobem Własności Rolnej Skarbu Państwa przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR). Doprecyzowuje i usprawnia także wykonanie przepisów dotyczących obrotu nieruchomościami rolnymi na rynku

Senator Józef Łyczak, sprawozdawca Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie nowelizacji ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa.

prywatnym. Zmienia sposób liczenia czynszu dzierżawnego KOWR, aby zmniejszyć wpływ wahających się cen pszenicy na jego wysokość. Należność z tego tytułu będzie ustalana na podstawie średniej krajowej ceny skupu pszenicy za 11 kwartałów poprzedzających termin płatności czynszu. Nowelizacja wprowadza również ułatwienia w wydzierżawianiu gruntów najniższych klas bonitacyjnych: VI i VIz na cele związane z pozyskiwaniem energii ze źródeł odnawialnych. KOWR będzie mógł przekazywać – na podstawie umowy – Lasom Państwowym grunty, na których nie da się prowadzić racjonalnej gospodarki rolnej, z przeznaczeniem na lasy i potrzeby gospodarki leśnej. Nowela przewiduje też bezzwrotną pomoc finansową z KOWR dla jednostek samorządu terytorialnego na budowę, remont czy rozbudowę dróg. Osoby fizyczne lub prawne, prowadzące gospodarstwo rolne, zadłużone w związku z działalnością rolniczą, będą ją mogły kontynuować. W zamian za spłatę zadłużenia będą mogły przekazać KOWR własność swojej nieruchomości rolniczej i uprawiać ją nadal jako dzierżawcy. Nowelizacja przewiduje wyłączenie stosowania przepisów ustawy o kształtowaniu ustroju rolnego w stosunku do nieruchomości rolnych, w których powierzchnia użytków rolnych jest mniejsza niż 0,3 ha.

Większość przepisów ustawy weszła w życie 28 września 2023 r. (DzU z 2023 r., poz. 1859).

Amatorskie poszukiwanie zabytków w Polsce

Senat, przekonany, że ustawa o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami nie przyczyni się do „ucywilizowania” działalności, polegającej na poszukiwaniu ukrytych pod ziemią zabytków, postanowił ją odrzucić. Zdaniem Izby budzi też ona poważne wątpliwości co do zgodności z art. 5 konstytucji, zgodnie z którym RP strzeże swego dziedzictwa narodowego. Sejm nie zgodził się jednak ze stanowiskiem Senatu.

Ustawa modyfikuje przepisy dotyczące amatorskiego poszukiwania zabytków w Polsce. Wyłącza z nich miejsca pozostające pod ochroną konserwatorską, a także miejsca pochówków, kaźni i pomników zagłady. Zmiany, zgodnie z zapisami ratyfikowanej przez Polskę Konwencji ramowej Rady Europy o wartości dziedzictwa kulturowego dla społeczeństwa, mają umożliwić także włączenie dużych grup społecznych w polski system ochrony dziedzictwa kulturowego i archeologicznego. Powstanie rejestr poszukiwań w postaci aplikacji cyfrowej, która stworzy warunki do sprawnego zarządzania

Senator Jerzy Fedorowicz (pierwszy z lewej), sprawozdawca Komisji Kultury i Środków Przekazu w sprawie ustawy o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Głosowanie w sprawie ustawy o inwestycjach w zakresie budowy strzelnic realizowanych przez uczelnie.

informacjami na temat odkrywanych zabytków ruchomych i nieruchomych.

Ustawa wejdzie w życie 1 maja 2024 r. (DzU z 2023 r., poz. 1904).

Budowa strzelnic przez uczelnie

Senat nie zauważył żadnej korzyści płynącej z obowiązywania ustawy o inwestycjach w zakresie budowy strzelnic realizowanych przez uczelnie, dostrzegł natomiast potencjalne problemy związane z jej stosowaniem, dlatego zdecydował o jej odrzuceniu. Sejm nie podzielił jednak tej opinii.

Ustawa określa zasady, warunki i tryb przygotowania oraz realizacji inwestycji w zakresie budowy strzelnic i innych inwestycji kształtujących postawy patriotyczne. Decyzję o zezwoleniu na budowę strzelnicy wyda wojewoda i będzie ona wiążąca dla organów sporządzających miejscowe plany zagospodarowania.

Większość przepisów ustawy weszła w życie 3 października 2023 r. (DzU z 2023 r., poz. 1906).

Zmiany sposobu wyznaczania kandydatów na członków Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego i przedstawicieli RP w Komitecie Regionów UE

Decydując o odrzuceniu ustawy o zmianie ustawy o Komisji Wspólnej Rządu

i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej, Senat uznał za bezzasadne ingerowanie w obecny kształt ustawy regulującej zasady działania i tryb wyłaniania członków komisji. Sejm odrzucił jednak stanowisko Senatu.

Nowela włącza organizacje zrzeszające wszystkie kategorie jednostek samorządu terytorialnego bądź organizacji reprezentujących samorządowe organizacje o charakterze regionalnym do grupy organizacji, które mogą wyznaczać przedstawicieli strony samorządowej w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. W ten sposób zwiększy się liczba przedstawicieli strony

Senator Zygmunt Frankiewicz, sprawozdawca komisji samorządu terytorialnego w sprawie noweli ustawy o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

rządowej w tej komisji, tak aby reprezentacja przedstawicieli obu stron była jednakowa. Nowelizacja wprowadza ponadto zmiany w sposobie wyznaczania kandydatów na członków i kandydatów na zastępców członków Komitetu Regionów Unii Europejskiej.

Ustawa weszła w życie 22 września 2023 r. (DzU z 2023 r., poz. 1821).

Referendum w dniu wyborów

Izba odrzuciła ustawę o zmianie ustawy o referendum ogólnokrajowym. Uznała, że nowela zmienia istotną regulację dotyczącą udziału obywateli w sprawowaniu władzy publicznej, należałoby zatem ją wprowadzić z zachowaniem co najmniej 14-dniowego *vacatio legis*. Dostrzegła poza tym m.in., że nowela pozostawia odmienne godziny głosowania w referendach nieprzeprowadzanych jednocześnie z wyborami. Sejm odrzucił jednak stanowisko Senatu.

Nowelizacja umożliwia przeprowadzenie referendum w dniu wyborów parlamentarnych, prezydenckich lub do Parlamentu Europejskiego dzięki ujednoliceniu godzin głosowania, czyli 7.00–21.00.

Ustawa weszła w życie 17 sierpnia 2023 r. (DzU z 2023 r., poz. 1628).

Przyspieszona amortyzacja budynków niemieszkalnych w gminach o wysokim bezrobociu

Senatorowie uchwalili 2 poprawki, poparte przez Sejm, do ustawy o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Dzięki nim przyspieszona amortyzacja budynków i budowli będzie możliwa w większej liczbie gmin – w 1250, a nie w 855. Prawo do indywidualnego ustalenia stawek amortyzacyjnych na zasadach określonych w ustawie będzie przysługiwało podatnikowi będącemu mikro-, małym albo średnim przedsiębiorcą, który wytworzył we własnym zakresie określony środek trwały znajdujący się na obszarze gminy zlokalizowanej w powiecie, gdzie przeciętna stopa bezrobocia wynosi co najmniej 120% przeciętnej stopy bezrobocia w kraju, a wskaźnik dochodów podatkowych na 1 mieszkańca jest mniejszy niż 100% wskaźnika dochodów podatkowych dla wszystkich gmin.

Nowelizacja ma na celu wsparcie mikro-, małych i średnich przedsiębiorców, prowadzących działalność w gminach o wysokim wskaźniku bezrobocia i niskim dochodzie w przeliczeniu na mieszkańca. Zakłada skrócenie z 40 do 5 lub 10 lat – w zależności

Senator Krzysztof Kwiatkowski, sprawozdawca komisji: praw człowieka i ustawodawczej w sprawie ustawy o zmianie ustawy o referendum ogólnokrajowym.

Senator Paweł Arndt, sprawozdawca komisji budżetu w sprawie nowelizacji ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych.

od poziomu bezrobocia – czasu amortyzacji budynków niemieszkalnych. Gminy położone w powiatach o wysokim bezrobociu i mające niskie dochody podatkowe w przeliczeniu na mieszkańca są obszarami zagrożonymi procesem wyludnienia. Wprowadzone rozwiązania mają zachęcić inwestorów do tworzenia miejsc pracy tam, gdzie są problemy społeczne, socjalne, zdrowotne i ekonomiczne, a w długofalowej perspektywie – wpłynąć na rozwój tych obszarów kraju, wspierać inwestycje i tworzyć nowe miejsca pracy. Warunkiem możliwości stosowania indywidualnie ustalonej stawki amortyzacji będą stopa bezrobocia wynosząca co najmniej 150% przeciętnej stopy

bezrobocia w kraju i dochód na mieszkańca gminy niższy niż 80% dochodu na mieszkańca kraju. Dla nieruchomości znajdujących się w powiecie, w którym przeciętna stopa bezrobocia wynosi od 150 do 200% krajowej, okres amortyzacji nie mógłby być krótszy niż 10 lat, a przy przeciętnej stopie bezrobocia powyżej 200% – nie krótszy niż 5 lat.

Większość przepisów ustawy wejdzie w życie 1 stycznia 2024 r. (DzU z 2023 r., poz. 1787).

Zaostrzenie kar za szpiegostwo

Izba wprowadziła 5 poprawek do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, w większości o charakterze legislacyjnym, redakcyjnym i doprecyzowującym. Sejm poparł 1 zmianę doprecyzowującą.

Nowelizacja przewiduje zaostrzenie kar za szpiegostwo. Wymiar kary za udział w działalności obcego wywiadu wyniesie od 5 do 30 lat więzienia, za udzielanie wiadomości będzie grozić 8 lat więzienia, albo nawet dożywocie, za organizowanie działalności obcego wywiadu na terenie Polski i kierowanie nią – od 10 lat więzienia i dożywocie. Dożywotnie pozbawienie wolności ma również grozić temu, kto, biorąc udział w działalności obcego wywiadu, dokonuje dywersji, sabotażu lub dopuszcza się przestępstwa o charakterze terrorystycznym, funkcjonariuszowi publicznemu i osobie pełniącej „dyspozycyjnie terytorialną służbę wojskową”, działającej na rzecz

Głosowanie nad poprawkami do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny.

obcego wywiadu. Osobie uczestniczącej – bez zgody właściwych organów – w działalności obcego wywiadu na terytorium RP, ale nie nakierowanej przeciwko Polsce, będzie grozić do 8 lat więzienia. Kary unikną osoby, które dobrowolnie poniechały dalszej działalności na rzecz obcego wywiadu i ujawniły wobec polskich służb wszystkie istotne okoliczności popełnionych czynów. Osobie bez zezwolenia fotografującej lub filmującej obiekty ważne dla bezpieczeństwa i obronności państwa będzie grozić areszt lub grzywna i orzeczenie przepadku przedmiotów służących do popełnienia tego czynu.

Większość przepisów ustawy weszła w życie 23 września 2023 r. (DzU z 2023 r., poz. 1834).

Wzmocnienie ochrony małoletnich przed przemocą

Izba wprowadziła 16 poprawek do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw. Wszystkie poparł Sejm. Senatorowie m.in. doprecyzowali przepis dotyczący obowiązkowego uczestnictwa w szkoleniach przez sędziów orzekających w zakresie prawa rodzinnego i opiekuńczego, m.in. określili minimalny czas szkoleń dla sędziów w sprawach dzieci, i uszczelnili system kontroli nad instytucjami zobowiązanymi do wdrożenia standardów ochrony małoletnich. Doprecyzowali rodzaje placówek, które będą miały obowiązek wprowadzenia standardów ochrony małoletnich. Wprowadzili przepis dotyczący wynagradzania ekspertów za analizę zdarzeń, na skutek których małoletni poniósł śmierć lub doznał ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Senatorowie rozszerzyli również skład Zespołu ds. Ochrony Małoletnich przy ministrze sprawiedliwości o przedstawiciela Krajowej Rady Kuratorów. Na 31 grudnia 2026 r. przesunęli termin wejścia w życie pierwszego krajowego planu przeciwdziałania przestępczości przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletnich.

Nowelizacja kodeksu rodzinnego wprowadza zmiany, mające podwyższyć standardy uczestnictwa małoletnich w procedurach sądowych, zwiększyć ich ochronę, w tym przed skrzywdzeniem, a także poszanowanie praw osób z niepełnosprawnościami. Nakłada m.in. obowiązek analizowania

Senator Magdalena Kochan, sprawozdawczyni Komisji Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy.

najpoważniejszych wypadków przemocy. Analizy będą prowadzone przez zespół 6 ekspertów (po 1 z dziedziny prawa, pediatrii, psychologii, psychiatrii, pedagogiki i socjologii), powoływany przez ministra sprawiedliwości na 4 lata. W analizie każdorazowo będzie uczestniczyć też 2 konsultantów – przedstawicieli organizacji pozarządowych. Nowela określa również rodzaj i zakres obowiązkowego szkolenia i doskonalenia zawodowego sędziów orzekających w sprawach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego. Wprowadza standardy ochrony małoletnich we wszystkich placówkach pracujących z dziećmi. Zakłada także opracowanie i wdrożenie jasnych ścieżek postępowania na wypadek podejrzenia krzywdzenia dziecka – w wyniku przemocy ze strony członka personelu, przemocy domowej czy rówieśniczej. Dla małoletniego pozostającego pod władzą rodzicielską, którego żadne z rodziców nie może reprezentować, sąd opiekuńczy ustanowi reprezentanta, upoważnionego do wszelkich czynności łączących się ze sprawą, w tym w zakresie zaskarżenia i wykonania orzeczenia. Reprezentantem będzie mógł być adwokat lub radca prawny, wykazujący znajomość spraw tego dziecka. Nowela wprowadza wysłuchanie dziecka – tylko za jego zgodą i tylko raz w toku postępowania – jeżeli jego rozwój umysłowy, stan zdrowia i stopień dojrzałości na to pozwalają. Wysłuchanie będzie można powtórzyć, jeśli wyjdą na jaw istotne okoliczności. Nowelizacja ustanawia też kuratora dla osoby z niepełnosprawnością, który ma być wsparciem, a nie

zastąpieniem ustawowym, w załatwianiu spraw prawnych.

Większość przepisów ustawy wejdzie w życie 15 lutego 2024 r. (DzU z 2023 r., poz. 1606).

Wydłużenie terminu ogłaszania obwieszczenia refundacyjnego

Senat uchwalił 12 poprawek do ustawy o zmianie ustawy o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych oraz niektórych innych ustaw. Sejm poparł 2 z nich. Senatorowie doprecyzowali, że obliczenia ilości produktu leczniczego, środka spożywczego specjalnego przeznaczenia żywieniowego lub wyrobu medycznego przeznaczonego do wydania pacjentowi w ilości większej niż do 120-dniowego stosowania dokonuje Elektroniczna Platforma Gromadzenia, Analizy i Udostępnienia Zasobów Cyfrowych o Zdarzeniach Medycznych.

Nowelizacja wydłuża z 2 do 3 miesięcy termin ogłaszania kolejnego obwieszczenia refundacyjnego. Zgodnie z nowelą pacjent od dnia realizacji recepty może otrzymać maksymalnie ilość produktu leczniczego, środka spożywczego specjalnego przeznaczenia żywieniowego lub wyrobu medycznego niezbędną mu na 120 dni stosowania, czyli okres wyliczony na podstawie wskazanego na receptę sposobu dawkowania. Konkretny wykaz leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych minister zdrowia będzie

ogłaszał w obwieszeniu – oddzielnie dla osób przed ukończeniem 18 lat i oddzielnie dla pacjentów po 65. roku życia.

Większość przepisów ustawy wejdzie w życie 1 listopada 2023 r. (DzU z 2023 r., poz. 1938).

Bezpłatne leki dla dzieci i seniorów powyżej 65 lat

Senator Beata Małecka-Libera, sprawozdawczyni Komisji Zdrowia w sprawie noweli ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Izba uchwaliła 2 poprawki do ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ustawy o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów

Głosowanie w sprawie ustawy o zmianie ustawy o refundacji leków.

medycznych. Sejm je jednak odrzucił. Senatorowie chcieli m.in., żeby leki dla dzieci i osób powyżej 65. roku życia były finansowane z części budżetu państwa, której dysponentem jest minister zdrowia.

Nowelizacja zwiększa zakres programu „Leki dla seniorów 75+”, czyli grupę osób uprawnionych do bezpłatnych leków, o dzieci i młodzież do 18. roku życia i seniorów powyżej 65 lat. Rozszerza też listę leków z ponad 2 tys. do 4 tys. pozycji. Lista będzie sukcesywnie rozbudowywana.

Ustawa weszła w życie 30 sierpnia 2023 r. (DzU z 2023 r., poz. 1733).

Szczególna opieka dla osób od 75. roku życia

Senat uchwalił 28 poprawek do ustawy o szczególnej opiece geriatrycznej. Sejm poparł 8 z nich, w większości zmiany legislacyjne, doprecyzowujące i redakcyjne. Senatorowie zdecydowali m.in., że łączny okres korzystania ze świadczeń dziennego ośrodka opieki geriatrycznej nie może przekroczyć 12 tygodni w okresie 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia korzystania z usług tego ośrodka.

Senator Wojciech Konieczny, sprawozdawca Komisji Zdrowia w sprawie ustawy o szczególnej opiece geriatrycznej.

Ustawa ma zapewnić szczególną opiekę geriatryczną osobom, które ukończyły 75 lat, dzięki przemodelowaniu w stronę podejścia

środowiskowego, w którym świadczenia medyczne realizowane są w pobliżu miejsca zamieszkania seniora. Cele takiej opieki to m.in. zachowanie możliwie największej sprawności funkcjonalnej i samodzielności seniorów; zapewnienie określonych świadczeń opieki zdrowotnej i wsparcia psychologicznego pacjentom, a także zagwarantowanie działań profilaktycznych i promocji zdrowia. W skład systemu szczególnej opieki geriatrycznej będą wchodziły: szpitalne oddziały geriatryczne, wskazane w wojewódzkim planie działania szczególnej opieki geriatrycznej nowo tworzone placówki – centra zdrowia 75+ i podstawowa opieka zdrowotna. Ustawa określa minimalne standardy łącznej liczby łóżek na oddziałach geriatrycznych oraz minimalnej i maksymalnej liczby osób zamieszkujących obszar działania centrum.

Większość przepisów ustawy wejdzie w życie 1 stycznia 2024 r. (DzU z 2023 r., poz. 1831).

System kaucyjny zwrotu opakowań

Senat wprowadził 4 poprawki do ustawy o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz niektórych innych ustaw, ale odrzucił je Sejm. Senatorowie chcieli m.in. zwolnić kaucję, pobieraną zgodnie z przepisami ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, z opodatkowania VAT i obniżyć normy selektywnej zbiórki opakowań do poziomów wymaganych w dyrektywie unijnej.

Nowela wprowadza w Polsce system kaucyjny, który zobowiązuje sklepy o powierzchni powyżej 200 m² do odbioru pustych opakowań. Ma to zwiększyć poziom selektywnego zbierania, a w efekcie – recyklingu odpadów opakowaniowych i zmniejszyć zaśmieszenie środowiska. Ustawa wdraża unijną dyrektywę w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko. Puste opakowania będzie można oddać do sklepu, aby odzyskać wcześniej zapłaconą kaucję. Duże sklepy będą musiały odbierać puste opakowania, a mniejsze placówki handlowe mogą przystąpić do systemu i odbierać opakowania objęte kaucją na zasadzie dobrowolności. Do jednorazowych butelek z plastiku o pojemności do 3 l, szklanych butelek wielorazowego użytku do 1,5 l i metalowych puszek o pojemności

Senator Jolanta Hibner, sprawozdawczyni komisji: ds. klimatu, gospodarki oraz środowiska w sprawie ustawy o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi.

do 1 l doliczona zostanie kaucja 50 gr. Będzie zwracana przy zwrocie opakowań w sklepie bez konieczności pokazania paragonu. Nieodebrana kaucja zostanie przeznaczona na finansowanie systemu kaucyjnego. System kaucyjny mają tworzyć przedsiębiorcy wprowadzający do obrotu napoje w opakowaniach. Powołają operatora (podmiot reprezentujący) odpowiedzialnego za wdrożenie i prowadzenie systemu. Jeśli przedsiębiorcy wprowadzający napoje w opakowaniach nie utworzą systemu lub nie osiągną wymaganych poziomów selektywnego zbierania opakowań i odpadów, będą musieli zapłacić opłatę produktową.

Ustawa weszła w życie 13 października 2023 r. (DzU z 2023 r., poz. 1852).

Stabilizacja poziomu cen energii elektrycznej i paliw gazowych

Senat zaproponował 18 poprawek do ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej oraz o zmianie niektórych innych ustaw. Sejm poparł 8 z nich. Senat ograniczył grono płatników tzw. składki solidarnościowej od nadzwyczajnych zysków z wydobycia węgla i produkcji koksu w 2022 r. tylko do spółek zatrudniających ponad 3 tys. pracowników, czyli do Jastrzębskiej Spółki Węglowej. Pozostałe senackie zmiany miały charakter legislacyjny, redakcyjny i korygujący błędy językowe.

Nowelizacja ma zapewnić stabilny poziom cen energii elektrycznej i paliw

gazowych dla wybranych odbiorców, którzy są szczególnie narażeni na wzrost tych cen. Zwiększa m.in. podstawowy limit zużycia energii objęty zamrożeniem cen na poziomie z 2022 r.: dla gospodarstw domowych 2000 do 3000 kWh rocznie, dla gospodarstw domowych z osobą z niepełnosprawnością – z 2600 do 3600 kWh, a dla posiadaczy Karty Dużej Rodziny i rolników – z 3000 do 4000 kWh rocznie. Nowe limity będą do wykorzystania w 2023 r., nawet jeśli odbiorca energii elektrycznej – jeszcze przed wejściem w życie nowelizacji – przekroczył dotychczasowy limit. Od 1 października 2023 r. obniżona zostanie z 785 do 693 zł/MWh cena maksymalna na energię dla samorządów; małych i średnich przedsiębiorstw; wrażliwych podmiotów użyteczności publicznej (szpitale, szkoły, przedszkola, żłobki, noclegownie, placówki opieki nad osobami niepełnosprawnymi). Podmioty zajmujące się wydobywaniem i wytwarzaniem węgla lub obrotem nim zapłacą składkę solidarnościową na Fundusz Wyплаты Różnicy Ceny z tytułu nadzwyczajnych zysków (dochody, które przekroczą 120% średnich dochodów osiągniętych w ciągu poprzednich 4 lat). Środki z funduszu zostaną przeznaczone na częściowe sfinansowanie obniżki cen prądu dla gospodarstw domowych i podmiotów wrażliwych. Przedsiębiorstwa wydobywające gaz ziemny, których zobowiązania zostały objęte gwarancją Skarbu Państwa, wynikającą z nowelizowanej ustawy, mają jednorazowo powiększyć odpis na fundusz

Senator Maria Koc, sprawozdawczyni Komisji Gospodarki Narodowej i Innowacyjności w sprawie nowelizacji ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej.

Głosowanie nad poprawkami do ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii.

Wypłaty Różnicy Ceny o wysokość opłaty wyrównawczej.

Nowelizacja weszła w życie 19 września 2023 r. (DzU z 2023 r., poz. 1785).

Wspieranie odnawialnych źródeł energii

Senat wprowadził 49 poprawek do ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw, a Sejm poparł je wszystkie. Senackie zmiany dotyczyły m.in. tzw. *cable pooling*, czyli możliwości włączenia do sieci kilku źródeł odnawialnych za pomocą jednego przyłącza dzielonego między te źródła, przy zachowaniu bezpieczeństwa pracy sieci. Wytwórcy OZE chętni do skorzystania z *cable pooling* będą musieli zawrzeć między sobą stosowne porozumienie, w wyniku którego 1 z nich wystąpi o warunki przyłączenia do sieci za pomocą 1 przyłącza wszystkich źródeł objętych tym porozumieniem. Senatorowie rozszerzyli ponadto zakres ustawy o przepisy wdrażające rozporządzenie Rady (UE) 2022/2577 z 22 grudnia 2022 r., które służą przyspieszeniu wdrażania rozwiązań w zakresie energii odnawialnej. Wydłużyli też okres przejściowy, w którym dopuszcza się możliwość prowadzenia przez starostów mapy zasadniczej w postaci wektorowej lub rastrowej, uzupełnianej systematycznie danymi wektorowymi, na zasadach stosowanych przed 1 stycznia 2014 r.

Nowela częściowo implementuje do polskiego prawa dyrektywę RED II o wspieraniu odnawialnych źródeł energii, m.in. w ciepłownictwie i chłodnictwie.

Zawiera też rozwiązania dla offshore, biometanu, klastrów energii, wsparcia operacyjnego dla odnawialnych źródeł energii (OZE) i instalacji hybrydowych. Wprowadza definicję biometanu, rejestr wytwórców biogazu, likwiduje wsparcie dla biogazu w postaci świadectw pochodzenia, a ustanawia wsparcie operacyjne dla biometanu, dodanego do katalogu paliw gazowych. Zmienia definicję klastra, w którego skład musi wchodzić przynajmniej 1 jednostka samorządu, a zakres jego działalności rozszerza o magazynowanie energii. Nowela wprowadza też rejestr klastrów, ustala zasady współpracy i ich rozliczeń z operatorem sieci dystrybucyjnej (OSD). Energia wyprodukowana, a następnie zużyta przez strony klastra będzie zwolniona z opłat OZE i kogeneracyjnej, z obowiązków związanych ze świadectwami pochodzenia i efektywności energetycznej. Do końca 2026 r. co najmniej 30% energii wytwarzanej i wprowadzanej do sieci przez strony porozumienia klastra musi pochodzić z OZE, a łączna moc zainstalowanych instalacji w klastrze energii – nie przekraczać 150 MW oraz umożliwić pokrycie w ciągu roku nie mniej niż 40% łącznego rocznego zapotrzebowania stron klastra energii. Łączna moc ich magazynów energii powinna wynosić co najmniej 2% łącznej mocy instalacji wytwórczych w tym klastrze. Od 2027 r. wymagania te zostaną zwiększone. Przyłączenie instalacji OZE do sieci ciepłowniczej i zakup ciepła z OZE, w tym ze spalarni odpadów, i ciepła odpadowego będą obowiązkowe. Nowela z 50 do 150 kW podnosi próg mocy dla instalacji fotowoltaicznych,

powyżej którego wymagane jest pozwolenie na budowę. Wprowadza ponadto podstawy do sprzedaży energii elektrycznej z OZE bezpośrednio od wytwórcy, a także mechanizm wsparcia operacyjnego dla wskazanych źródeł OZE, którym kończy się 15-letnie wsparcie z systemu świadectw pochodzenia. Zakres działania spółdzielni zostanie poszerzony o obrót i magazynowanie energii z biogazu i biometanu. Nowela wprowadza instytucję prosumenta lokatorskiego, aby ułatwić rozliczenia w wypadku źródeł OZE zamontowanych na budynkach wielolokalowych, a także nowe gwarancje pochodzenia z OZE: biometanu, ciepła albo chłodu, wodoru odnawialnego. Energia elektryczna wytwarzana z biomasy będzie zaliczana do energii z OZE tylko po spełnieniu określonych warunków. Maksymalna moc morskich farm wiatrowych, które mogą zyskać wsparcie w formie kontraktów różnicowych w aukcjach, przewidzianych na lata 2025–31, zwiększy się do 12 GW.

Większość przepisów noweli weszła w życie 1 października 2023 r. (DzU z 2023 r., poz. 1762).

Realizacja budżetu na 2023 r.

Senat poparł bez poprawek ustawę o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2023 oraz niektórych innych ustaw, która zawiera rozwiązania skorelowane z kwotami ujętymi w nowelizacji budżetu na 2023 r.

Ustawa umożliwia wypłatę jednorazowych dodatków pracownikom „budżetówki”, dodatkowego wynagrodzenia dla sędziów, asesorów i referendarzy, a także nagród nauczycielom z okazji 250. rocznicy utworzenia Komisji Edukacji Narodowej. Specjalny dodatek motywacyjny nie będzie przysługiwał osobom zajmujących kierownicze stanowiska państwowe. Samorządy otrzymają dodatkowe ponad 14 mld zł na wsparcie wykonywania zadań publicznych, które realizują politykę zrównoważonego rozwoju, tak aby jednostki samorządu terytorialnego (JST) z niskim potencjałem dochodowym miały szansę rozwoju. Środki z podziału otrzymają wszystkie JST, które będą mogły elastycznie nimi gospodarować, decydując o ich przeznaczeniu. Ustawa od 1 lipca 2023 r. o kolejne 2 lata „odmraża” podstawy naliczania zakładowego funduszu świadczeń socjalnych i funduszy socjalnych, zwiększa wysokość odpisu na ten fundusz dla nauczycieli i dla osób uprawnionych do zaopatrzenia emerytalnego służb mundurowych i członków ich rodzin. Ponad 650 mln zł z budżetu państwa (niewykorzystane w 2023 r. środki na program budowy przyszkolnych hal sportowych „Olimpia”) zostanie przeznaczonych na zadania Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej. Zwiększą się dochody (środki z wygranych spraw) i wydatki (dodatkowe nagrody) Prokuraturii Generalnej. Prawie 10 mln zł trafi na wsparcie zespołów ds. orzekania niepełnosprawności.

Ustawa weszła w życie 11 sierpnia 2023 r. (DzU z 2023 r., poz. 1586).

Głosowanie w sprawie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2023.

Zmiany w stabilizującej regule wydatkowej

Ustawa o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, którą Senat poparł bez poprawek, przewiduje zmiany w stabilizującej regule wydatkowej (SRW), wprowadza nowy mechanizm korygujący nadmierną nierównowagę finansów publicznych, który zastąpi dotychczasowy mechanizm korekty, zawarty w SRW. Mechanizm będzie aktywowany, jeśli najbardziej aktualna prognoza Komisji Europejskiej wykaze przekroczenie wartości referencyjnej dla sektora instytucji rządowych i samorządowych (3% PKB) lub długu publicznego według przepisów UE (60% PKB). Wartość dostosowania fiskalnego będzie wynosić co najmniej 0,5 punktu procentowego PKB. Nowela wprowadza też „klauzulę obronną”, która umożliwi szczególne traktowanie wydatków na obronność. W związku z powrotem do stosowania standardowych reguł fiskalnych w UE po ogólnej klauzuli wyjścia w latach 2020–23 urealniony zostanie punkt startowy w SRW, będzie nim poziom wydatków w 2023 r., stanowiący podstawę obliczenia kwoty wydatków na 2024 r. W noweli podwyższono też – do wysokości najniższej emerytury ogłaszanej przez prezesa ZUS – świadczenia dla działaczy opozycji antykomunistycznej i osób represjonowanych z powodów politycznych.

Nowelizacja weszła w życie 19 sierpnia 2023 r. (DzU z 2023 r., poz. 1641).

Ubezpieczanie firm działających w Ukrainie

Izba zarekomendowała 2 poprawki – redakcyjną i legistyczną – do ustawy o zmianie ustawy o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych oraz niektórych innych ustaw. Sejm je jednak odrzucił.

Nowelizacja rozszerza katalog ubezpieczeń, które oferuje Korporacja Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych (KUKE). Umożliwia KUKE ubezpieczanie firm działających w Ukrainie, w tym inwestycji w zakresie transformacji energetycznej zarówno w Ukrainie, jak i Polsce, dzięki obniżeniu poziomu ryzyka z uwagi na ważny interes państwowy. KUKE będzie mogła ubezpieczać także zagraniczne firmy pod warunkiem zamówienia części usług bądź towarów w polskich firmach. Nowela umożliwi reasekurację zakładów ubezpieczeń, gdy z uwagi na ponadprzeciętne ryzyko lub brak możliwości uzyskania reasekuracji na rynku komercyjnym rynek ubezpieczeniowy nie będzie w stanie zapewnić ochrony. Nowelizacja stwarza też możliwość wdrożenia do oferty KUKE ubezpieczenia zwrotu zaliczki zapłaconej przez ubezpieczającego na poczet dostawy importowej z kraju o ryzyku nierynkowym. Stanowi to odpowiedź na potrzeby zgłaszane przez polskich przedsiębiorców m.in. z branży meblarskiej, budowlanej, stalowej, samochodowej czy opakowaniowej. Ustawa wydłuża ponadto

Głosowanie w sprawie ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych.

Senator Dorota Tobiszowska, sprawozdawczynie Komisji Gospodarki Narodowej i Innowacyjności w sprawie ustawy o zmianie ustawy o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych.

do 24 miesięcy tymczasowy zarząd przymusowy, ustanawiany w firmach, w których działa kapitał rosyjski, ujęty na liście sankcyjnej prowadzonej przez MSWiA. Nowelizacja wprowadza też zmiany odnoszące się do zasad prowadzenia aptek: będą je mogli prowadzić tylko farmaceuci, a 1 podmiot może mieć do 4 aptek w całym kraju.

Ustawa weszła w życie 28 września 2023 r. (DzU z 2023 r., poz. 1859).

Świadczenie wychowawcze 800+

Senat poparł bez poprawek ustawę o zmianie ustawy pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, która od 1 stycznia 2024 r. zwiększa

wysokość świadczenia wychowawczego z 500 do 800 zł na dziecko. Zmiana ta nastąpi z urzędu, bez konieczności składania dodatkowego wniosku. Wypłatę pierwszego podwyższonego świadczenia wychowawczego przewidziano do 29 lutego 2024 r. z wyrównaniem od 1 stycznia 2024 r., co wynika z konieczności wprowadzenia regulacji technicznych, zapewniających Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych czas na sprawne obsłużenie wszystkich spraw.

Większość przepisów noweli wejdzie w życie 1 stycznia 2024 r. (DzU z 2023 r., poz. 1565).

66. POSIEDZENIE SENATU (29–30 SIERPNIA 2023 R.)

Zatwierdzanie przez prezydenta kandydatur na stanowiska w UE

Senat odrzucił ustawę o zmianie ustawy o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej oraz ustawy o Komitecie do Spraw Europejskich. Senatorowie uznali, że rozwiązania przewidziane w nowelizacji mają znaczenie ustrojowe, zrywają bowiem z dotychczasowym konstytucyjnym systemem koordynacji spraw europejskich w Polsce, a zatem nie mogą być dokonywane ustawą, a jedynie poprzez zmianę

Głosowanie w sprawie ustawy o zmianie ustawy pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

konstytucji. Wskazywali też, że brak zgody prezydenta RP na zaproponowane przez Radę Ministrów kandydatury na stanowiska określone w ustawie może prowadzić do sytuacji, w której Polska nie będzie należycie reprezentowana w organach Unii Europejskiej. Sejm nie podzielił jednak opinii Senatu.

Nowela doprecyzowuje zasady współdziałania władz w zakresie polityki zagranicznej w sprawach związanych z członkostwem Polski w UE. Nowela nakłada na rząd obowiązek niezwłocznego przekazywania prezydentowi RP projektu stanowiska Polski na posiedzenia Rady Europejskiej lub międzynarodowe z udziałem UE; prezydent będzie mógł przedstawić Radzie Ministrów swoje stanowisko w sprawie tych dokumentów. Rząd został zobowiązany do ustalania – w porozumieniu z prezydentem – priorytetów sprawowania prezydencji Rady UE. Ma ponadto przedkładać prezydentowi propozycje kandydatur na stanowiska: członka Komisji Europejskiej; członka Trybunału Obrachunkowego; sędziego Trybunału Sprawiedliwości UE; rzecznika generalnego Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej; członka Komitetu Ekonomiczno-Społecznego; członka Komitetu Regionów oraz dyrektora w Europejskim Banku Inwestycyjnym. Prezydent w terminie 21 dni może wyrazić zgodę lub odmówić desygnowania danych kandydatów.

Nowela weszła w życie 4 października 2023 r. (DzU z 2023 r., poz. 1914).

Senator Bogdan Klich, sprawozdawca komisji spraw zagranicznych w sprawie noweli ustawy o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem RP w Unii Europejskiej.

Branżowe centra umiejętności

Izba wprowadziła 11 poprawek doprecyzowujących, legislacyjnych, porządkujących i redakcyjnych do ustawy o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw. Sejm przyjął 7 z nich.

Senator Joanna Sekuła, sprawozdawczyni Komisji Nauki, Edukacji i Sportu w sprawie ustawy o zmianie ustawy – Prawo oświatowe oraz niektórych innych ustaw.

Ustawa tworzy sieci branżowe centrów umiejętności (BCU) – ogólnopolskich ośrodków kształcenia, szkolenia i egzaminowania, przeznaczonych przede wszystkim dla uczniów, studentów, doktorantów, nauczycieli i pracowników poszczególnych branż. Będzie w nich można uzyskać i uzupełnić wiedzę, umiejętności i kwalifikacje zawodowe. BCU będą prowadzić działalność: edukacyjno-szkoleniową, wspierającą współpracę szkół i uczelni z pracodawcami, innowacyjno-rozwojową, upowszechniającą wiedzę i nowe technologie oraz transformację ekologiczną i cyfrową, wspierającą doradztwo zawodowe dla uczniów i aktywizację zawodową studentów, doktorantów i absolwentów studiów. BCU będą mogły zakładać i prowadzić jednostki samorządu terytorialnego, do których zadań należy zakładanie i prowadzenie szkół ponadpodstawowych oraz publicznych placówek, a także osoby fizyczne lub prawne i ministrowie właściwi dla zawodów szkolnictwa branżowego. W każdym BCU obowiązkowo ma działać rada, w której skład wejdą m.in. przedstawiciele: powiatowej i wojewódzkiej rady rynku pracy, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego. Począwszy od roku szkolnego 2026/27, do grupy języków, z których maturzyści będą mogli wybierać obowiązkowy przedmiot do zdania w części pisemnej,

zostanie dodana także łacina. Ocena z projektu zespołowego, realizowanego w ramach przedmiotu: biznes i zarządzanie (dotychczas: podstawy przedsiębiorczości), znajdzie się na świadectwie dojrzałości od roku szkolnego 2026/2027. Nowe przepisy umożliwiają osobom mającym dyplom matury międzynarodowej IB przystąpienie do egzaminu maturalnego z wybranych przedmiotów.

Większość przepisów noweli weszła w życie 27 września 2023 r. (DzU z 2023 r., poz. 2005).

67. POSIEDZENIE SENATU (6–7 WRZEŚNIA 2023 R.)

Zakaz działalności w przedszkolach i szkołach podstawowych organizacji promujących seksualizację dzieci

Senat odrzucił ustawę o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, która wprowadzała zakaz działalności w przedszkolach i szkołach podstawowych przez stowarzyszenia i inne organizacje, które chcą promować zagadnienia związane z seksualizacją dzieci. Ustawa miała też na celu wzmocnienie pozycji i głosu rodziców oraz ich przedstawicieli w szkolnej radzie rodziców w zakresie sprzeciwiania się niepożądanym treściom kierowanym do ich dzieci przez stowarzyszenia lub inne organizacje, prowadzące działalność w szkołach.

Senat uznał, że nie ma potrzeby modyfikacji dotychczasowych zasad prowadzenia przez stowarzyszenia i inne organizacje działalności na terenie szkoły czy placówki. Obawę senatorów budziło to, że regulacja będzie interpretowana i stosowana w różny

sposób przez dyrektorów szkół i placówek. W konsekwencji w jednej szkole lub placówce zajęcia dodatkowe będzie mogło prowadzić dane stowarzyszenie lub inna organizacja, a w innej – nie.

Do czasu wyborów parlamentarnych stanowisko Senatu nie zostało rozpatrzone przez Sejm.

Gwarancje Skarbu Państwa dla zobowiązań finansowych Narodowej Agencji Bezpieczeństwa Energetycznego

Senator Artur Dunin, sprawozdawca Komisji Nadzwyczajnej ds. Klimatu w sprawie ustawy o zasadach udzielania przez Skarb Państwa gwarancji za zobowiązania Narodowej Agencji Bezpieczeństwa Energetycznego.

Senat odrzucił ustawę o zasadach udzielania przez Skarb Państwa gwarancji za zobowiązania Narodowej Agencji Bezpieczeństwa Energetycznego (NABE), która zakładała objęcie gwarancjami Skarbu Państwa 70% zobowiązań finansowych NABE w postaci kredytu odnawialnego na finansowanie bieżącej działalności z limitem w wysokości 15 mld zł i długoterminowej pożyczki od grup energetycznych: PGE, Energa i Tauron w kwocie do 9,9 mld zł. Termin ochrony gwarancyjnej miał wynosić 8 lat od dnia utworzenia NABE. Miała ona skonsolidować wytwórcze aktywa węglowe kontrolowanych przez państwo spółek energetycznych, co umożliwiłoby efektywną transformację polskiego sektora elektroenergetycznego. Ustawa wprowadzała ponadto zmiany w prawie budowlanym, regulowała wsparcie finansowe dla przedsięwzięć mieszkaniowych, doprecyzowała kwestie dotyczące bezpiecznego kredytu 2%, oszczędnościowego konta mieszkaniowego i dopłat do umowy najmu z dojściem do własności mieszkania.

Senator Kazimierz Wiatr, sprawozdawca mniejszości Komisji Nauki, Edukacji i Sportu w sprawie nowelizacji prawa oświatowego.

Senat uznał, że proponowane rozwiązania będą miały negatywne konsekwencje dla polityki energetycznej państwa i jego bezpieczeństwa energetycznego, a także dla konsumentów energii, ponieważ stanowią podstawę do utworzenia NABE, która stanie się monopolistą na rynku energii.

Do czasu wyborów parlamentarnych stanowisko Senatu nie zostało rozpatrzone przez Sejm.

Zachowanie dziedzictwa narodowego lasów – własności Skarbu Państwa

Senat odrzucił ustawę o zmianie ustawy o lasach oraz ustawy o współpracy Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej, która zobowiązywała władze publiczne do kształtowania polityki leśnej mającej na celu zachowanie dziedzictwa narodowego lasów będących własnością Skarbu Państwa, a także do niepodjmowania działań zmierzających do nadawania UE kompetencji w zakresie ochrony lasów stanowiących własność Skarbu Państwa i gospodarowania nimi oraz do sprzeciwiania się takim działaniom. Rząd polski miałby zachować wyłączną kompetencję w zakresie kształtowania i realizacji polityki związanej z ochroną i gospodarowaniem lasami stanowiącymi własność Skarbu Państwa. Ustawa zakładała, że uchwałę w sprawie stanowiska Polski do projektu aktu prawnego UE dotyczącego leśnictwa, na wniosek Rady Ministrów, podejmowałby Sejm większością 2/3 głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów. Minister środowiska miałby corocznie przedstawiać sprawozdanie

Senator Danuta Jazłowiecka, sprawozdawczynie komisji: ds. klimatu i spraw zagranicznych w sprawie ustawy o zmianie ustawy o lasach.

z nadzoru nad gospodarką leśną i realizacji celów gospodarki leśnej.

W ocenie Izby ustawa nie może stać się częścią porządku prawnego ze względu na zastrzeżenia co do zgodności jej przepisów z konstytucją, a także z prawem Unii Europejskiej.

Do czasu wyborów parlamentarnych stanowisko Senatu nie zostało rozpatrzone przez Sejm.

| Senackie projekty ustaw

64. POSIEDZENIE SENATU (12–13 LIPCA 2023 R.)

Prawo do adwokata z urzędu już na etapie zatrzymania

Wicemarszałkini Gabriela Morawska-Stanecka, sprawozdawczynie komisji: praw człowieka i praworządności w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego.

Senat skierował do Sejmu projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, który ma na celu zapewnienie osobie zatrzymanej pod zarzutem popełnienia przestępstwa prawa do adwokata lub radcy prawnego z urzędu już na etapie zatrzymania, przed pierwszym przesłuchaniem. Zakłada, że jeżeli zatrzymany chce skorzystać z pomocy prawnej, a nie ma adwokata lub radcy ustanowionego z wyboru, przed przystąpieniem do czynności procesowych należy wyznaczyć mu adwokata lub radcę z urzędu. Może to zrobić prezes lub referendarz sądowy sądu rejonowego, w którego okręgu prowadzi się postępowanie, a w wypadkach niecierpiących zwłoki – także innego sądu rejonowego. Projekt ustawy realizuje postulat zawarty w petycji P10–47/21.

Uniezależnienie organów nadzoru górniczego od uczestników koncesjonowania wydobycia

Projekt ustawy o zmianie ustawy o działach administracji rządowej, ustawy o stopniach górniczych, honorowych szpadach górniczych i mundurach górniczych oraz ustawy – Prawo geologiczne i górnicze, który Senat wniósł do Sejmu, przewiduje przeniesienie do kompetencji prezesa Rady Ministrów nadzoru nad prezesem Wyższego Urzędu Górniczego oraz uprawnień do nadawania dyrektorskich stopni górniczych i stopnia generalnego honorowego dyrektora górniczego. Efektem tego rozwiązania ma być uniezależnienie organów nadzoru górniczego zarówno od organu uczestniczącego w procesie koncesjonowania działalności w zakresie poszukiwania i wydobywania kopalin, jak i organu wykonującego prawa z akcji Skarbu Państwa w podmiotach gospodarczych, prowadzących taką działalność.

Coroczne informacje o funkcjonowaniu rynku finansowego i działalności Komitetu Stabilności Finansowej

Projekt ustawy o zmianie ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym zobowiązuje ministra finansów do przedstawiania Sejmowi rocznej informacji o funkcjonowaniu rynku

Senator Leszek Czarnobaj, sprawozdawca komisji: budżetu i ustawodawczej w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym.

finansowego, a przewodniczącego Komitetu Stabilności Finansowej – rocznej informacji o działalności komitetu także w zakresie realizacji zadań związanych z zarządzaniem kryzysowym. Projekt ustawy realizuje rekomendacje Senackiego Zespołu ds. Spółki Get-Back SA.

Obowiązek stosowania systemu kontroli wewnętrznej przez jednostki zainteresowania publicznego

Senator Wadim Tyszkiewicz, sprawozdawca komisji: budżetu i ustawodawczej w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym.

Izba wniosła do Sejmu projekt ustawy o zmianie ustawy o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, ustawy o rachunkowości oraz ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, który rozszerza definicję jednostki zainteresowania publicznego o spółki, które są na etapie przygotowania prospektu emisyjnego. Nakłada na spółki będące jednostką zainteresowania publicznego obowiązek opracowania i wdrożenia systemu kontroli wewnętrznej w celu zapewnienia wiarygodności sprawozdawczości finansowej. System ten będzie corocznie atestowany przez niezależnego biegłego rewidenta, który sporządzi sprawozdanie z tej oceny. Sprawozdanie będzie dołączane do sprawozdania finansowego spółki i składane w Krajowym Rejestrze Sądowym. Projekt ustawy realizuje rekomendacje Senackiego Zespołu ds. Spółki GetBack SA i uwzględnia postulaty samorządu zawodowego biegłych rewidentów.

64. posiedzenie Senatu.

Rekompensaty ubytków jednostek samorządu terytorialnego

Projekt ustawy o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, wniesiony do Sejmu, rozszerza katalog kategorii dochodów z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych, w których udział będą miały jednostki samorządu terytorialnego, o podatek dochodowy od osób fizycznych, płacony w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych. Ma to częściowo zrekompensować samorządom utracone dochody w wyniku zmian podatkowych, wprowadzonych w latach 2021–22. Projekt zmienia też przepis dotyczący zasad ustalania rekompensaty ubytków jednostek samorządu terytorialnego z tytułu udziału we wpływach z podatku PIT, zwiększając kwoty podstawowej części rozwojowej subwencji ogólnej.

Utworzenie krakowskiego związku metropolitalnego

Senat zdecydował o wniesieniu do Sejmu projektu ustawy o krakowskim związku metropolitalnym, który określa zasady i tryb utworzenia oraz funkcjonowania związku metropolitalnego, w tym kwestie związane z nabytym mieniem i gospodarką finansową. W skład związku metropolitalnego ma wejść Kraków i gminy woj. małopolskiego z powiatów krakowskiego i wielickiego,

wyróżniające się silnymi powiązaniem funkcjonalnymi oraz zaawansowaniem procesów urbanizacyjnych, a ponadto położone na obszarze spójnym pod względem przestrzennym, zamieszkałym przez co najmniej 1 mln mieszkańców.

Zastępca prezydenta Krakowa Jerzy Muzyk.

65. POSIEDZENIE SENATU (26–28 LIPCA 2023 R.)

Konsultacje psychologiczne dla dzieci w razie podejrzenia przemocy domowej

W projekcie ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej przewidziano, że w razie podejrzenia przemocy domowej wobec dziecka kurator sądowy i pracownik socjalny będą uprawnieni do uzgodnienia doraźnego terminu konsultacji z lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej lub psychologiem, wyznaczonego nie później niż w ciągu 3 dni roboczych od daty zgłoszenia. W wyznaczonym terminie

Senator Ryszard Majer, sprawozdawca Komisji Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

i miejscu rodzic lub opiekun prawny będą zobowiązani do stawienia się z dzieckiem. Po konsultacji lekarz lub psycholog niezwłocznie wydadzą zaświadczenie, w którym przedstawią jej wyniki, szczególnie dotyczące okoliczności zgłaszanych przez kuratora sądowego albo pracownika socjalnego. Jeżeli rodzic lub prawny opiekun nie stawia się z dzieckiem w wyznaczonym terminie, kurator sądowy albo pracownik socjalny niezwłocznie zawiadomią o tym sąd opiekuńczy i prokuratora. Z wnioskiem o podjęcie tej inicjatywy wystąpiła Komisja Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej, która podczas rozpatrywania nowelizacji kodeksu rodzinnego dostrzegła potrzebę

wprowadzenia zmian legislacyjnych wykraczających poza materię tej ustawy i przedstawiła projekt ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

66. POSIEDZENIE SENATU (29–30 SIERPNIA 2023 R.)

Lepsza ochrona praw i dobra dziecka w razie rozpadu rodziny

Senat skierował do Sejmu projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, który ma na celu wzmocnienie

Głosowanie nad projektem ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz ustawy – Kodeks postępowania cywilnego.

ochrony praw i dobra dziecka w wypadku rozpadu rodziny i poprawę skuteczności prawidłowego wykonywania obowiązków wynikających z orzeczenia albo z ugody zawartej przed sądem lub mediatorem, w szczególności odnośnie do kontaktów z dzieckiem. Projekt przewiduje, że sąd wyda odpowiednie zarządzenie w sprawie kontaktów rodziców z dzieckiem także wtedy, gdy dobro dziecka jest zagrożone w wyniku niewykonania orzeczenia sądu albo zawartej ugody. Proponowane przepisy mają też usprawnić postępowania powiązane ze sprawą o rozwód lub separację. Jeśli postępowanie dotyczące władzy rodzicielskiej lub kontaktów z dzieckiem nie zostało zakończone przed wniesieniem powództwa o rozwód lub separację, to zostanie ono przekazane do sądu, który będzie rozpatrywał to powództwo. Określono też termin na wydanie przez sąd opiekuńczy orzeczenia w sprawach dotyczących władzy rodzicielskiej lub kontaktów z dzieckiem; sąd będzie miał na to 3 miesiące od złożenia wniosku. Na sędziego nałożono obowiązek uzasadnienia swojej decyzji w razie nieuwzględnienia zdania dziecka, przy którym z rodziców chciałoby zostać. Projekt zakłada ponadto ograniczenie kontaktów z dzieckiem rodzica stosującego przemoc domową, a także zniesienie kar finansowych za utrudnianie lub uniemożliwianie kontaktu dziecka z drugim rodzicem.

| Uchwały Senatu

64. POSIEDZENIE SENATU (12–13 LIPCA 2023 R.)

Uchwała w 80. rocznicę ludobójstwa na Wołyniu oraz pacyfikacji Michniowa

W uchwale Senat złożył hołd wszystkim zamordowanym przez ukraińskich nacjonalistów i przez okupantów niemieckich, a także ich rodzinom, do dziś z poświęceniem pielęgnującym pamięć o nich. Przypomniął, że 80 lat temu w serii zorganizowanych napałów Ukraińskiej Powstańczej Armii zostało zniszczonych na Wołyniu około 100 miejscowości zamieszkałych przez Polaków. Był to najtragiczniejszy moment i apogeum ludobójczych akcji UPA. W tym samym czasie w Generalnym Gubernatorstwie i na Kresach II RP nastąpiło apogeum pacyfikacji przez Niemców polskich wsi. Symbolem tej masowej pacyfikacji jest wieś Michniów w gminie Suchedniów, którą dwukrotnie spalono i wymordowano prawie wszystkich jej mieszkańców. Senatorowie wyrazili przekonanie, że wiedza o ludobójstwie, jakiego doświadczyli polscy mieszkańcy ziem wschodnich II Rzeczypospolitej, powinna pozostać przedmiotem działań edukacyjnych, naukowych i kulturalnych instytucji państwa polskiego. W uchwale podkreślono, że na ogromny

Głosowanie w sprawie uchwały w 80. rocznicę ludobójstwa na Wołyniu oraz pacyfikacji Michniowa.

szacunek zasługują ci sprawiedliwi Ukraińcy, którzy w dniach pożogi z narażeniem życia ratowali polskich sąsiadów.

Uchwała w sprawie standaryzacji procesów rejestracji stanu cywilnego w Unii Europejskiej i usprawnienia wymiany informacji z zakresu stanu cywilnego między państwami członkowskimi

W uchwale senatorowie zaproponowali rozważenie przez Parlament Europejski, Komisję Europejską oraz polski rząd standaryzacji procesów rejestracji stanu cywilnego w UE i usprawnienia wymiany informacji z zakresu stanu cywilnego między państwami członkowskimi. W uchwale podkreślono, że obecnie każdy kraj ma swoje odrębne regulacje prawne, organizacyjne i informatyczne w zakresie rejestracji stanu cywilnego, co oznacza funkcjonowanie 27 systemów. „Taki stan rzeczy nie sprzyja realizacji idei swobodnego przepływu obywateli oraz równemu ich traktowaniu” – napisali senatorowie.

Uchwała w 200. rocznicę podjęcia prac nad koncepcją Kanału Augustowskiego

Senat w uchwale docenił wkład twórców i projektantów Kanału Augustowskiego w rozwój polskiej myśli inżynierii hydrotechnicznej. Senatorowie przypomnieli, że 200 lat temu – poszukując alternatywnej drogi wodnej łączącej Wisłę z Bałtykiem – ppłk inż. Ignacy Prądzyński podjął prace

Senator Marek Komorowski, przedstawiciel wnioskodawców projektu uchwały w 200. rocznicę podjęcia prac nad koncepcją Kanału Augustowskiego.

badawcze związane z wytyczaniem możliwych tras jej przebiegu i wykonaniem pomiarów niwelacyjno-geodezyjnych w obszarze zlewni Wisły i Niemna. Stało się to potrzebne na skutek działań władz pruskich wprowadzających cła zaporowe na wwóz i tranzyt polskiego zboża i wielu innych towarów na swoje terytorium.

65. POSIEDZENIE SENATU (26–28 LIPCA 2023 R.)

Uchwała w 600. rocznicę nadania praw miejskich Łodzi

W uchwale Izba zauważyła niezwykle znaczenie tego miasta i doceniła wkład jego mieszkańców w rozwój Polski. Senatorowie podkreślili, że w różnych okresach historycznych – zarówno Łodzi przemysłowej opisanej przez Władysława Reymonta w powieści „Ziemia obiecana”, jak i bezpośrednio po II wojnie światowej, kiedy Łódź odgrywała

Od lewej: senator Artur Dunin, przewodniczący Rady Miejskiej Łodzi Marcin Gołaszewski, wiceprezydent Łodzi Małgorzata Moskwa-Wodnicka, senator Krzysztof Kwiatkowski i poseł Tomasz Treła po podjęciu przez Senat uchwały w 600. rocznicę nadania praw miejskich Łodzi.

rolę nieformalnej stolicy Polski, miasto odci-
skało istotne piętno na całym kraju.

66. POSIEDZENIE (29–30 SIERPNIA 2023 R.)

Uchwała w 340. rocznicę Odsieczy Wiedeńskiej

Marszałek Tomasz Grodzki, uczestnik rekonstrukcji jako towarzysz pancerny Grzegorz Kamiński i senator Ewa Gawęda po wręczeniu uchwały w 340. rocznicę Odsieczy Wiedeńskiej.

W uchwale Senat oddał hołd wojskom wal-
czącym pod Wiedniem w 1683 r. w obronie
Rzeczypospolitej, Europy i chrześcijaństwa,
w tym głównodowodzącemu – hetmanowi

wielkiemu koronnemu, wybitnemu dowód-
cy wojskowemu, królowi Janowi III Sobie-
skiemu. Wyraził też wdzięczność wszystkim
osobom, organizacjom, instytucjom i środo-
wiskom, które kultywują pamięć wielkiego
Polaka i jego wiktorii wiedeńskiej. W ocenie
senatorów odsiecz wiedeńska po 340 latach
jest powodem do dumy z narodowej historii.

67. POSIEDZENIE SENATU (6–7 WRZEŚNIA 2023 R.)

Uchwała w sprawie 40. rocznicy przyznania Lechowi Wałęsie Pokojoyej Nagrody Nobla

W uchwale Senat wyraził szacunek wybit-
nemu działaczowi związkowemu, współza-
łożycielowi NSZZ „Solidarność”, represjo-
nowanemu i oczernianemu przez władze
Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, pierw-
szemu demokratycznie wybranemu pre-
zydentowi RP. „Pokojoya Nagroda Nobla
przypominała światu postać Lecha Wałęsy
i sprawę Solidarności, przekreślała podej-
mowany przez władze PRL wysiłek zaciera-
nia w społecznej pamięci Jej doświadczenia.
Przyznanie Pokojoyej Nagrody Nobla utrud-
niło władzy przekonywanie społeczeństwa,
że jest to tylko zamknięty rozdział historii,
a Lech Wałęsa pozostaje wyłącznie osobą

Senator Sławomir Rybicki, sprawozdawca Komisji Ustawodawczej w sprawie projektu uchwały w 40. rocznicę przyznania Lechowi Wałęsie Pokojoyej Nagrody Nobla.

prywatną. Podniosło też na duchu szerokie rzesze działaczy Solidarności i dodało sił ukrywającym się ludziom podziemia” – czytamy w uchwale.

Uchwała o ustanowieniu roku 2024 Rokiem Edukacji Ekonomicznej

Senator Halina Bieda, sprawozdawczyni Komisji Ustawodawczej w sprawie projektu uchwały o ustanowieniu roku 2024 Rokiem Edukacji Ekonomicznej.

Senatorowie przypomnieli w uchwale, że w 2024 r. przypada 100-lecie: reform gospodarczych Władysława Grabskiego, powstania polskiego złotego, utworzenia Banku Polskiego i Banku Gospodarstwa Krajowego oraz wydania książki Janusza Korczaka „Bankructwo Małego Dżeka”. W ich ocenie ustanowienie roku 2024 Rokiem Edukacji Ekonomicznej będzie zarówno możliwością przypomnienia znaczenia wszystkich tych wydarzeń w historii odradzającego się państwa polskiego, jak też pokazania znaczenia edukacji ekonomicznej we współczesnym świecie.

Uchwała o ustanowieniu roku 2024 Rokiem Wincentego Witosa

Senator Jan Filip Libicki, sprawozdawca Komisji Ustawodawczej w sprawie projektu uchwały o ustanowieniu roku 2024 Rokiem Wincentego Witosa.

W uchwale Izba oddała hołd temu wybitnemu mężowi stanu, państwowcowi, działaczowi samorządowemu i przywódcy ruchu ludowego. Przypomniła działalność Wincentego Witosa i jego polityczne motto działania: „Kiedy nie było Polski niepodległej, trzeba było do niej dążyć; gdy przyszła – trzeba było dla niej; a gdy była w potrzebie – bronić jej”. „Za zaangażowanie w obronę prawa i demokracji został niesłusznie skazany w haniebnym procesie brzeskim. Nie godząc się z wyrokiem opuścił kraj, udając się na emigrację do Czechosłowacji, gdzie przebywał przez 6 lat. Do Polski powrócił, gdy dostrzegł nieuchronność wybuchu wojny z Niemcami” – napisano w uchwale.

Uchwała o ustanowieniu roku 2024 Rokiem Władysława Zamoyskiego

W uchwale senatorowie przybliżyli postać tego działacza społecznego i organicznika,

Głosowanie nad projektem uchwały o ustanowieniu roku 2024 Rokiem Władysława Zamoyskiego.

dzięki któremu tatrzańskie Morskie Oko znajduje się dziś w granicach Polski. Jak podkreślili, swoje ascetyczne życie Zamoy-ski poświęcił w całości służbie ojczyźnie i narodowi, a zwieńczył je przekazaniem całego majątku wraz z Biblioteką Kórnicką narodowi polskiemu – czynem świadczącym o tym, że sprawy kraju były dla niego najważniejsze.

Uchwała o ustanowieniu roku 2024 Rokiem Witolda Gombrowicza

Senatorowie przypomnieli w uchwale, że w 2024 r. przypada 120. rocznica urodzin pisarza, co stanowi doskonałą okazję, aby wzmocnić obecność jego dzieł i myśli

Senator Ewa Matecka, sprawozdawczyni Komisji Ustawodawczej w sprawie projektu uchwały o ustanowieniu roku 2024 Rokiem Witolda Gombrowicza.

w zbiorowej świadomości Polaków. „Pomagają one nie tylko zrozumieć skomplikowaną rzeczywistość, ale również umożliwiają rzetelną jej ocenę i uniknięcie schematycznych, skonwencjonalizowanych sądów, które w praktyce okazują się destrukcyjne dla wszelkich przejawów indywidualizmu” – napisali senatorowie. Podkreślili też, że autor

„Ferdydurke” należy dziś nie tylko do najważniejszych twórców rodzimej literatury, ale również do czołowych inspiratorów współczesnej europejskiej myśli filozoficznej, społecznej i artystycznej.

Uchwała o ustanowieniu roku 2024 Rokiem Czesława Miłosza

Izba w uchwale oddała hołd jednemu z najwybitniejszych twórców naszych czasów, który na trwałe wpisał się w polską i światową literaturę. Senatorowie podkreślili, że Czesław Miłosz, odznaczony medalem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata, ostrzega przed zgubnymi konsekwencjami budzenia demonów nacjonalizmu, antysemityzmu i autorytaryzmu. W ocenie senatorów o wadze jego twórczości świadczą Nagroda Nobla w dziedzinie literatury przyznana mu w 1980 r. i Order Orła Białego. Dlatego Senat, przekonany o szczególnym znaczeniu dorobku twórczego Miłosza dla dziedzictwa narodowego i światowego, ogłosił rok 2024 Rokiem Czesława Miłosza.

Senator Jerzy Fedorowicz, sprawozdawca Komisji Ustawodawczej w sprawie projektu uchwały o ustanowieniu roku 2024 Rokiem Czesława Miłosza.

**SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE NA TEMAT PRZEBIEGU POSIEDZEŃ SENATU
DOSTĘPNE SĄ NA STRONIE INTERNETOWEJ: WWW.SENAT.GOV.PL.**

Prace komisji

Komisja Budżetu i Finansów Publicznych

Od lewej: ambasador Chorwacji w Polsce Tomislav Vidošević i przewodniczący komisji budżetu senator Kazimierz Kleina.

Podczas spotkania z senatorami, 26 lipca 2023 r., ambasador Chorwacji w Polsce Tomislav Vidošević dzielił się doświadczeniami swojego kraju z przystąpienia do strefy euro 1 stycznia 2023 r. Jak poinformował, za przyjęciem europejskiej waluty opowiedziały się wszystkie partie z wyjątkiem Chorwackich Suwerenistów. Rząd przygotował rozwiązanie zabezpieczające przed nieuzasadnionym wzrostem cen (pakiet pomocy dla gospodarki, aplikacja do zgłaszania zwyżki

cen, obowiązek podawania cen w dwóch walutach – euro i kunach). Z danych z lipca 2023 r. wynika, że ponad 68% Chorwatów popiera euro i wspólną politykę monetarną. W ocenie ambasadora Tomislava Vidoševića proces wprowadzania euro przebiegał zadowolająco pod względem technicznym, do jego rzetelnej analizy potrzebne są jednak dane za cały rok.

Komisja Gospodarki Narodowej i Innowacyjności

Senatorowie 11 lipca 2023 r. złożyli wizytę w Narodowym Centrum Badań Jądrowych w Świerku. Zapoznali się z funkcjonowaniem reaktora jądrowego Maria, zwiedzili zmodernizowane sterownię reaktora i laboratoria badawcze oraz park technologiczny. Podczas spotkania z szefami centrum rozmawiali o zastosowaniu reaktora w badaniach i produkcji materiałów do celów medycznych, projektach badawczych, nowych inwestycjach, a także finansowaniu centrum i problemach z tym związanych.

Wizyta członków komisji gospodarki w Narodowym Centrum Badań Jądrowych w Świerku.

Komisja Kultury i Środków Przekazu

Komisja na posiedzeniu 11 lipca 2023 r. rozpatrzyła sprawozdanie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z działalności 2022 r. wraz z informacją o podstawowych problemach radiofonii i telewizji w 2022 r., a także informację o działalności Rady Mediów Narodowych w 2022 r. W wyniku dyskusji wniosła o odrzucenie sprawozdania KRRiT, uzasadniając to niewypełnianiem przez radę konstytucyjnego obowiązku stania na straży wolności słowa, prawa do informacji oraz interesu publicznego w radiofonii i telewizji, a także brakiem adekwatnych reakcji na pozbawienie jej konstytucyjnych uprawnień po utworzeniu Rady Mediów Narodowych. W uzasadnieniu swojego wniosku komisja zwróciła uwagę, że KRRiT nie podejmowała działań w celu przywrócenia pluralizmu w mediach publicznych oraz wyeliminowania propagandy, manipulacji i dezinformacji w publicznej radiofonii i telewizji. Rada ignorowała ponadto stanowiska i opinie Senatu w sprawie roli mediów publicznych. Komisja wskazała też na „pozbawione transparentności i opieszale procedowanie” przy przedłużaniu koncesji oraz rażące nieprawidłowości przy organizowaniu i funkcjonowaniu Krajowego Instytutu Mediów, co zostało potwierdzone negatywnym raportem Najwyższej Izby Kontroli i zawiadomieniem złożonym do prokuratury.

Senat na 64. posiedzeniu, 14 lipca 2023 r., podzielił opinię komisji i odrzucił sprawozdanie KRRiT.

Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji Maciej Świrski.

Przewodnicząca komisji kultury senator Barbara Zdrojewska i jej zastępca senator Jan Maria Jackowski.

Dyrektorzy teatrów muzycznych i operowych na posiedzeniu komisji 25 lipca 2023 r. mówili o problemach w prowadzeniu tych placówek. Wskazywali na rosnące koszty działalności, m.in. z powodu wzrostu cen prądu. Zwracali uwagę na brak na rynku zawodów rzemiosła teatralnego, czyli charakteryzatorów, krawców teatralnych czy inspicjentów, spowodowany likwidacją szkół, które przygotowywały do ich wykonywania. W związku z tym coraz częściej teatry mają kłopoty z przygotowaniem scenografii czy kostiumów do opery. Kolejna kwestia to niskie płace akustyków i oświetleniowców. Osoby wykonujące te zawody odchodzą z teatrów. Jak podkreśliła dyrektor Teatru Rozrywki w Chorzowie Aleksandra Gajewska, jeśli nie zaradzi się tym problemom, to w teatrze zostaną tylko artyści. Dyrektorzy teatrów apelowali o przywrócenie szkolnictwa rzemiosła teatralnego, a także prawa do wcześniejszej emerytury dla tancerzy klasycznych, czyli w wieku 40 lat dla kobiet i 45 lat dla mężczyzn. W tej sprawie zwrócili się w liście otwartym z 29 kwietnia 2023 r. do parlamentarzystów. Przypomnieli, że wiek emerytalny tej grupy zawodowej podniesiono w 2009 r. Podkreślili, że od tego czasu maleje zainteresowanie zawodem tancerza i zaledwie w kilku w polskich teatrach zespoły baletowe są stabilne i rozwijające się w kierunku zgodnym z linią artystyczną danej instytucji kulturalnej. Obecna na posiedzeniu wiceminister kultury Wanda Zwinogrodzka zapewniła, że resort zdaje sobie sprawę z tych problemów. Trwają prace nad odtworzeniem klas kształcących techników teatralnych. Przygotowany został też projekt nowelizacji przepisów dotyczących emerytur tancerzy,

Posiedzenie komisji kultury 25 lipca 2023 r.

nie uwzględniono go jednak w pracach nad zmianą ustawy emerytalnej.

Komisja Obrony Narodowej

Senatorowie 12 lipca 2023 r. zapoznali się z informacją ministra obrony narodowej na temat funkcjonowania w systemie prawnym ustawy o obronie Ojczyzny z 2022 r. Do najważniejszych kwestii w niej uregulowanych wiceminister obrony narodowej Wojciech Skurkiewicz zaliczył określenie zasad finansowania sił zbrojnych i ustalenie jego wysokości na poziomie 3% PKB, a także utworzenie funduszu wsparcia sił zbrojnych. Podkreślił, że dzięki ustawie wprowadzono szereg zmian dotyczących kwalifikacji wojskowej, która powróciła do resortu

obrony. Zrezygnowano ze służby wojskowej kontraktowej i uruchomiono nowy jej rodzaj – dobrowolną służbę wojskową roczną z miesięcznym wynagrodzeniem w wysokości 4900 zł. Jak zaznaczył wiceminister obrony, ta forma spotkała się z bardzo dobrym odbiorem społecznym i pozytywnym odzewem ze strony młodych ludzi – w 2022 r. skorzystało z niej 16 400 osób. Poinformował też, że obecnie przyjęto 94 ze 167 rozporządzeń do ustawy.

30 sierpnia 2023 r. senatorowie wysłuchali informacji o szczycie NATO, który odbył się w Wilnie 11–12 lipca 2023 r. Wiceminister spraw zagranicznych Arkadiusz Mularczyk podkreślił, że najważniejszym dla Polski postanowieniem szczytu jest zobowiązanie Sojuszu do obrony kolektywnej zgodnie z art. 5 Traktatu Waszyngtońskiego, a także zwiększenie gotowości i zdolności naszych sojuszników do udziału w działaniach odstraszających i obronnych. Inne ważne dla naszego kraju decyzje to: postęp w relacjach NATO z Ukrainą, porozumienie w sprawie przystąpienia Szwecji do Sojuszu, konkluzje dotyczące Rosji i Białorusi. W komunikacie końcowym podkreślono, że Ukraina jest częścią wspólnoty euroatlantyckiej, i potwierdzono gotowość wspierania jej tak długo, jak będzie to konieczne. W celu wsparcia integracji Ukrainy z NATO powołano Radę NATO – Ukraina. Odnośnie do konkluzji dotyczących Rosji i Białorusi wiceminister spraw zagranicznych poinformował, że na wniosek Polski kraje

Senatorowie: Jarosław Rusiecki, Rafał Ślusarz, Dorota Czudowska, Robert Mamątow na posiedzeniu komisji obrony 12 lipca 2023 r.

Wiceminister spraw zagranicznych Arkadiusz Mularczyk.

sojusznicze uznały, iż pogłębiająca się integracja wojskowa Rosji z Białorusią oraz modernizacja rosyjskich sił nuklearnych i zamiar rozmieszczenia taktycznej broni jądrowej na Białorusi stanowi zagrożenie dla stabilności regionalnej i obronności Sojuszu. Zgodzili się ponadto, że NATO powinno monitorować rozmieszczenie prywatnych sił wojskowych na Białorusi i wezwali Mińsk do zaprzestania działań wojskowych wobec sąsiadów. Sojuszniczy zaakceptowali również nowe regionalne plany obronne. Wiceminister obrony narodowej Michał Wiśniewski podkreślił, że są one najbardziej szczegółowe od zakończenia zimnej wojny. Sojuszniczy zobowiązali się też, że wydatki na obronę będą stanowić co najmniej 2% PKB, w tym 20% będzie przeznaczane na sprzęt i powiązane z nim badania i rozwój.

Podczas posiedzenia komisji 7 września 2023 r. wiceminister obrony narodowej Wojciech Skurkiewicz przedstawił

informację o stanie realizacji budżetu na rok 2023 w zakresie wydatków obronnych. W pierwszej połowie 2023 r. budżet w części 29: obrona narodowa został zrealizowany w 37% (35 mld 586 mln zł). W zakresie wydatków majątkowych z kwoty 41 mld 539 mln zł wydano 13 mld 500 mln zł, a wydatków z centralnego planu rzeczowego – 9 mld 600 mln zł. Na funkcjonowanie polskich kontyngentów poza granicami kraju wydano 205 mln zł z zaplanowanych 435 mln zł. Zastępca szefa Agencji Uzbrojenia gen. bryg. Michał Marciniak poinformował ponadto, że 2023 r. agencja zawarła 72 umowy na łączną kwotę 140 mld zł, a zrealizowała 380 umów na 380 mld zł.

Wiceminister obrony narodowej Wojciech Skurkiewicz (w środku).

26 lipca 2023 r. senatorowie spotkali się z delegacją Podkomisji Bezpieczeństwa i Obrony Parlamentu Europejskiego (SEDE), która przebywała w Polsce w celu oceny Misji Wsparcia Wojskowego UE w Ukrainie oraz

Spotkanie Komisji Obrony Narodowej z delegacją Podkomisji Bezpieczeństwa i Obrony Parlamentu Europejskiego.

postępów w zaspokajaniu potrzeb Ukrainy w zakresie szkolenia wojskowego. Podczas spotkania europarlamentarzyści pytali m.in. o sposoby finansowania wsparcia dla Ukrainy i nastroje społeczne z tym związane. Interesowała ich także ocena sytuacji na granicy polsko-białoruskiej.

dyskusji byli zgodni, że choć szczyt był ważny, to nie wskazał, w jaki sposób należy wzmocnić rolę Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu i co można zrobić, by kraje członkowskie przestrzegały jego orzeczeń. Poruszono też kwestię malejącej roli RE w państwach członkowskich i pozycji Polski w RE.

Komisja Praw Człowieka, Praworządności i Petycji

Podczas posiedzenia 14 lipca 2023 r. komisja podsumowała IV szczyt Szefów Państw i Rządów Krajów Rady Europy, który odbył się 17–18 maja 2023 r. w Reykjavíku. Dyskutowano też o roli Rady Europy w obliczu wyzwań stojących przed kontynentem europejskim i ustaleniach po tym szczycie. Podczas szczytu został ustanowiony rejestr szkód wyrządzonych przez Rosję w Ukrainie. Przyjęto także deklarację w sprawie sytuacji ukraińskich dzieci porwanych i wywiezionych do Rosji; zestaw pryncypiów i podstawowych zasad stanowiących o przestrzeganiu demokratycznych wartości RE w obliczu rosnącej liczby zagrożeń dla demokracji; deklarację dotyczącą kluczowego znaczenia systemu konwencyjnego Rady Europy dla ochrony praw człowieka i bezwarunkowe zobowiązanie do poszanowania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka; deklarację dotyczącą Rady Europy i środowiska naturalnego. Uczestnicy

Komisja Regulaminowa, Etyki i Spraw Senatorskich

Prezydium komisji regulaminowej, senatorowie (od lewej): Krzysztof Słoń, Sławomir Rybicki i Andrzej Kobiak.

Komisja 26 lipca 2023 r. pozytywnie zaopiniowała projekt budżetu Kancelarii Senatu na rok 2024. Szef Kancelarii Senatu Adam Niemczewski poinformował, że planowany budżet w wysokości 162 mln 210 tys. zł jest wyższy od tegorocznego o 6,9%. Wzrost jest związany m.in. ze zwiększeniem funduszu

Prezydium komisji praw człowieka, senatorowie (od prawej): Ewa Matecka, Aleksander Pociąg, Bogdan Zdrojewski.

wynagrodzeń zgodnie ze wskaźnikiem wzrostu wynagrodzeń pracowników w sferze budżetowej, zwiększeniem kwot na wynajem lokali mieszkalnych przez senatorów oraz z przygotowaniami do realizacji zadań związanych w parlamentarnym wymiarze sprawowania przez Polskę prezydencji w Radzie Unii Europejskiej w 2025 r. W budżecie zaplanowano też 10 mln zł na opiekę nad Polonią i Polakami za granicą.

Po przeanalizowaniu oświadczeń majątkowych senatorów według stanu na 31 grudnia 2022 r., komisja stwierdziła ich poprawność i 30 sierpnia 2023 r. przygotowała opinię w tej sprawie dla Prezydium Senatu.

Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Tematem posiedzenia komisji 11 lipca 2023 r. było zakwaszenie gleb w Polsce. Wiceminister rolnictwa Lech Kołakowski poinformował, że w naszym kraju ponad 90% gleb wytworzonych jest na kwaśnych skałach macierzystych. Gleby bardzo kwaśne i kwaśne, o pH mniejszym niż 5,5, stanowią 39%, a w niektórych rejonach nawet 60% powierzchni. Podkreślił, że zakwaszanie gleb jest jednym z elementów ograniczających produkcję roślinną, bo uniemożliwia

lub ogranicza pobieranie z gleby niezbędnych do wzrostu składników. Przypomniał, że w tym roku kończy się rozpoczęty w 2019 r. ogólnopolski program regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie. Od 2023 r. wsparcia finansowego w odkwaszaniu gleb można udzielać w ramach ekoschematu „Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi”. W ocenie ekspertów odkwaszanie gleb w Polsce jest zabiegiem bardzo potrzebnym, bo poprawia ich strukturę i jakość, należy zatem te działania dotować. Trzeba ponadto ułatwić proces badania próbek gleby i upowszechniać wśród rolników wiedzę na temat roli wapnowania gleby.

Komisja 29 sierpnia 2023 r. zapoznała się z informacją ministra rolnictwa o sytuacji na rynku zbóż. W wyniku dyskusji przyjęła stanowisko, w którym domagała się przedłużenia unijnego zakazu importu zboża z Ukrainy do Polski i krajów przygranicznych co najmniej do końca 2023 r. W stanowisku czytamy, że niekontrolowany napływ zboża pochodzącego z Ukrainy zdestabilizował sytuację na rynku zboża w Polsce, a niskie ceny w skupie i wypełnione magazyny powodowały, że polscy rolnicy nie byli w stanie konkurować z tanim surowcem z Ukrainy. Pojawiły się też problemy z eksportem zboża. Zdaniem komisji główny koszt zniesienia cel na ukraińskie produkty poniosły kraje przygraniczne, w tym Polska, a UE nie zrekompensowała w pełni poniesionych strat. Senatorowie

Posiedzenie komisji rolnictwa 11 lipca 2023 r.

Wizyta senatorów z komisji rolnictwa na przejściu granicznym w Dorohusku.

uznali, że pomoc Ukrainie jest konieczna, ale nie może się odbywać kosztem polskich rolników. Musi też być sprawiedliwie rozłożona pomiędzy państwa UE. W ocenie komisji rolnictwa tzw. korytarze solidarnościowe powinny opierać się na rozbudowie koniecznej infrastruktury służącej przewożeniu towarów do innych krajów europejskich oraz państw trzecich obecnie i w perspektywie przyjęcia Ukrainy do UE. Senatorowie pozytywnie ocenili propozycję dopłaty ze środków unijnych do transportu ukraińskiego zboża do portów europejskich. Przypomnieli też, że Polska deklaruje pomoc w tranzycie, tak aby zapewnić bezpieczeństwo żywnościowe Europy, Afryki i Bliskiego Wschodu.

Senatorowie 5–7 lipca 2023 r. złożyli wizytę studyjną w województwach lubelskim i podkarpackim. Jej tematem było bezpieczeństwo żywnościowe w Polsce w kontekście wojny w Ukrainie. Senatorów szczególnie interesował zakres przeprowadzanych przez poszczególne inspekcje kontroli przewożonych towarów rolnospożywczych na przejściach granicznych z Ukrainą w Dorohusku, Hrubieszowie i Hrebennem. Przedstawiciele służb sanitarnych zapewnili, że nie stwierdzają nieprawidłowości w czasie badań laboratoryjnych, którym poddawane są transporty z Ukrainy. Senatorowie odwiedzili m.in. Okręgową Spółdzielnię Mleczarską w Krasnymstawie, Centrum Rehabilitacji Rolników w Horyńcu-Zdroju i nagradzane gospodarstwo rybackie Anny Kuśmierczak-Kuceł w Bełżcu.

Komisja Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą

Komisja 11 lipca 2023 r. zapoznała się z informacją o sytuacji mniejszości polskiej na Białorusi. Wiceminister spraw zagranicznych Piotr Wawrzyk przypomniał, że w marcu 2021 r. aresztowano 5 czołowych działaczy organizacji polskich, w tym prezes Związku Polaków na Białorusi Andżelikę Borys i dziennikarza Andrzeja Poczobuta. Rozpoczęła się też ostra kampania przeciwko mniejszości polskiej. Andżelika Borys opuściła kolonię karną 25 marca 2022 r., a 4 kwietnia 2023 r. została zwolniona z aresztu domowego. 8 lutego 2023 r. Sąd Obwodowy w Grodnie skazał Andrzeja Poczobuta na karę 8 lat pozbawienia wolności w kolonii karnej o zaostrzonym rygorze. W odpowiedzi na represje wobec działaczy Związku Polaków na Białorusi 9 lutego 2023 r. podjęto decyzję o zamknięciu przez Polskę przejścia granicznego w Bobrownikach.

W kwestii szkolnictwa polskiego na Białorusi od 2013 r. MSZ obserwuje postępujący spadek liczby godzin przeznaczonych na naukę języka polskiego w szkołach państwowych. W listopadzie 2022 r. do MSZ wpłynęła nota Ambasady Republiki Białorusi w sprawie jednostronnego wypowiedzenia umowy między rządem RP a rządem Republiki Białorusi o uznaniu ekwiwalencji w szkolnictwie wyższym, równoważności stopni naukowych i stopni w zakresie

sztuki. Od marca 2021 r. zamykane lub zagrożone zamknięciem są najważniejsze społeczne ośrodki nauczania języka polskiego na Białorusi, działacze oświatowi, nauczyciele języka polskiego i uczniowie są inwigilowani, przesłuchiwani i zastraszani. W szkołach państwowych w Grodnie i Wołkowysku, działających do czerwca 2022 r. jako szkoły z językiem polskim wykładowym, od 1 września 2022 r. proces dydaktyczny realizowany jest tylko w języku rosyjskim, języka polskiego zaś można się uczyć w ciągu zaledwie 1 lekcji tygodniowo w ramach zajęć fakultatywnych. We wrześniu 2022 r. Sąd Najwyższy Białorusi podjął decyzję o likwidacji zajmującego się działalnością oświatową Zjednoczenia Społecznego „Polska Macierz Szkolna”. Budynek w Grodnie został przejęty przez władze białoruskie i sprzedany. Kolejną niepokojącą kwestią jest profanacja i niszczenie polskich miejsc pamięci narodowej na Białorusi. Od czerwca 2022 r. nasiliły się akty wandalizmu na polskich cmentarzach i w miejscach pamięci na Białorusi, zwłaszcza w rejonie Grodna.

11 lipca 2023 r. Tadeusz Pilat z Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych i Dominik Roszak z Kongresu Polonii Kanadyjskiej przedstawili wnioski z VI Zjazdu Polonii i Polaków z Zagranicy. Wzięło w nim udział 375 delegatów z 42 krajów, którzy debatowali w ramach 11 paneli. W trakcie zjazdu podjęto rezolucje w sprawie represji wobec Polaków na Białorusi i w Rosji, w sprawie

zbrodni wołyńskiej i odszkodowań od Niemiec. W uchwale podsumowującej zjazd zawarto m.in. postulat zmiany Konstytucji RP i nowelizacji kodeksu wyborczego w taki sposób, aby znalazł w nich odzwierciedlenie fakt, że blisko 1/3 Polaków żyje na emigracji, a chciałaby być bliżej Polski i mieć wpływ na to, co dzieje się w kraju. Na zjeździe zapadła decyzja, aby w przyszłym roku odbył się Zjazd Młodzieży Polskiej z Zagranicy. Zapelowano do władz o finansowanie w szerszym zakresie pobytów w Polsce dla dzieci i młodzieży polskiego pochodzenia z zagranicy, co jest szczególnie ważne dla młodzieży z obu Ameryk i Australii, dla której kontakt z Polską jest utrudniony. Postulowano także przywrócenie inicjatyw realizowanych w ubiegłych latach takich jak Szkoła Liderów Polonijnych i Konferencje „Quo Vadis”.

Tematem posiedzenia 25 lipca 2023 r. była sytuacja Polonii w Afryce, Azji i krajach Bliskiego Wschodu. Według szacunków MSZ we wszystkich tych regionach łącznie żyje około 115 tys. Polaków. Ze względu na duże rozproszenie i luźne związki historyczne Polacy nie stanowią licznych ani wpływowych grup w tych krajach. Coraz częściej celem migracji zarobkowej Polaków są rozwijające się kraje Azji i Bliskiego Wschodu. Szacuje się, że obecnie może tam przebywać ponad 10 tys. osób. Najczęściej nie są one zainteresowane tworzeniem struktur polonijnych czy integracją w ramach istniejących organizacji. W niemal wszystkich krajach Afryki,

Posiedzenie komisji spraw emigracji 11 lipca 2023 r.

Azji i Bliskiego Wschodu pracuje prawie 1 tys. polskich księży. Kierują parafiami, prowadzą szkoły i domy dziecka, organizują pomoc medyczną, współpracują z polskimi placówkami dyplomatyczno-konsularnymi w zakresie organizowania działalności polonijnej, nauczania języka polskiego i popularyzowania wiedzy o Polsce. Wyzwaniem dla instytucji państwa polskiego jest opieka nad 100 cmentarzami i miejscami upamiętniającymi Polaków w krajach Afryki i Azji. Kolejne wyzwanie to zapewnienie osobom polskiego pochodzenia dostępu do nauczania języka polskiego. W Afryce i Azji działają tylko pojedyncze szkoły polskie, co jest niewystarczające ze względu na duże rozproszenie polskiej społeczności.

Senatorowie: Halina Bieda i Józef Zając na posiedzeniu komisji spraw emigracji 25 lipca 2023 r.

Komisja Zdrowia

Podczas posiedzenia 24 lipca 2022 r. eksperci, lekarze i przedstawiciele Ministerstwa Zdrowia dyskutowali o potrzebie opracowania i wdrożenia kompleksowej i długofalowej strategii dotyczącej chorób płuc. Mówili o tym, jak radzić sobie z rosnącą liczbą przypadków raka płuc – najczęściej występującego nowotworu w Polsce, a także z leczeniem przewlekłej obturacyjnej choroby płuc (POChP), gruźlicy czy mukowiscydozy. O działaniach Polskiej Koalicji „Zdrowe Płuca” poinformowała prezes Polskiego Towarzystwa Chorób Płuc Małgorzata Czajkowska-Malinowska. Jej zdaniem koszty społeczne chorób płuc w Polsce sięgają 70 mld zł. Organizacje społeczne zadeklarowały swoje wsparcie na rzecz przygotowania „Strategii Pulmonologicznej”, która miałaby kompleksowo objąć zadania związane z profilaktyką, diagnostyką i leczeniem

Od lewej senatorki: Alicja Chybicka, Beata Małecka-Libera, Agnieszka Gorgoń-Komor na posiedzeniu Komisji Zdrowia 24 lipca 2022 r.

chorób płuc. Wiceminister zdrowia Maciej Miłkowski przedstawił działania resortu na rzecz walki z chorobami płuc. Wśród czynników ryzyka wywołujących choroby płuc wymienił zanieczyszczenia powietrza, palenie papierosów, wzrost liczby przypadków gruźlicy. Mówił także o opiece koordynowanej dla chorych na choroby płuc oraz leczeniu ambulatoryjnym i szpitalnym tych schorzeń. Koszty tej opieki i leków na choroby płuc wynoszą 1,2 mld zł. Zapewnił, że programy lekowe dla nowotworów płuc dorównują tym stosowanym na zachodzie Europy.

12 września 2023 r. senatorowie zapoznali się z informacją na temat działań podjętych w zakresie ochrony danych pacjentów oraz w sprawie receptomatów. Podsumowano też działania rządu w zakresie polityki zdrowotnej i osiągniętych celów zdrowotnych. Wiceminister zdrowia Maciej Miłkowski zapewnił, że dane pacjenta są należycie chronione, zgodnie z prawem mają do nich dostęp jedynie lekarze, podobnie jak w innych zawodach zaufania publicznego. Do tych danych nie mają dostępu urzędnicy. Zgodził się, że system wymaga usprawnienia i temu m.in. służą audyty przeprowadzane w Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia i Ministerstwie Zdrowia. Jeśli chodzi o receptomaty, po stwierdzeniu nieprawidłowości 2 sierpnia 2023 r. weszły w życie przepisy, które ograniczają wystawianie recept na środki odurzające i psychotropowe. Wprowadzono też dzienny limit przyjętych pacjentów (80 pacjentów na 10 godzin)

Posiedzenie Komisji Zdrowia 12 września 2023 r.

i przepisanych recept nierefundowanych (300 recept nierefundowanych na 10 godzin). W ocenie resortu takie rozwiązanie pozwoli wyeliminować handel receptami i przywrócić poczucie bezpieczeństwa pacjentów. Wśród osiągnięć resortu zdrowia w zakresie polityki zdrowotnej i celów zdrowotnych wiceminister Maciej Miłkowski wskazał wzrost nakładów na zdrowie, o 50% od 2019 r. Umożliwiło to znaczący wzrost wynagrodzeń w ochronie zdrowia, zwiększenie liczby nowych terapii objętych refundacją, poszerzanie listy leków refundowanych. Wiceminister omówił także realizowane przez resort programy pilotażowe, kompleksową reformę onkologii i opieki dla pacjentów w kardiologii, reformę opieki psychiatrycznej dorosłych oraz dzieci i młodzieży.

Komisja Nadzwyczajna ds. Klimatu

Komisja wspólnie z Komisją Budżetu i Finansów Publicznych 25 lipca 2023 r. dyskutowała o szansach i zagrożeniach związanych z rozwojem morskiej energetyki wiatrowej w Polsce. Senatorowie zapoznali się z raportami ekspertów na temat wdrażania w naszym kraju projektów *off-shore*, problemów finansowych inwestycji morskich elektrowni

wiatrowych oraz udziału polskich firm w łańcuchu dostaw inwestycyjnych. Eksperci zwracali uwagę na szanse, jakie niosą ze sobą inwestycje w morskie farmy wiatrowe, a także na zagrożenia, jakie napotykają te inwestycje. Mówili o konieczności uproszczenia procedur prawnych związanych z *off-shore*, problemach dotyczących finansowania inwestycji po stronie polskich partnerów deweloperów, budujących morskie farmy wiatrowe. Podkreślali, że konieczny jest rozwój zaplecza logistycznego dla farm na morzu – chodzi m.in. o porty morskie, statki i o odpowiednią liczbę pracowników. Należy także zapewnić odbiór energii z morskich farm wiatrowych oraz odpowiednie otoczenie administracyjne dla ich funkcjonowania.

Od prawej: senator Stanisław Gawłowski, przewodniczący komisji ds. klimatu i senator Kazimierz Kleina, przewodniczący komisji budżetu.

Komisja Nadzwyczajna ds. wyjaśnienia przypadków nielegalnej inwigilacji, ich wpływu na proces wyborczy w Rzeczypospolitej Polskiej oraz reformy służb specjalnych

6 września 2023 r. komisja zatwierdziła raport ze swojej pracy. W ciągu 1,5 roku wysłuchała 11 osób nielegalnie inwigilowanych za pomocą oprogramowania szpiegowskiego Pegasus, a także 25 ekspertów.

Z raportu wynika, że Pegasus użyto w stosunku do osób, wobec których nie toczyło się żadne postępowanie dotyczące udziału w popełnieniu jakiegokolwiek przestępstwa. Zdaniem komisji stosowanie systemu operacyjnego wobec wszystkich osób wysłuchanych przez nią rażąco naruszało standardy konstytucyjne. Komisja ustaliła, że zakup oprogramowania Pegasus odbył się nielegalnie i niezgodnie z prawem; naruszono przepisy ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym oraz kilkanaście innych przepisów związanych z finansami publicznymi. Uznała także, że obecny stan prawny nie gwarantuje skutecznej kontroli nad służbami specjalnymi. Na podstawie wysłuchań osób inwigilowanych przez system Pegasus i opinii prawnych ekspertów komisja uznała ponadto, że wybory z 2019 r. nie były uczciwe i nie dawały ich uczestnikom równych szans.

W raporcie komisja rekomenduje wprowadzenie do systemu prawnego wyrazistego rozróżnienia między służbami specjalnymi i policyjnymi oraz jednoznacznego podziału kompetencji, a także uchwalenie ustawy określającej zasady prowadzenia czynności operacyjno-rozpoznawczych i środki techniczne kontroli operacyjnej, z których może korzystać każda służba. Zdaniem komisji środki najbardziej zaawansowane powinny być zastrzeżone wyłącznie dla służb specjalnych z możliwością ich wykorzystania przez służby policyjne tylko w wypadku zwalczania najpoważniejszych i enumeratywnie wymienionych przestępstw. Wszystkie środki techniczne kontroli operacyjnej używane przez służby powinny być certyfikowane przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Komisja proponuje poddanie służb policyjnych – w zakresie ochrony praw i wolności – kontroli rzecznika praw obywatelskich i sądów, a służb specjalnych – kontroli rządu i parlamentu. Ta ostatnia wymaga, zdaniem komisji, wzmocnienia sejmowej Komisji ds. Służb Specjalnych i zobowiązania jej do współpracy z RPO. Konieczna jest też decentralizacja nadzoru sądowego nad stosowaniem kontroli operacyjnej. Komisja opowiedziała się ponadto za przyznaniem NIK uprawnień prokuratorskich oraz rozdzieleniem funkcji ministra sprawiedliwości i prokuratora generalnego. Postulowała, aby ABW zapewniało cyberbezpieczeństwo wszystkim sztabom wyborczym, a także aby Sąd Najwyższy, stwierdzając o ważności wyborów, mógł

Głosowanie w sprawie raportu Komisji Nadzwyczajnej ds. wyjaśnienia przypadków nielegalnej inwigilacji.

Konferencja prasowa w sprawie decyzji Komisji Nadzwyczajnej ds. wyjaśnienia przypadków nielegalnej inwigilacji o zawiadomieniu prokuratury o możliwości popełnienia przestępstw związanych z aferą Pegasus.

badać przebieg całego procesu wyborczego, a nie tylko samego głosowania.

Senat na 67. posiedzeniu, 7 września 2023 r., podjął uchwałę w sprawie raportu, w której przyjął ustalenia komisji, a ocenę opisanych praktyk i rekomendacje uznał za swoje stanowisko.

Komisja 7 września 2023 r. zdecydowała o zawiadomieniu prokuratury o możliwości popełnienia przestępstw związanych z aferą Pegasus przez funkcjonariuszy organów władzy publicznej, powiązanych z zakupem i stosowaniem tego oprogramowania. Wśród nich znaleźli się m.in. byli i obecni ministrowie i urzędnicy państwowi: Mariusz Kamiński, Bogdan Święczkowski, Grzegorz Ocieczek, Ernest Bejda, Michał Woś i Piotr Patkowski. W ocenie członków komisji zadaniem prokuratury będzie weryfikacja, czy doszło do popełnienia przestępstwa i kto ponosi za nie odpowiedzialność.

Komisja Nadzwyczajna do spraw zbadania wpływów rosyjskich na decyzje organów władzy publicznej w Polsce

Komisja została powołana przez Senat 7 września 2023 r. Jej zadania to: zbadanie wpływów rosyjskich w procesie stanowienia i stosowania prawa w Polsce od 2005 r. oraz zidentyfikowanie możliwych zagrożeń

ze strony rosyjskich służb specjalnych i wskazanie sposobów przeciwdziałania tym zagrożeniom, w tym dzięki wprowadzeniu stosownych rozwiązań prawnych. Członkowie komisji, senatorowie: Agnieszka Kołacz-Leszczyńska, Wojciech Konieczny, Krzysztof Kwiatkowski, Gabriela Morawska-Stanecka, Aleksander Pociąg i Kazimierz Michał Ujazdowski, na posiedzeniu 7 września 2023 r. wybrali senatora Sławomira Rybickiego na jej przewodniczącego.

Na posiedzeniu 11 października 2023 r. komisja przyjęła Raport otwarcia, zawierający 18 spraw, ważnych z punktu widzenia bezpieczeństwa Polski, którymi komisja powinna się zająć. Jednocześnie zarekomendowała ich wyjaśnienie instytucjom i organom państwa.

Przewodniczący komisji nadzwyczajnej senator Sławomir Rybicki zaproponował, aby komisja zajęła się 3 problemami: importem do Polski gazu skroplonego LPG z Rosji po wybuchu wojny w Ukrainie; kontrowersyjną sprzedażą udziałów rafinerii gdańskiej firmie Saudi Aramco oraz działalnością Andrieja Iłarionowa, doradcy Putina w latach 2000–05, jako eksperta rządowej podkomisji ds. ponownego wyjaśnienia wypadku lotniczego w Smoleńsku. Propozycje senatora Aleksandra Pociąga dotyczyły wyjaśnienia: ścisłej współpracy PiS z ważnymi politykami europejskimi, jak np. Santiago Abascal Conde, Viktor Orban, Marine La Pen czy Matteo Salvini, jawnie popierającymi Władimira Putina; aresztowania 17 marca 2022 r. byłego kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Warszawie Tomasza L. pod zarzutem szpiegostwa

na rzecz Rosji; afer podsłuchowej i wizowej. Z kolei wicemarszałkini Gabriela Morawska-Stanecka wskazała na aferę mailową; tajne kontakty Jarosława Kaczyńskiego w latach 1989–90 z rezydentem KGB w Warszawie Anatolijem Wasinem, a także zamianę nieruchomości Adama Glapińskiego w 2009 r. z podmiotem powiązanym z mającym związek z Rosją Robertem Szustkowskim. Propozycje senator Agnieszki Kołacz-Leszczyńskiej dotyczyły: wpływu na polską opinię publiczną Rosyjskiego Instytutu Studiów Strategicznych oraz Fundacji Wspierania Dyplomacji Publicznej im. A.M. Gorczakowa, powiązanych ze Służbą Wywiadu Zagranicznego Federacji Rosyjskiej; współpracy szefa MSWiA Mariusza Kamińskiego z tłumaczem Michałem Gołkowskim, który publicznie określa się jako „rusofil i głos prezydenta Putina”; afery z importem rosyjskiego węgla w kontekście zatrzymanego od 2016 r. rozwoju OZE. Senator Wojciech Konieczny wskazał na potrzebę wyjaśnienia sprawy Jacka Kotaśa, wiceministra obrony narodowej w 2007 r., któremu zarzuca się kontakty z Rosją, a także bezprawnego zajęcia pomieszczeń Centrum Eksperckiego Kontrwywiadu NATO w Warszawie w 2015 r. przez współpracowników Antoniego Macierewicza. Senator Krzysztof Kwiatkowski zwrócił uwagę na rolę Domu Maklerskiego BZ WBK z grupy Banku WBK,

Przewodniczący Komisji Nadzwyczajnej ds. zbadania wpływów rosyjskich na decyzje organów władzy publicznej w Polsce senator Sławomir Rybicki.

którego prezesem był wówczas obecny premier Mateusz Morawiecki, podczas próby przejęcia Zakładów Azotowych Tarnów w 2012 r. przez rosyjskiego oligarchę Władysława Mosze Kantora oraz PKP Cargo w latach 2009–12. W ocenie senatora komisja powinna też wyjaśnić sprawę zerwania w 2016 r. kontraktu na zakup 50 śmigłowców wielozadaniowych Caracal.

Członkowie komisji wysłuchali także prof. dr hab. Tomasza Siemiątkowskiego, eksperta w zakresie prawa spółek i prawa handlowego, który wyjaśniał prawne aspekty sprzedaży Lotosu oraz Tomasza Piątka, dziennikarza „Resetu Obywatelskiego”, autora wielu książek, m.in. reportażu śledczych dotyczących relacji polityków PiS z Rosją.

Posiedzenie Komisji Nadzwyczajnej ds. zbadania wpływów rosyjskich na decyzje organów władzy publicznej w Polsce 11 października 2023 r.

**SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE NA TEMAT PRZEBIEGU POSIEDZEŃ WSZYSTKICH KOMISJI
DOSTĘPNE SĄ NA STRONIE INTERNETOWEJ: WWW.SENAT.GOV.PL.**

Aktywność międzynarodowa

| Wizyty delegacji Senatu

Senatorowie z wizytą w Niemczech

Spotkanie marszałka Tomasza Grodzkiego z przewodniczącą Bundestagu Bärbel Bas.

Na zaproszenie przewodniczącego Bundestatu Petera Tschentschera 6–7 lipca 2023 r. marszałek Tomasz Grodzki wraz z delegacją złożył wizytę w Niemczech. Towarzyszyli mu członkowie Senackiej Grupy Polsko-Niemieckiej: przewodniczący senator Benjamin Godyla, wiceprzewodnicząca senator Halina Bieda i senator Jacek Włosowicz. Pierwszego dnia delegacja Senatu spotkała się z przewodniczącą Bundestagu Bärbel Bas. Politycy rozmawiali o wsparciu Polski i Niemiec

dla walczącej Ukrainy, niekonstytucyjnych reformach polskiego sądownictwa i ich konsekwencjach dla naszego państwa, przyspieszeniu budowy w Niemczech pomnika ofiar II wojny światowej, a także o dofinansowaniu przez rząd federalny nauki języka polskiego. Senatorowie apelowali o przyspieszenie prac nad powstaniem pomnika ofiar II wojny światowej. „Chcielibyśmy, żeby powstał on na 85. rocznicę napaści Niemiec na Polskę, w 2024 r., i taką wolę wyrażali gospodarze” – poinformował marszałek Senatu. Jak dodał, nad koncepcją tego upamiętnienia pracuje komisja złożona z międzynarodowych ekspertów.

Senatorowie rozmawiali też z przewodniczącym Parlamentarnej Grupy Niemiecko-Polskiej Bundestagu Paulem Ziemeckiem i deputowanymi. Jak podkreślił marszałek Senatu, narody polski i niemiecki powinny funkcjonować we Wspólnocie Europejskiej jako partnerzy. W jego ocenie Europa musi być zjednoczona, aby odgrywać ważną rolę na arenie światowej, a dobre sąsiedztwo z Niemcami jest Polsce absolutnie potrzebne. Politycy rozmawiali też o nauce języka polskiego w Niemczech. Senatorowie uzyskali informację, że oprócz funduszy na ten cel z budżetów poszczególnych landów będą także pieniądze z funduszu federalnego.

Spotkanie delegacji Senatu z przewodniczącym Parlamentarnej Grupy Niemiecko-Polskiej Bundestagu Paulem Ziemeckiem.

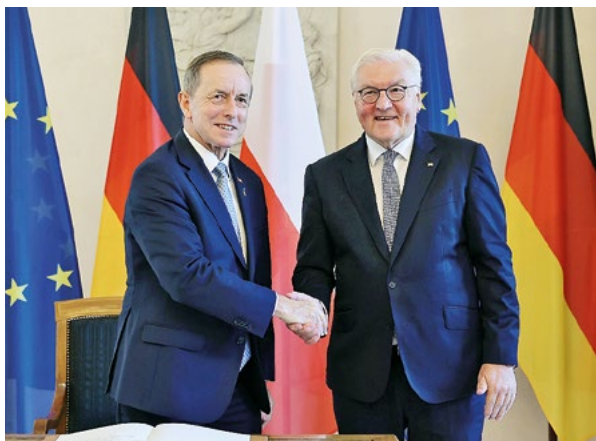
Marszałek Tomasz Grodzki spotkał się z ministrem wyżywienia i rolnictwa Niemiec Cemą Özdemirem, który zadeklarował pomoc w rozwiązaniu problemu z eksportem ukraińskiego zboża. Delegacja Senatu rozmawiała również z koordynatorem ds. polsko-niemieckiej współpracy międzypokoleńczej i transgranicznej Dietmarem Nietanem. W opinii marszałka Tomasza Grodzkiego długoletnie dobre partnerstwo, oparte na solidnych zasadach, to cel, który powinien przyświecać Polakom i Niemcom, a fundamentami naszych relacji muszą być respektowanie demokracji, praworządność i wzajemny szacunek.

Rozmowa marszałka Tomasza Grodzkiego z ministrem wyżywienia i rolnictwa Niemiec Cemą Özdemirem (z lewej) i koordynatorem ds. polsko-niemieckiej współpracy międzypokoleńczej i transgranicznej Dietmarem Nietanem (w środku).

Drugiego dnia marszałek Tomasz Grodzki spotkał się z prezydentem Niemiec Frankiem-Walterem Steinmeierem, z którym rozmawiał o współpracy dwustronnej,

kwestiach związanych z wojną w Ukrainie, problemach z praworządnością w Polsce i migracjach. Jak poinformował, mowa była m.in. o tym, co wspólnota europejska może zrobić dla odbudowy Ukrainy.

Spotkanie marszałka Tomasza Grodzkiego z prezydentem Niemiec Frankiem-Walterem Steinmeierem.

Z przewodniczącym Bundesratu Republiki Federalnej Niemiec, pierwszym burmistrzem Wolnego i Hanzeatyckiego Miasta Hamburg Peterem Tschentscherem marszałek Senatu rozmawiał m.in. na temat wzmacniania relacji dwustronnych w ramach dyplomacji parlamentarnej, zagrożeń dla demokracji ze strony środowisk skrajnie nacjonalistycznych i ksenofobicznych, wzmacniania rozwoju gospodarczego poprzez unowocześnianie portów morskich, ze szczególnym uwzględnieniem roli portów w Szczecinie i Hamburgu.

Spotkanie delegacji Senatu z przewodniczącym Bundesratu Peterem Tschentscherem.

Delegacja Senatu rozmawiała również z ministrem ds. kultury i mediów Claudią Roth, m.in. o współpracy polskich i niemieckich instytucji kultury. Marszałek Tomasz Grodzki podniósł też kwestię budowy pomnika ofiar II wojny światowej, apelując o przyspieszenie prac nad tym projektem. Senacka delegacja spotkała się także z Hendrikiem Wüstem, premierem Nadrenii Północnej-Westfalii, i Manuelą Schwesig, premier Meklemburgii-Pomorza Przedniego, drugą przewodniczącą Bundesratu. Rozmawiano m.in. o nauczaniu języka polskiego w Niemczech. Jak poinformowano, z budżetu federalnego na ten cel ma zostać przeznaczony 5 mln euro. Po zakończeniu spotkań marszałek Tomasz Grodzki poinformował, że z rozmów z politykami niemieckimi wynika, iż prace nad pomnikiem ofiar II wojny światowej przyspieszły. Powołano międzynarodowy zespół do wypracowania jego koncepcji, a na lokalizację wybrano symboliczne i prestiżowe miejsce – teren po dawnej Operze Krolla, niedaleko Urzędu Kanclerskiego w Tiergarten. Senatorowie wskazywali, że zależy nam, by koncepcja muzeum historii polsko-niemieckich relacji uwzględniała monument upamiętniający polskie ofiary II wojny. „Tego oczekujemy, bo chodzi o to, żeby było miejsce, gdzie będziemy mogli oddać hołd tym ofiarom” – mówił marszałek Tomasz Grodzki.

Wizyta w Konfederacji Szwajcarskiej

Marszałek Tomasz Grodzki wraz z delegacją 16–17 sierpnia 2023 r. złożył wizytę w Konfederacji Szwajcarskiej na zaproszenie przewodniczącej Rady Kantonów Brigitte Häberli-Koller. Marszałkowi Senatu towarzyszyli: przewodnicząca Komisji Kultury i Środków Przekazu senator Barbara Zdrojewska, zastępca przewodniczącego Komisji Infrastruktury senator Stanisław Lamczyk, senator Józef Zajac i szef Kancelarii Senatu Adam Niemczewski. Pierwszego dnia senatorowie spotkali się w Bernie z przewodniczącą Rady Kantonów Brigitte Häberli-Koller. Rozmawiano m.in. o relacjach dwustronnych, stosunkach Unia Europejska – Szwajcaria oraz o wojnie w Ukrainie w kontekście wsparcia, jakiego udzielają oba kraje. Mowa była ponadto o długoletniej i trwałej obecności Polaków w Szwajcarii, a także o wsparciu finansowym udzielanym przez ten kraj w ramach tzw. Swiss Contribution. Omówiono też sytuację polityczną w obu krajach.

Tego dnia senatorowie spotkali się z przewodniczącym Rady Narodowej Martinem Candinasem. Omówiono relacje dwustronne ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji gospodarczej i pakietu Swiss Contribution, a także problemy związane z wojną w Ukrainie i kwestie pomocy, jakiej oba kraje udzielają ludności ukraińskiej. Drugiego

Spotkanie delegacji Senatu z przewodniczącą Rady Kantonów Brigitte Häberli-Koller.

Spotkanie marszałka Tomasza Grodzkiego z przewodniczącym Rady Narodowej Martinem Candinasem.

dnia wizyty senatorowie zapoznali się m.in. z działalnością Instytutu Biologii Molekularnej i Biofizyki Politechniki Federalnej w Zurychu oraz Centrum Wdrożeń Badań Naukowych, gdzie pracują polscy naukowcy.

| Goście w Senacie

Spotkanie z przewodniczącym Japońsko-Polskiej Parlamentarnej Ligi Przyjaźni w Izbie Radców Zgromadzenia Narodowego Japonii

Marszałek Tomasz Grodzki 4 lipca 2023 r. przyjął przewodniczącego Japońsko-Polskiej Parlamentarnej Ligi Przyjaźni w Izbie Radców Zgromadzenia Narodowego Japonii

senatora Hirofumi Nakasone wraz z delegacją. Rozmawiano m.in. o pomocy humanitarnej i militarnej dla Ukrainy. Japońscy parlamentarzyści podzielili się swoimi wrażeniami z wizyty w Polsce, m.in. na granicy polsko-ukraińskiej. Wyrazili uznanie dla skali i zakresu pomocy udzielanej przez nasz kraj obywatelom Ukrainy. Jednoznacznie potępił atak wojsk rosyjskich na Ukrainę jako niczym nieuzasadnioną agresję. Przypomnieli też ogłoszoną niedawno przez premiera Fumio Kishidę decyzję o wpisaniu Polski – jako kraju silnie zaangażowanego w pomoc humanitarną i militarną dla Ukrainy – na oficjalną listę państw otrzymujących pomoc rozwojową z Japonii. Marszałek Tomasz Grodzki podziękował za stanowczą postawę i aktywne działania Japonii w obliczu rosyjskiej agresji, a także za wsparcie humanitarne i finansowe udzielane Ukrainie przez japoński rząd. Określając wojnę wywołaną przez Rosję „zderzeniem 2 cywilizacji”, podkreślił, że obowiązkiem państw demokratycznych jest dołożenie wszelkich starań, by zakończyć ten konflikt i pociągnąć Rosję do odpowiedzialności za zbrodnie popełnione na terytorium Ukrainy. W kontekście wojny trwającej w Ukrainie marszałek Senatu wyraził się z uznaniem o zacieśnianiu współpracy Sojuszu Północnoatlantyckiego z Japonią i Australią, a także o planach otwarcia w Tokio biura łącznikowego NATO.

Wizyta przewodniczącego Japońsko-Polskiej Parlamentarnej Ligi Przyjaźni w Izbie Radców Zgromadzenia Narodowego Japonii senatora Hirofumi Nakasone wraz z delegacją.

Spotkanie wicemarszałkini Gabrieli Morawskiej-Staneckiej z przewodniczącą belgijskiego Stałego Komitetu Monitorującego Policji Kathleen Stinckens.

Wizyta przewodniczącej belgijskiego Stałego Komitetu Monitorującego Policji

Wicemarszałkini Gabriela Morawska-Stanecka 4 lipca 2023 r. spotkała się z przewodniczącą belgijskiego Stałego Komitetu Monitorującego Policji Kathleen Stinckens. W spotkaniu uczestniczyli także: przewodniczący Komisji Ustawodawczej senator Krzysztof Kwiatkowski, przewodniczący i wiceprzewodnicząca Komisji Praw Człowieka, Praworządności i Petycji – senatorowie Aleksander Pocię i Ewa Matecka oraz wiceprzewodnicząca Komisji Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej senator Magdalena Kochan. Rozmawiano o modelu koordynacji i nadzorze nad funkcjonowaniem policji w Belgii. Mowa była o standardach przestrzegania praworządności przez służby specjalne i policyjne w Belgii i Polsce zarówno z perspektywy legislacyjnej, jak i praktycznego wymiaru działań organów kontroli. W ocenie senatorów w Belgii sprawnie funkcjonuje nadzór nad funkcjonowaniem policji, co pozwala na eliminację błędów dochodzeniowych przy jednoczesnym przestrzeganiu praw obywatelskich i poszanowaniu praw człowieka. Jak wskazywano, wyzwania i zagrożenia, które stawia przed społeczeństwem współczesny świat, niosą ze sobą konieczność cywilnego nadzoru nad organami czuwającymi nad bezpieczeństwem

i procedurami, którymi się posługują. Podkreślono, że to model godny implementacji na polskim gruncie, co wymagać będzie zmian legislacyjnych.

Spotkanie z przewodniczącym Zgromadzenia Narodowego Republiki Armenii

Marszałek Tomasz Grodzki 5 lipca 2023 r. przyjął przewodniczącego Zgromadzenia Narodowego Republiki Armenii Alena Simonjanaycha. Tematem rozmowy był przede wszystkim konflikt armeńsko-azerbejdżański. Przewodniczący armeńskiego parlamentu zwrócił się do marszałka Senatu

Wizyta przewodniczącego Zgromadzenia Narodowego Republiki Armenii Alena Simonjanaycha.

o wsparcie w osiągnięciu pokoju w konflikcie z Azerbejdżanem. Wyraził też nadzieję, że polskie władze poprą stanowisko Armenii. Marszałek Tomasz Grodzki potwierdził, że Polska jest gotowa wspierać Ormian i Armenię. Wskazał jednocześnie, że aby zachować pokój w Europie, trzeba włączyć do tego procesu Zachód i wolny świat. „Polska ma dobre relacje z Armenią i Azerbejdżanem i chciałbym, aby tak pozostało” – stwierdził. Podczas spotkania poruszono też problem wojny w Ukrainie i jej konsekwencji dla sytuacji na Kaukazie Południowym.

Wizyta prezydenta Republiki Korei

Wizyta prezydenta Republiki Korei Yoon Suk Yeol.

13 lipca 2023 r. marszałek Tomasz Grodzki przyjął prezydenta Republiki Korei Yoon Suk Yeol. Rozmowa dotyczyła przede wszystkim stosunków polsko-koreańskich, które politycy uznali za bardzo dobre. Wskazali m.in. na podobieństwa w historii Polski i Korei, a także trudne sąsiedztwo, które kształtuje bieżącą politykę obu krajów, podobnie oceniających obecną sytuację międzynarodową i podobnie do niej podchodzących. Politycy zaznaczyli, że Polska i Korea należą do dużych organizacji międzynarodowych i dlatego są dla siebie atrakcyjnymi partnerami. Rozmawiano także o pomocy, jakiej oba kraje udzielają walczącej Ukrainie. Marszałek Tomasz Grodzki podkreślił, że oba kraje utrzymują obecnie świetną współpracę w dziedzinie obronności. Z uznaniem wspominał także polsko-koreańską realizację nowego kompleksu petrochemicznego w Policach. Prezydent Yoon Suk Yeol zgodził

się z marszałkiem Senatu, że istnieje możliwość znacznego zwiększenia współpracy studenckiej, korzystnej inwestycji w przyszłość dwustronnych relacji. Jak wskazał, na koreańskich uczelniach odczuwalny jest brak polonistyki.

Spotkanie z gwatemalskim ministrem spraw zagranicznych

20 lipca 2023 r. marszałek Tomasz Grodzki przyjął ministra spraw zagranicznych Republiki Gwatemali Mario Adolfo Búcaro Flores, któremu towarzyszył ambasador tego kraju w Polsce Alfredo Lemcke Arévalo. Marszałek Senatu wyraził zadowolenie z rozwoju relacji dwustronnych, czego wyrazem jest otwarcie ambasady Gwatemali w Warszawie. Docenił stanowisko tego kraju w sprawie wojny w Ukrainie i aktywność ministra Mario Adolfo Búcaro Flores w wspieraniu Ukraińców, w szczególności na forach międzynarodowych skupiających państwa Ameryki Łacińskiej. Minister podkreślił wspólnotę wartości, łączącą Gwatemalę, Polskę i pozostałe kraje sprzeciwiające się rosyjskiej napaści na Ukrainę. Politycy rozmawiali też o wpływie wojny zarówno na państwa sąsiadujące z Ukrainą, jak i te bardziej oddalone, które muszą mierzyć się m.in. z takimi konsekwencjami, jak utrudnione dostawy zbóż. Rozmawiano też o możliwościach nawiązania współpracy między parlamentami Polski i Gwatemali, powołaniu grup bilateralnych, dzięki którym współpraca polsko-gwatemalska nabrałaby większej

Spotkanie marszałka Tomasza Grodzkiego z ministrem spraw zagranicznych Republiki Gwatemali Mario Adolfo Búcaro Floresem.

dynamiki. Rozmawiano też o zaangażowaniu polskich naukowców i specjalistów w działalność gwatemalskich podmiotów gospodarczych, zwłaszcza z sektora przetwórstwa rolno-spożywczego. Poruszono kwestię promocji ruchu turystycznego z Polski do Gwatemali.

Uczniowie z Japonii gośćmi marszałka Senatu

Marszałek Tomasz Grodzki 2 sierpnia 2023 r. spotkał się w Senacie z licealistami z japońskiej Tsurugi, którzy przyjechali do Polski na jego zaproszenie. Podczas oficjalnej wizyty w Japonii w 2020 r. marszałek Senatu odwiedził Muzeum Ludzkości w porcie Tsuruga, gdzie prezentowane są pamiątki związane z przyjazdem z Syberii w 1920 r. polskich dzieci osieroconych podczas rewolucji październikowej, a także z przyjazdem w 1940 r. żydowskich uchodźców, którzy uniknęli nazistowskich prześladowań dzięki wizom wydanym przez japońskiego konsula w Kownie Chiune Sugiharę. Jak mówił marszałek Senatu, wizyta w Tsurudze i ośrodku dla polskich dzieci w Tokio wywarła na senackiej delegacji ogromne wrażenie. Podziw i szacunek wywołuje też działalność konsula Chiune Sugihary, który ratował polskich

obywateli żydowskiego pochodzenia. Podczas spotkania w Senacie japońscy uczniowie przedstawili prezentację przybliżającą Tsurugę i okolice, ich szkolne i pozaszkolne aktywności. Marszałek Senatu odpowiadał na pytania, dotyczące m.in. definicji szczęścia czy relacji polsko-japońskich. Mowa była też o przestrzeganiu konstytucji, dbaniu o czystość i bezpieczeństwo naszej planety, a także o wojnie w Ukrainie, której nie może zaakceptować wolny i demokratyczny świat.

Wizyta prezydenta Portugalii

22 sierpnia 2023 r. marszałek Tomasz Grodzki przyjął prezydenta Republiki Portugalskiej Marcelo Rebelo de Sousa. W spotkaniu wzięli udział także przewodniczący Komisji Spraw Zagranicznych i UE senator Bogdan Klich i szef Kancelarii Senatu Adam Niemczewski. Prezydentowi Portugalii towarzyszyli minister spraw zagranicznych João Gomes Cravinho, szef Kancelarii Prezydenta Fernando Frutuoso De Melo. Prezydent Marcelo Rebelo de Sousa ocenił wzajemne relacje jako bardzo dobre i podkreślił jedność z Polską w ramach NATO, zaznaczając, że idea łączącego oba kraje sojuszu wojskowego oznacza w praktyce, iż „wasze granice, są naszymi granicami”,

Marszałek Tomasz Grodzki wśród licealistów z japońskiej Tsurugi.

a solidarność z Polską jest „całkowita i permanentna”. Podziękował za to, że Polska – jako sąsiad – intensywnie pomaga Ukrainie walczącej z rosyjskim agresorem. Jak zaznaczył, Portugalia i Polska mają takie samo spojrzenie na potrzebę niesienia Ukrainie pomocy finansowej, wojskowej i humanitarnej. Marszałek Tomasz Grodzki podziękował prezydentowi Portugalii za przekazanie Polsce 30 mln euro, przeznaczonych na pomoc humanitarną dla Ukrainy i ukraińskich uchodźców. Jak ocenił, Ukraina walczy za całą Europę. Z uznaniem odniósł się do słów prezydenta wskazujących na silne poczucie jedności europejskiej w tej sprawie. W trakcie rozmowy poruszono również tematy dotyczące wymiany handlowej między Polską i Portugalią, ruchu turystycznego oraz współpracy w dziedzinie sportu.

Spotkanie marszałka Tomasza Grodzkiego z dyrektorem ds. międzynarodowych spraw żydowskich w Amerykańskim Komitecie Żydowskim rabina Andrew Bakera.

będącego jednocześnie specjalnym przedstawicielem OBWE ds. przeciwdziałania antysemityzmowi. Rozmawiano o przyszłości relacji polsko-żydowskich, w szczególności o polityce pamięci o Holokauście, dalszym wspólnym upamiętnianiu ofiar zagłady, a także o ochronie dziedzictwa żydowskiego w Polsce. Marszałek Tomasz Grodzki podkreślił rolę młodego pokolenia w budowaniu przyjaznych więzi łączących Polaków i Żydów. Podczas rozmowy wymieniono także poglądy na temat relacji polsko-izraelskich, nawiązując m.in. do 75. rocznicy ustanowienia pierwszej na świecie placówki dyplomatycznej Państwa Izrael w warszawskim hotelu Bristol.

Senat solidarny z Izraelem

Na znak solidarności z zaatakowanym przez Hamas Izraelem wicemarszałek Michał Kamiński 9 października 2023 r. złożył kwiaty

Wicemarszałek Michał Kamiński podczas rozmowy z ambasadorem Izraela.

Wizyta prezydenta Portugalii Marcelo Rebelo de Sousa.

Spotkanie marszałka Senatu z przedstawicielem Amerykańskiego Komitetu Żydowskiego

3 października 2023 r. marszałek Tomasz Grodzki przyjął dyrektora ds. międzynarodowych spraw żydowskich w Amerykańskim Komitecie Żydowskim (American Jewish Committee) rabina Andrew Bakera,

Powitanie marszałka Tomasza Grodzkiego i przewodniczącego misji obserwacyjnej OBWE Douglasa Wake.

przed ambasadą Państwa Izrael w Warszawie. Wicemarszałek Senatu rozmawiał także z ambasadorem tego kraju w Polsce Jacovem Livne. W geście solidarności z Izraelem przed wejściem do siedziby Senatu stanęła izraelska flaga. „Senat RP stanowczo potępia zmasowany atak Hamasu przeciwko Izraelowi i jego ludności cywilnej. Ten akt wojny jest terroryzmem w najbardziej barbarzyńskiej i okrutnej formie. Przekazujemy kondolencje rodzinom ofiar. Stoimy ramieniem z Państwem Izrael w tym trudnym czasie” – brzmi wpis, opublikowany w dniu ataku, 7 października 2023 r., na kanałach Senatu w mediach społecznościowych.

Spotkanie z członkami misji obserwacyjnej OBWE

Marszałek Tomasz Grodzki 11 października 2023 r. spotkał się z członkami misji obserwacyjnej Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie pod przewodnictwem Douglasa Wake’a, którzy przyglądali się kampanii wyborczej w Polsce i obserwowali wybory parlamentarne 15 października. Misję obserwacyjną w Polsce prowadziło Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE (ODIHR). Pracownicy ODIHR mieli zastrzeżenia do sytuacji przedwyborczej w Polsce, dotyczące „ogólnego krajobrazu przedwyborczego”. W Warszawie wybory monitorowało 11 ekspertów z 7 państw członkowskich OBWE, a w całym kraju 20 tzw. ekspertów długoterminowych. Misja przyglądała się m.in. ostatnim zmianom w prawie i finansowaniu kampanii wyborczej.

| Wielostronne spotkania międzyparlamentarne

Spotkanie grupy Roboczej ds. poprawy implementacji rezolucji Unii Międzyparlamentarnej przez państwa członkowskie

Wicemarszałkini Gabriela Morawska-Stanecka 4 lipca 2023 r. wzięła udział w spotkaniu on-line Grupy Roboczej ds. poprawy implementacji rezolucji Unii Międzyparlamentarnej przez państwa członkowskie. Rozmawiano o wyzwaniach stojących przed państwami członkowskimi w związku z wdrażaniem rezolucji Unii Międzyparlamentarnej do prawa krajowego. Poruszono też kwestie związane ze sposobami zachęcania członków Unii Międzyparlamentarnej do osiągania lepszych rezultatów we wdrażaniu w ich krajach rezolucji przyjętych przez jej gremia, a także monitorowania działań parlamentów i rządów w kontekście realizacji postanowień Unii Międzyparlamentarnej.

Wicemarszałkini Gabriela Morawska-Stanecka podczas spotkania on-line Grupy Roboczej ds. poprawy implementacji rezolucji Unii Międzyparlamentarnej przez państwa członkowskie.

30. sesja Zgromadzenia Parlamentarnego OBWE

6 lipca 2023 r. w kanadyjskim Vancouver zakończyła się 30. sesja Zgromadzenia Parlamentarnego OBWE. W obradach wzięli udział senatorowie Grzegorz Bierecki i Kazimierz Kleina. Głównym tematem 5-dniowych obrad było wzmocnienie bezpieczeństwa regionalnego poprzez wspieranie demokratycznych i integracyjnych społeczeństw. Parlamentarzyści dyskutowali też o współczesnych wyzwaniach, w tym o wojnie w Ukrainie i scenariuszach jej zakończenia z pełnym poszanowaniem

Polska delegacja podczas 30. sesji Zgromadzenia Parlamentarnego OBWE.

suwerenności i integralności terytorialnej tego kraju. Pierwszego dnia przyjęto rezolucję w sprawie wiarygodności OBWE i Zgromadzenia Parlamentarnego OBWE w obliczu ciągłej agresji Rosji na Ukrainę. W dokumencie stwierdzono m.in., że poparcie rosyjskich parlamentarzystów dla wojny w Ukrainie „skutecznie dyskwalifikuje obecny rosyjski parlament jako odpowiedzialnego partnera w dialogu i czyni sankcje wobec tych parlamentarzystów uzasadnioną i właściwą polityką przeciwko nim jako współnikom”. W kolejnych dniach obradowały 3 komisje generalne – ds. politycznych i bezpieczeństwa, spraw gospodarczych i środowiska oraz praw człowieka i kwestii humanitarnych. Przyjęto m.in. zaproponowaną przez polską delegację rezolucję „Konsekwencje rosyjskiej agresji na Ukrainę w odniesieniu do kobiet i dzieci”, w której potępiono przemoc, nielegalne i brutalne działania stosowane jako taktyka wojenna przez rosyjskie siły zbrojne, a także kontrolowane

przez nie siły separatystyczne. Wezwano także do pociągnięcia wszystkich sprawców do odpowiedzialności za naruszenia praw człowieka, zwłaszcza za przymusowe transfery dzieci i przemoc wobec kobiet. Uznano również postępowanie przed Międzynarodowym Trybunałem Karnym i wydanie nakazu aresztowania Władimira Putina i Marii Lwowej-Bielowej za znaczący krok w kierunku postawienia najwyższego kierownictwa Rosji przed wymiarem sprawiedliwości. W deklaracji z Vancouver znalazły się również rezolucje dotyczące potępienia profanacji polskich grobów na Białorusi oraz stanowcze postulaty uwolnienia więźniów politycznych przetrzymywanych przez reżim białoruski, w tym Andrzeja Poczobuta.

Europejska Konferencja Przewodniczących Parlamentów

Marszałek Tomasz Grodzki 28 września 2023 r. wziął udział w Europejskiej

Wystąpienie marszałka Tomasza Grodzkiego podczas Europejskiej Konferencji Przewodniczących Parlamentów w Dublinie.

Rozmowa marszałka Tomasza Grodzkiego z przewodniczącą Izby Poselskiej Parlamentu Republiki Czeskiej Markétą Pekarovą Adamową.

Konferencji Przewodniczących Parlamentów, zorganizowanej w Dublinie pod patronatem Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy. Marszałkowi towarzyszyli przewodniczący Grupy Politycznej Europejskiej Partii Ludowej w Zgromadzeniu Parlamentarnym Rady Europy senator Aleksander Pociej i szef Kancelarii Senatu Adam Niemczewski. Zabierając głos w debacie na temat konsekwencji rosyjskiej agresji na Ukrainę i roli parlamentów narodowych w jej odbudowie, marszałek Tomasz Grodzki podkreślił m.in., że nie ma wątpliwości, iż wojna w Ukrainie jest „bitwą między cywilizacją wolnego świata a barbarzyńcami, więc jasne jest – aby wygrać, musimy pozostać zjednoczeni do końca tej wojny i później”. Jak wskazał, agresorzy nie mają poszanowania dla życia ludzkiego i nie

przestrzegają prawa międzynarodowego. „Odbudowa Ukrainy ma wymiar nie tylko praktyczny, lecz będzie także sygnałem dla Rosji, że społeczność międzynarodowa mocno wspiera Ukrainę” – ocenił marszałek Tomasz Grodzki. Wśród kluczowych aspektów działań na rzecz odbudowy, które zagwarantują Ukrainie bezpieczeństwo i stabilność w regionie, wskazał osiągnięcie satysfakcjonujących dla Ukrainy warunków pokoju, jej akcesję do NATO i Unii Europejskiej oraz aktywne wsparcie tego kraju w odbudowie przez narodowe parlamenty. Podsumowując, marszałek powiedział: „Bądźmy wszyscy solidarni z Ukrainą w działaniach na rzecz pokoju, bezpieczeństwa i stabilności w regionie oraz poza nim. Nie ma innych możliwości – bohaterska Ukraina musi wygrać tę wojnę z naszą pomocą, tak dużą, jak to możliwe, ponieważ Ukraińcy walczą o swoją wolność oraz naszą wolność”.

Drugą część konferencji poświęcono wyzwaniom dla demokracji reprezentatywnej w niepewnych czasach. Delegacja Senatu uczestniczyła także w dyskusji „Mowa nienawiści i groźby agresji wobec przedstawicieli wybranych w wyborach”, która poprzedziła konferencję przewodniczących parlamentów. Marszałek Tomasz Grodzki spotkał się z przewodniczącą Izby Poselskiej Parlamentu Republiki Czeskiej Markétą Pekarovą Adamową. Rozmawiał także z przewodniczącym Rady Najwyższej Ukrainy Rusłanem Stefańczukiem

Uczestnicy Europejskiej Konferencji Przewodniczących Parlamentów w Dublinie.

| Kontakty dwustronne

Spotkanie z przewodniczącym Rady Najwyższej Ukrainy

Marszałek Tomasz Grodzki 11 lipca 2023 r. spotkał się z przewodniczącym Rady Najwyższej Ukrainy Rusłanem Stefanczukiem, przebywającym w Polsce w związku z udziałem w uroczystościach związanych z 80. rocznicą zbrodni ludobójstwa na Wołyniu. W spotkaniu uczestniczyli także wicemarszałkowie Gabriela Morawska-Stanecka i Bogdan Borusewicz, przewodniczący Komisji Nadzwyczajnej ds. nielegalnej inwigilacji i szef Grupy Senatorów Koalicja Obywatelska senator Marcin Bosacki, przewodniczący Komisji Spraw Zagranicznych i Unii Europejskiej senator Bogdan Klich, przewodniczący Komisji Ustawodawczej senator Krzysztof Kwiatkowski oraz szef

Kancelarii Senatu Adam Niemczewski. Przewodniczący Rusłan Stefanczuk złożył na ręce marszałka Senatu wyrazy współczucia dla bliskich i rodzin ofiar zamordowanych na Wołyniu. Marszałek Tomasz Grodzki apelował, by przez odkrycie pełnej prawdy dotrzeć do właściwego przesłania, które powinno nam przyświecać – „nigdy więcej”. W jego ocenie ujawnienie wszystkich okoliczności tamtych zdarzeń pozwoli uniknąć w przyszłości zewnętrznych prób skłócania narodów Polski i Ukrainy. Przewodniczący Rady Najwyższej dziękował także za wszechstronną pomoc udzielaną przez Polskę w czasie wojny w Ukrainie. Mówił też o oczekiwaniach jego kraju wobec Zachodu w zakresie dostaw sprzętu. Jak wskazał, liczba i dostępność w danym momencie żołnierzy, sprzętu, zapasów i czasu przekłada się bezpośrednio na wynik walki.

Spotkanie marszałka Tomasza Grodzkiego i senatorów z przewodniczącym Rady Najwyższej Ukrainy Rusłanem Stefanczukiem.

SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE NA TEMAT WSZYSTKICH WYDARZEŃ MIĘDZYNARODOWYCH
DOSTĘPNE SĄ NA STRONIE INTERNETOWEJ: WWW.SENAT.GOV.PL.

Senat i Polonia

Spotkanie z niemiecką Polonią

6 lipca 2023 r. przebywająca z oficjalną wizytą w Niemczech delegacja Senatu z marszałkiem Tomaszem Grodzkim na czele spotkała się w Berlinie z przedstawicielami niemieckiej Polonii. Rozmawiano m.in. o problemach Polaków mieszkających w tym kraju i wsparciu udzielanym im przez Senat. Jak zapewnił marszałek, mimo odebrania Senatowi środków na opiekę nad Polonią Izba wyższa nie ustanie w wysiłkach na rzecz wspierania rodaków za granicą. „Będziemy pamiętać o Polonii do ostatniego dnia naszej kadencji. Jesteśmy dla was” – podkreślił. Podczas spotkania Polacy mieszkający w Niemczech wyrażali zaniepokojenie zmianami w kodeksie wyborczym, które mogą doprowadzić do pominięcia ich głosów w nadchodzących wyborach parlamentarnych w wypadku przekroczenia przez komisje wyborcze za granicą czasu na przesłanie protokołów do Warszawy. Marszałek Tomasz Grodzki zadeklarował dalsze wywieranie presji na Sejm w celu przyjęcia inicjatywy ustawodawczej Senatu, która wydłuży z 24 do 48 godzin czas na przesłanie protokołu komisji wyborczej za granicą.

Przedstawiciele Polonii mówili też o podziałach politycznych wśród Polaków mieszkających w Niemczech, współpracy niektórych organizacji polonijnych z niemiecką skrajną prawicą, polsko-niemieckich stosunkach parlamentarnych, wspieraniu polskich klubów sportowych i organizacji wizyt młodzieży polonijnej w polskim parlamencie. „Nikt nie może sobie uzurpować wyłącznego prawa do reprezentowania Rzeczypospolitej za granicą. Każdy z nas jest Polakiem, nawet jeśli los rzucił go tysiące kilometrów od ojczyzny” – podkreślił marszałek Senatu.

Konkurs o Nagrodę Marszałka Senatu RP dla dziennikarzy polskich i polonijnych

2 sierpnia 2023 r. Centrum Informacyjne Senatu ogłosiło kolejną edycję Konkursu o Nagrodę Marszałka Senatu RP dla dziennikarzy polskich i polonijnych; jej temat to „Polki poza Polską”. Chodzi o pokazanie roli, jaką odegrały i odgrywają polskie kobiety mieszkające za granicą w podtrzymywaniu polskości i utrzymaniu więzi z krajem ojczystym. Jak podkreślili organizatorzy konkursu, na barkach kobiet od zawsze spoczywało utrzymanie polskości poza granicami, bo to

Spotkanie delegacji Senatu z przedstawicielami niemieckiej Polonii.

Konkurs o Nagrodę Marszałka Senatu RP dla dziennikarzy polskich i polonijnych

18. edycja: „*Polki poza Polską*”

przede wszystkim one przekazywały kolejnym pokoleniom tradycje, kulturę i język, przyczyniały się do zachowania i budowania naszej tożsamości narodowej. To dzięki kobietom przetrwała polska kultura i pamięć historyczna, gdy nie było Polski, a mężczyźni ginęli w kolejnych powstaniach i wojnach. W przeszłości kobiety były nie tylko cichymi bohaterkami codzienności, działającymi na marginesie wielkiej historii, ale działały w tajnych stowarzyszeniach, zbierały fundusze, opiekowały się rodzinami, konspirowały i walczyły z bronią w ręku.

Z danych statystycznych wynika, że obecnie więcej kobiet niż mężczyzn z Polski decyduje się na emigrację. Dlatego Senat chciałby wiedzieć, jak radziły sobie i radzą Polki za granicą. Czy odnoszą sukcesy zawodowe i osobiste, dlaczego wybierają życie na obczyźnie, czy interesują się tym, co dzieje się w Polsce, czy podtrzymują więzi z krajem, czy chcą, by ich dzieci mówiły po polsku, czy przekazują im wiedzę na temat historii i tradycji swojego kraju pochodzenia, czy są zainteresowane dzieleniem się swoim doświadczeniem i wiedzą z rodakami w kraju. Z jakimi problemami i ograniczeniami borykają się polskie kobiety poza Polską, czy polskie pochodzenie pomaga im czy przeszkadza w osiągnięciu sukcesu za granicą, wreszcie – jak radzą sobie kobiety, które nigdy nie opuściły Polski, a znalazły się poza granicami na skutek powojennego

przesunięcia granic? Czy trwają przy polskości, i czy polskość pomogła im przetrwać, czy też była przeszkodą w ich życiu poza Polską?

Senat pragnie zainspirować dziennikarzy do znalezienia takich kobiet i opowiedzenia ich historii, do poszukiwania także w przeszłości takich kobiet, o których warto opowiedzieć i przywrócić je pamięci współczesnych Polaków. Te refleksje pozwolą senatorom zastanowić się, co jeszcze można zrobić dla podtrzymywania polskości i umacniania więzi naszych rodaków poza granicami z krajem.

Delegacja Senatu śladami polskości w Szwajcarii

16 sierpnia 2023 r. przebywająca z oficjalną wizytą w Szwajcarii delegacja Senatu na czele z marszałkiem Tomaszem Grodzkim spotkała się z przedstawicielami tamtejszej Polonii. Marszałek Senatu dziękował ambasador RP w Szwajcarii Iwonie Kozłowskiej za ogromne zasługi w krzewieniu polskości na tej ziemi, wyraził też wdzięczność przedstawicielom polskiej społeczności, którzy dbają o przyjazne relacje między Polakami i Szwajcarami, zapoczątkowane przez wielkich Polaków, takich jak Kościuszko, Paderewski, Mościcki czy Narutowicz. „Jesteście kontynuatorami tej tradycji, niesiecie wysoko pochodnię polskości, dbacie o to, by te dwa bardzo różne narody pozostawały ze sobą

Spotkanie marszałka Tomasza Grodzkiego z przedstawicielami Polonii szwajcarskiej.

w bliskości” – podkreślił marszałek Tomasz Grodzki. „Chcę prosić, abyście kultywowali polskość, obyczaje i tradycje, i nieśli dumę z tego, że wszyscy razem jesteśmy wielkim polskim narodem” – mówił. Marszałek Senatu nawiązał także do zbliżających się wyborów parlamentarnych i zmian w prawie wyborczym. Jak podkreślił, uzyskał od ambasador Iwony Kozłowskiej zapewnienie, że w Szwajcarii nie będzie problemu z liczeniem głosów.

Podczas wizyty w Szwajcarii senatorowie odwiedzili Bibliotekę Polską w Rapperswilu i przyszłą siedzibę Muzeum Polskiego. Delegacja złożyła kwiaty pod Kolumną Barską, odsłoniętą w 1868 r. w 100. rocznicę zawiązania konfederacji barskiej z inicjatywy Władysława Platera, założyciela Muzeum Polskiego w Rapperswilu.

Senatorowie zwiedzili Bibliotekę Polską, gdzie przechowywane są m.in. starodruki i mapy z XV w., a także listy Cypriana

Złożenie kwiatów przez delegację Senatu pod Kolumną Barską w Rapperswilu.

Norwida, Jana III Sobieskiego czy Zygmunta III Wazy. Odwiedzili także kompleks Schwanen, w którym znajdzie się nowa siedziba Muzeum Polskiego, przeniesionego z zamku w Rapperswilu. Podczas rozmowy z przedstawicielami Polonii, żywo zainteresowanymi dalszą działalnością Muzeum Polskiego, marszałek Tomasz Grodzki wyraził nadzieję, że adaptacja budynku zakupionego dla muzeum szybko się zakończy i znajdą tam miejsce bogate zbiory placówki. Delegacja Senatu spotkała się także z kierownictwem oddziału Instytutu Pileckiego w Szwajcarii, który będzie zarządzać kompleksem Schwanen. „Jest jeszcze sporo do zrobienia. Będziemy wspierać to przedsięwzięcie, aby zasłużone Muzeum Polskie jak najszybciej znalazło się w nowej siedzibie i kompleks Schwanen zaczął być nową oazą polskości” – powiedział marszałek Senatu. Delegacja Senatu odwiedziła także Politechnikę Federalną w Zurychu, gdzie zapoznała się z pracami Instytutu Biologii Molekularnej i Biofizyki

oraz Centrum Wdrożeń Badań Naukowych, w których pracują polscy naukowcy. „Prezentacje, które nam pokazano, były naprawdę imponujące. Szczególną dumą napawał mnie fakt, że spora część personelu to Polacy, a jeden z nich jest szefem dużego projektu” – powiedział marszałek Tomasz Grodzki.

Rozmowy z Polakami w Irlandii

Spotkanie marszałka Tomasza Grodzkiego z przedstawicielami irlandzkiej Polonii.

Przy okazji udziału w Europejskiej Konferencji Przewodniczących Parlamentów marszałek Senatu spotkał się w Dublinie z przedstawicielami tamtejszej Polonii. Rozmawiano m.in. na temat zbliżających się wyborów parlamentarnych w Polsce. Obawy rodaków mieszkających w Irlandii wzbudza nowy sposób liczenia głosów oddanych w komisjach wyborczych poza granicami Polski. Zgodnie z art. 230 kodeksu wyborczego obwodowe komisje wyborcze w obwodach głosowania za granicą albo na polskich statkach morskich mają tylko 24 godziny na podliczenie i przekazanie wyników. Inaczej głosowanie uznaje się za niebyłe. Termin ten jest – zdaniem przedstawicieli Polonii – zbyt krótki.

Wizyta delegacji Senatu w Bibliotece Polskiej w Rapperswilu.

**SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE NA TEMAT OPIEKI SENATU NAD POLONIĄ
DOSTĘPNE SĄ NA STRONIE INTERNETOWEJ: WWW.SENAT.GOV.PL.**

Przegląd wydarzeń

Senatorowie Halina Bieda (pierwsza z prawej) i Bogdan Klich (czwarty z prawej) podczas uroczystości w Krakowie z okazji 100. rocznicy urodzin Wisławy Szymborskiej.

Krakowskie uroczystości z okazji 100. rocznicy urodzin Wisławy Szymborskiej

Senatorowie: Halina Bieda, Bogdan Klich i Jerzy Fedorowicz 2 lipca 2023 r. w Krakowie uczestniczyli w obchodach 100. rocznicy urodzin Wisławy Szymborskiej. Z tej okazji w centrum Krakowa otwarto oficjalnie park imienia poetki. Senat ogłosił rok 2023 Rokiem Wisławy Szymborskiej. Podczas uroczystości senator Halina Bieda odczytała list marszałka Tomasza Grodzkiego. Senatorowie wręczyli pamiątkowy medal senacki

Fundacji Wisławy Szymborskiej, a jej prezesowi Michałowi Rusinkowi i prezydentowi Krakowa Jackowi Majchrowskiemu – publikację z konferencji „Portret z pamięci”, zorganizowanej w Senacie w ramach Roku Wisławy Szymborskiej. Wzięli też udział w odsłonięciu muralu „Nic dwa razy”.

Spotkanie z przedstawicielami telewizji lokalnych

W Senacie 5 lipca 2023 r. odbyło się eksperckie spotkanie senatorów i posłów, członków parlamentarnych komisji kultury i środków

Spotkanie posłów i senatorów z przedstawicielami telewizji lokalnych.

przekazu, z przedstawicielami telewizji lokalnych, zrzeszonych w Polskiej Izbie Komunikacji Elektronicznej (PIKE). Debatowano na temat umiejscowienia telewizji lokalnych w dyskursie publicznym, a także potrzeby przygotowania przepisów skutecznie regulujących zadania mediów lokalnych i mechanizmy ich finansowania w celu umożliwienia przetrwania niezależnym redakcjom. Podczas spotkania podnoszono m.in. kwestię kosztów produkcji programów telewizyjnych, które są znacznie wyższe niż w wypadku radia czy gazet. Mówiono też o problemach z pozyskiwaniem grantów, uznaniowości decyzji, przewlekłości procedur, uciążliwości biurokracji i naciskach politycznych na dziennikarzy. Podmioty zrzeszone w PIKE apelowały o przygotowanie rozwiązań legislacyjnych, które umożliwiłyby m.in. objęcie pojęciem misji, jaką ma pełnić telewizja publiczna, także podmiotów lokalnych.

Konferencja „Strategia biogospodarki dla Polski jest konieczna”

6 lipca 2023 r. w Senacie, z inicjatywy wicemarszałka Michała Kamińskiego, debatowano o potrzebie stworzenia strategii biogospodarki w Polsce, szansach i barierach jej rozwoju. Mowa była o strategiach rozwoju tej dziedziny w Europie i na świecie, jej znaczeniu globalnym i regionalnym, a także wyzwaniach przed nią stojących.

Jak podkreślano, rewolucja biologiczna może mieć znaczący wpływ na gospodarkę i nasze życie – zdrowie, materiały, towary konsumpcyjne i energię, a na świecie dostrzeżono już potencjał biogospodarki i wykorzystywania biomasy. W ocenie ekspertów ze względu na znaczący potencjał w Polsce należy nadać kierunek rozwojowi biogospodarki i opracować strategię. Jak wskazywano, biogospodarka jest praktyczną odpowiedzią na wymagania zrównoważonego rozwoju, stymuluje rozwój regionalny i lokalny, a innowacje wykorzystujące procesy przyrodnicze stanowią kluczowy czynnik jej rozwoju zarówno z publicznego, jak i prywatnego punktu widzenia. Podczas spotkania omówiono makroekonomiczne podstawy rozwoju biogospodarki w Polsce. Zdaniem uczestników konferencji brak polskiej strategii w tej dziedzinie powoduje m.in. zmniejszanie się skuteczności rozwoju w zakresie innowacji, a także zwiększa ryzyko rabunkowego wykorzystywania zasobów. Na poziomie politycznym należy zainicjować prace nad rozwiązaniami legislacyjnymi, edukować i upowszechniać wiedzę o biogospodarce w społeczeństwie, a także bardziej efektywnie wykorzystywać wyniki prac badawczo-rozwojowych i lokalnych dobrych praktyk przy przetwarzaniu biomasy. Jak podkreślano, Polska powinna stworzyć własną strategię, uwzględniającą nasze warunki, nie zaś korzystać z rozwiązań stosowanych w innych krajach.

Konferencja „Strategia biogospodarki dla Polski jest konieczna”.

**Seminarium Rady Gospodarczej
– Zespołu Doradców ds. Gospodarczych,
działającej przy Marszałku Senatu RP**

Seminarium Rady Gospodarczej – Zespołu Doradców ds. Gospodarczych, działającej przy Marszałku Senatu RP.

„Czy budżet, który utracił rangę podstawowego planu finansów państwa, może być podstawą absolutorium dla rządu?” to temat seminarium Rady Gospodarczej – Zespołu Doradców ds. Gospodarczych przy Marszałku Senatu RP, które odbyło się 11 lipca 2023 r. Jego uczestnicy opowiedzieli się przeciwko udzieleniu rządowi absolutorium za wykonanie budżetu państwa w 2022 r., a także za przejrzystością finansów publicznych. Seminarium zorganizowano w przeddzień wystąpienia prezesa Najwyższej Izby Kontroli w Sejmie w związku z jej analizą wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2022 r. oraz projektem uchwały dotyczącej absolutorium dla rządu. NIK negatywnie oceniła zmiany w systemie finansów publicznych, jakie zaszły w ostatnich latach, a w szczególności redystrybuowanie środków na finansowanie zadań państwa poza ustawą budżetową, w tym w formie skarbowych papierów wartościowych. Wskazała jednocześnie na konieczność podjęcia działań w celu przywrócenia: przejrzystości finansów publicznych; budżetowi rangi centralnego planu finansowego zgodnego z konstytucją; ustawie budżetowej roli podstawowego aktu zarządzania finansami państwa, odzwierciedlającego dochody i wydatki państwa, co zapewni, że będzie ona podstawowym narzędziem prezentującym stan nierównowagi finansów publicznych i sprawowania kontroli nad procesami zachodzącymi w ich obszarze. W szczególności do ustawy budżetowej włączone powinny

być plany finansowe funduszy obsługiwanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Krytycznie stan finansów publicznych ocenili prezes Instytutu Finansów Publicznych Sławomir Dudek, a także byli ministrowie finansów: Marek Belka, Mirosław Gronicki, Stanisław Kluza, Mateusz Szczurek i Paweł Wojciechowski.

**Wystawa w 100-lecie przywrócenia
polsko-portugalskich
stosunków dyplomatycznych**

Marszałek Tomasz Grodzki 12 lipca 2023 r. otworzył w Senacie wystawę poświęconą 100. rocznicy przywrócenia stosunków dyplomatycznych między Portugalią i Polską (1922–2022). Jak podkreślił, minione 100-lecie nie było łatwe dla obu krajów ani ich relacji. W ocenie marszałka Senatu II wojna światowa stanowiła test przyjaźni polsko-portugalskiej i właśnie w Portugalii wielu uchodźców z Polski znalazło bezpieczny azyl, który umożliwił im dalszą podróż. Przypomniał także, że „oba państwa, zanim dołączyły do rodziny krajów demokratycznych, doświadczyły dyktatur o różnych wprawdzie barwach, ale zaprzeczających demokratycznym regułom obowiązującym w cywilizowanym świecie”. „Przyjaźń między naszymi narodami okazała się trwała, bo była budowana na poziomie zwykłych obywateli – mimo (...) zamrożenia na sporo lat oficjalnych relacji dyplomatycznych” – podkreślił. W ocenie ambasadora Portugalii w Polsce Luísa Manuela Ribeiro Cabaco, z inicjatywy którego została przygotowana wystawa, ostatnie 100 lat przyniosło owocne relacje między obu krajami. Podzielają one

Wystawa w 100-lecie przywrócenia polsko-portugalskich stosunków dyplomatycznych.

„wartości, interesy i wizję przyszłości opartą na współpracy w ramach NATO i Unii Europejskiej, gdzie wspólnie pracujemy nad zwiększeniem europejskiego bezpieczeństwa i dobrobytu”. Przypomniał, że Polska i Portugalia potępiły brutalną inwazję Rosji na Ukrainę i podejmowały wspólne działania na rzecz wsparcia tego kraju i jego mieszkańców.

Posiedzenie Parlamentarnego Zespołu ds. Dzieci

14 lipca 2023 r. dyskutowano na temat senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia, ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz ustawy – Prawo oświatowe. Jak poinformowała przewodnicząca zespołu senator Alicja Chybicka, projekt zostanie prawdopodobnie rozszerzony o postulaty petycji w sprawie szkodliwości promieniowania elektromagnetycznego. Należy też opracować poparte badaniami naukowymi zalecenia dietetyczne, a także zbilansowaną dietę gwarantującą dzieciom pełnowartościowe posiłki. Podczas posiedzenia zwracano uwagę m.in. na brak możliwości zapewnienia diety wegańskiej w przedszkolach publicznych i potrzebę rozszerzenia zapisu dotyczącego żywienia dzieci o dietę wegetariańską

i wegańską. Postulowano wprowadzenie w placówkach oświatowych jednego dnia w tygodniu z dietą roślinną. Zwracano także uwagę na problem fatalnej jakości powietrza w otoczeniu szkół, wskazując, że pewnym rozwiązaniem byłoby ograniczenie ruchu samochodowego wokół szkół i przedszkoli. Kolejny postulat dotyczył dodania do ustawy o opiece nad dziećmi do lat 3 przepisu zobowiązującego żłobki i kluby dziecięce do stosowania w jadłospisach 10% produktów ekologicznych. Apelowano również, by doprecyzować kompetencje Sanepidu jako instytucji kontrolującej jakość żywienia zbiorowego w placówkach oświatowych – stworzyć racjonalne wytyczne odnośnie do jakości posiłków.

Perspektywy stosunków gospodarczych między Polską i Ukrainą

Senacki Zespół ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw 14 lipca 2023 r. dyskutował o perspektywach polsko-ukraińskiej współpracy gospodarczej. Przewodniczący zespołu senator Adam Szejnfeld zapowiedział cykl debat w Senacie na ten temat. Jak podkreślił, w Polsce powstało już ponad 24 tys. firm ukraińskich, a zaledwie 600 polskich w Ukrainie. Zdaniem senatora należy się zastanowić, w jaki sposób rozwijać

Uczestnicy posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Dzieci.

Posiedzenie Senackiego Zespołu ds. Małych i Średnich Przedsiębiorstw.

współpracę polsko-ukraińską z uwzględnieniem wsparcia małych i średnich przedsiębiorstw i zmniejszenia ryzyka w tym zakresie. W ocenie prezesa Polsko-Ukraińskiej Izby Gospodarczej Jacka Piechoty współpracy małych i średnich firm z Polski z ukraińskimi firmami powinna sprzyjać reforma samorządowa w Ukrainie, która wyzwoliła aktywność społeczną. Jak podkreślił, w Polsce co 10. rejestrowana firma jest ukraińska, a przedsiębiorców z tego kraju obowiązują przyjazne przepisy. Niestety, wbrew zapowiedziom przepisy w Ukrainie nie są odwzorowaniem polskich, dlatego rejestruje się tam znacznie mniej polskich firm. Według prezesa Jacka Piechoty po wojnie będziemy mieć do czynienia z budową nowej gospodarki ukraińskiej, a nie z jej odbudową. Jak podkreślił, Ukraina jest otwarta na nowe tendencje – na zieloną gospodarkę,

energetykę rozproszoną czy energooszczędność, co stanowi szansę dla Polski. Namawiał do inwestowania w ukraińskie rolnictwo i budowania partnerstwa z ukraińskimi przedsiębiorcami.

Debata o bezpieczeństwie lekarzy i pacjentów

„Bezpieczny lekarz, fizjoterapeuta, pielęgniarka to bezpieczny pacjent” – wskazywano w Senacie 20 lipca 2023 r., podczas posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Badań Naukowych i Innowacji w Ochronie Zdrowia, którego tematem były „Prawa pacjenta a prawa medyka, innowacje czy fakt?”. W ocenie przewodniczącej zespołu senator Agnieszki Gorgoń-Komor każdy zawód medyczny ma znaczenie w łańcuchu diagnostyczno-terapeutycznym. W ocenie wiceprezesa

Uczestnicy posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Badań Naukowych i Innowacji w Ochronie Zdrowia.

Naczelnej Izby Lekarskiej (NRL) Klaudiusza Komora uderzenie w bezpieczeństwo lekarza to uderzenie w bezpieczeństwo pacjenta, dlatego w interesie pacjentów i lekarzy jest wprowadzenie w Polsce promowanego przez NRL systemu *no-fault*, korzystnego zarówno dla lekarzy, jak i pacjentów. Opiera się on na 3 filarach: prawie do korzystania przez pacjenta z najnowszej wiedzy medycznej, opartej na faktach, badaniach i rejestrze zdarzeń medycznych z przeszłości w celu wypracowania najlepszych standardów leczenia; prawie pacjenta do szybkiego uzyskania odszkodowania za każdy popełniony błąd; zdjęciu odpowiedzialności karnej z lekarza, tak by nie działał pod presją, podejmując decyzję o zabiegu ratującym życie pacjenta. Podczas dyskusji podkreślano, że zasada *no-fault* dotyczy wszystkich zawodów medycznych. Jak wskazywano, realizacji prawa do informacji pacjenta przeszkadza stereotyp, że za proces leczenia odpowiada wyłącznie lekarz. Pacjent ma bowiem prawo do rzetelnej informacji na temat opieki i pielęgnacji sprawowanej przez pielęgniarki czy fizjoterapeutów. Z opinią, że bezpieczny lekarz, fizjoterapeuta czy pielęgniarka to bezpieczny pacjent, zgodził się rzecznik praw pacjenta Bartłomiej Chmielowiec. Jak podkreślił, zabiega o wprowadzenie systemu *no-fault*. Za niezwykle istotny uznał rejestr zdarzeń niepożądanych, dzięki któremu

wiadomo, w jaki sposób poprawić procedury medyczne. Istotne jest też zadośćuczynienie dla poszkodowanych. Uchwalenie nowelizacji ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta uznał za krok do wprowadzenia w Polsce zasady *no-fault*. Jak dodał, zwolnienie zawodów medycznych z odpowiedzialności karnej to kwestia drażliwa i wymaga przekonania opinii publicznej.

Cykl „Kultura debaty publicznej kluczem do społeczeństwa obywatelskiego. Senat blisko obywatela”

24 lipca, 18 sierpnia, 20 i 25 września, 3 i 9 października 2023 r. w Kołobrzegu, Opolu, Chorzowie, Kędzierzynie-Koźlu, Sosnowcu i Szczecinku odbyły się kolejne spotkania z cyklu „Kultura debaty publicznej kluczem do społeczeństwa obywatelskiego. Senat blisko obywatela”. W debatach uczestniczyli m.in. marszałek Tomasz Grodzki, wice-marszałkowie Gabriela Morawska-Stanecka i Michał Kamiński, senatorowie Agnieszka Gorgoń-Komor, Danuta Jazłowiecka, Joanna Sekuła, Stanisław Gawłowski, Beniamin Godyla, Janusz Gromek, senator w latach 1990–2005 Dorota Simonides, prezydent RP w latach 2010–15 Bronisław Komorowski, redaktor naczelny „Gazety Wyborczej” Adam Michnik, rzecznik praw obywatelskich w latach 2015–21 Adam Bodnar, marszałek

Debate w Opolu, 24 lipca 2023 r.

Debata w Kędzierzynie-Koźlu, 25 września 2023 r.

województwa zachodniopomorskiego Olgierd Geblewicz, premier w latach 2001–04 Leszek Miller, wiceprzewodniczący Platformy Obywatelskiej poseł Tomasz Siemonek, dyrektor Teatru Polskiego im. Arnolda Szyfmana w Warszawie Andrzej Seweryn, ks. prof. Alfred Wierzbicki, szef Kancelarii Senatu Adam Niemczewski. Debaty zorganizowano w ramach cyklu spotkań edukacyjnych, poświęconych roli Senatu w procesie legislacyjnym, przedstawiających dorobek ustawodawczy Izby po jej po odrodzeniu w 1989 r., przybliżających obywatelom senackie inicjatywy mające realny wpływ na ich życie. Spotkania ukazują też rolę Senatu w prowadzeniu dialogu społecznego, a także możliwości zwiększenia udziału obywateli w poprawie jego jakości.

Senatorowie na Pol'and'Rock Festival

Wicemarszałkini Gabriela Morawska-Stanek, przewodniczący Komisji Nadzwyczajnej ds. inwigilacji senator Marcin Bosacki i senator Krzysztof Brejza 4 sierpnia 2023 r. odwiedzili Pol'and'Rock Festival, który odbywał się na lądowisku Czaplinek-Broczyńno w województwie zachodniopomorskim. To festiwal muzyczny, połączony m.in. z wykładami, spotkaniami i aktywnością kulturalno-oświatową, organizowany przez Fundację Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy jako podziękowanie wszystkim wolontariuszom i osobom wspierającym jej działania. Senatorowie rozmawiali z uczestnikami festiwalu, brali także udział w spotkaniach w Akademii Sztuk Przepięknych. W strefie organizacji

Debata w Szczecinku, 9 października 2023 r.

Wicemarszałkini Gabriela Morawska-Stanecka i senator Marcin Bosacki podczas Pol'and'Rock Festival.

pozarządowych i instytucji zajmujących się prawami człowieka odwiedzili stoisko stowarzyszenia „Lex Super Omnia” i namiot Rzecznika Praw Obywatelskich. Rozmawiali także z przedstawicielkami Strajku Kobiet i Kobiet w Centrum.

Honorowy patronat marszałka Senatu nad projektem wsparcia rozwoju transplantologii w Ukrainie

W Senacie 23 sierpnia 2023 r. zainaugurowano projekt wsparcia rozwoju transplantologii narządowej w Ukrainie, który swoim patronatem objął marszałek Tomasz Grodzki.

Przedsięwzięciu patronuje również przewodniczący Rady Najwyższej Ukrainy Ruslan Stefańczuk. Uczestniczący w spotkaniu eksperci wskazywali na liczne problemy, które napotyka transplantologia w Ukrainie, m.in. brak koordynacji między szpitalami, kłopoty prawne związane z udzielaniem zgody na pobranie organów, dotyczące opieki wczesnej i przewlekłej, leczenia immunosupresyjnego, a także braku akceptacji rodziny i krajowej listy oczekujących. Podsumowując, marszałek Tomasz Grodzki wskazał na działania edukacyjne, organizacyjne i prawne, które można wykonać w pierwszej kolejności, m.in. szkolenia dla ukraińskich medyków różnych specjalności w ośrodkach w Polsce, zaproszenie ich na zjazd Polskiego Towarzystwa Transplantacyjnego, przetłumaczenie zaleceń dotyczących leczenia immunosupresyjnego po przeszczepieniu narządów, powołanie „Ukrtransplantu” na wzór „Poltransplantu”, przygotowanie analiz prawnych w celu opracowania projektu ustawy transplantacyjnej dla Ukrainy, zorganizowanie seminarium o podstawach transplantologii.

Campus Polska Przyszłości

Marszałek Tomasz Grodzki i przewodniczący Senatu Parlamentu Republiki Czeskiej

Marszałek Tomasz Grodzki wśród uczestników spotkania w sprawie wsparcia rozwoju transplantologii w Ukrainie.

Uczestnicy posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Dzieci.

wcześnieaków, tak aby umożliwić kontakt matki z dzieckiem, a także o refundację sprzętu laktacyjnego. Jak przypomniano, Polskie Towarzystwo Gastroenterologii, Hepatologii i Żywienia Dzieci zaleca wyłączone karmienie piersią przez pierwszych 6 miesięcy życia dziecka. Powinno być ono kontynuowane do 2. roku życia, a nawet dłużej, jeśli będzie to pożądane przez matkę i dziecko. Wskazywano, że badania potwierdzają związek wyłącznego 6-miesięcznego karmienia piersią ze zmniejszoną częstością występowania infekcji górnych dróg oddechowych niemowlęcia, biegunki czy

zapalenia ucha środkowego. Mniejsze jest też ryzyko wystąpienia otyłości i cukrzycy typu 2. Jak podkreślano, mleko kobiece zawiera wyjątkową mieszankę składników przeciwbakteryjnych, przeciwwirusowych, przeciwzapalnych i immunoregulujących oraz żywe komórki, które uczestniczą w rozwoju układu immunologicznego dziecka.

Posiedzenie Parlamentarnego Zespołu ds. Transplantacji

„Jak zwiększyć świadomość społeczną na temat transplantacji wśród mieszkańców

Posiedzenie Parlamentarnego Zespołu ds. Transplantacji.

Polski” to temat posiedzenia Parlamentarnego Zespołu ds. Transplantacji, które odbyło się 28 sierpnia 2023 r. W trakcie dyskusji wskazywano na niski poziom świadomości społecznej w kwestii przeszczepów. Według badań CBOS z 2016 r. 75% Polaków nie rozmawiało z bliskimi na temat ewentualnego przeszczepienia narządów, a tylko 20% wie, że wystarczy brak sprzeciwu za życia, aby zostać pośmiertnie dawcą narządów. Uczestnicy posiedzenia zgodzili się, że należy szukać sposobów zwiększenia społecznej akceptacji dla pobierania komórek, tkanek i narządów w celu przeszczepienia ich osobom chorym, m.in. poprzez dobrze przemyślane kampanie społeczne i edukację. Partnerami w takich przedsięwzięciach mogą być administracja rządowa i samorządowa, ogólnopolskie, regionalne i lokalne media, organizacje pozarządowe, władze kościelne czy placówki oświatowo-wychowawcze. Dyskusja pokazała też, że istnieje szereg kwestii spornych dotyczących przeszczepów, zwłaszcza prawnych, związanych z domniemaną i deklarowaną zgodą na oddanie narządów czy sposobem wyrażenia woli co do ich pobrania. Jak wskazywano, ustawa transplantacyjna jest dobra i nie różni się od rozwiązań stosowanych w takich krajach, jak Hiszpania i Wielka Brytania, a mimo to poziom donacji w Polsce jest o wiele niższy. Pojawiały się głosy, że ustawę należy znowelizować w bardzo wyważony sposób, a oprócz Centralnego Rejestru Sprzeciwów powołać rejestr dawców.

Wystawa „Jadwiga Zamoyska. Portret kobiety skutecznej”

„Całe życie Jadwigi Zamoyskiej to przykład tego, że wielu wysoko urodzonych Polaków nie celebrowało swojego szlacheństwa, tylko oddawało się służbie publicznej, działało *pro publico bono* na rzecz budowy tkanki narodowej, wierząc, że Polska w końcu się odrodzi. Dlatego czcimy tych bohaterów” – podkreślił marszałek Tomasz Grodzki, otwierając 30 sierpnia 2023 r. w Senacie wystawę jej poświęconą. Marszałek Senatu z podziwem mówił o bohaterce ekspozycji, która „w czasach, gdy rola kobiety była pojmowana zupełnie inaczej niż dziś”, była nie tylko żoną i matką, ale wniosła też nieoceniony wkład w działalność męża w emigracyjnym rządzie Hotelu Lambert. Przypomniawszy także, że przez blisko 70 lat Jadwiga Zamoyska wykształciła w duchu patriotyczno-chrześcijańskim kilka tysięcy kobiet w Szkole Domowej Pracy Kobiet, założonej w dobrach kórnickich. Inicjatorką pokazania wystawy w Senacie senator Jadwiga Rotnicka podkreśliła natomiast, że „warto pokazać kobiety z Wielkopolski, które były wyjątkowo postępowe i wyjątkowo skuteczne, i dlatego zostały zapamiętane na zawsze”. „Wzorujmy się na Jadwidze Zamoyskiej” – zachęcała.

Ekspozycję poświęconą najważniejszym wydarzeniom z życia Jadwigi Zamoyskiej przygotowały Fundacja „Zakłady Kórnickie” i Biblioteka Kórnicka PAN z okazji jej roku ogłoszonego w 2023 r. przez Sejm w 100-lecie śmierci.

Otwarcie wystawy „Jadwiga Zamoyska. Portret kobiety skutecznej”.

Konferencja „80 lat po końcu świata. Żydowski opór w mniejszych gettach okupowanej Polski”.

Konferencja „80 lat po końcu świata. Żydowski opór w mniejszych gettach okupowanej Polski”

5 września 2023 r. odbyła się konferencja poświęcona żydowskiemu oporowi w mniejszych gettach okupowanej Polski, zorganizowana z inicjatywy senator Haliny Biedy przez Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, Muzeum Getta Warszawskiego i Fundację Brama Cukermana w ramach obchodów Roku Pamięci Bohaterek i Bohaterów Getta Warszawskiego. Jak podkreślił marszałek Tomasz Grodzki, służy ona przywróceniu pamięci o nieco zapomnianych bohaterach żydowskich, którzy walczyli o godność i wolność. „Obywatelki i obywatele Polski mają obowiązek stać na straży pamięci ofiar Zagłady” – podkreślił. W ocenie prezes Fundacji Brama Cukermana Karoliny

Jakoweńko tytuł konferencji: „80 lat po końcu świata” oznacza, że w historii wielu miast lata 1942–43 przyniosły definitywny koniec społeczności, kultury i cywilizacji żydowskiej, która rozwijała się w nich od stuleci i je współtworzyła. Chodzi też o upomnienie się nie tylko o pamięć o bojownikach, ale także o tysiącach cywili, którzy desperacką walką o przetrwanie wystąpili przeciw zbrodnicy planom hitlerowców. Podczas konferencji mowa była m.in. o ruchu oporu i powstaniach w getcie białostockim, będzieskim i w Ostrowcu.

Problemy kobiet pracujących w ochronie zdrowia

11 września 2023 r. w Senacie odbyła się konferencja „Kobiety w medycynie mówią jednym głosem”, zorganizowana

Konferencja „Kobiety w medycynie mówią jednym głosem”.

z inicjatywy wicemarszałka Michała Kamińskiego wspólnie Fundacją Polki w Medycynie. Podczas spotkania przedstawicielki zawodów medycznych dzieliły się swoimi doświadczeniami, których odzwierciedlenie znalazło się w wynikach badań przeprowadzonych przez Fundację Polki w Medycynie i portal Remedium.md, a także Fundację Kobiety w Chirurgii. Mówiono m.in. o barierach w rozwoju zawodowym kobiet w medycynie i zróżnicowaniu pod względem zarobkowym. Uczestniczki konferencji wskazywały na potrzebę zmian legislacyjnych i opracowanie dobrze funkcjonujących systemów walki z dyskryminacją i nierównym traktowaniem, a także zachęcały medyczkę, aby nie rezygnowała z walki z tymi negatywnymi zjawiskami. Z „Badania dyskryminacji kobiet w zawodach medycznych w Polsce”, w którym wzięło udział 1340 osób, w większości kobiet (95,4%) w wieku 23–32 lat, wykonujących zawód lekarki (73,4%), wynika, że większość ankietowanych (82,6%) uznaje problem dyskryminacji kobiet w środowisku medycznym w Polsce za powszechny i spotkało się z nim osobiście w pracy lub podczas studiów, niezależnie od miejsca pracy i wyboru specjalizacji.

Seminarium poświęcone sytuacji makroekonomicznej w Polsce

W Senacie 12 września 2023 r. odbyło się seminarium „Sytuacja makroekonomiczna w Polsce: diagnoza, zagrożenia i zalecenia ekspertów”, zorganizowane przez Radę

Gospodarczą – Zespół Doradców ds. Gospodarczych, działającą przy Marszałku Senatu RP wspólnie z Komisją Budżetu i Finansów Publicznych. W opinii prof. Jerzego Hausnera i prof. Cezarego Wójcika problemem naszego kraju jest stagflacja, w którą Polska weszła rok temu, co widać po obniżonej dynamice wzrostu i uporczywie zakorzenionej inflacji. Wzrost gospodarczy będzie hamowany przez regres cywilizacyjny, na co wskazują dane dotyczące jakości życia, opieki zdrowotnej czy edukacji. Polska nie walczy ze stagflacją, inflacją na poziomie 10%, 4 razy wyższą niż cel inflacyjny, co prowadzi do uporczywej inflacji, a finanse publiczne są na skraju niestabilności – deficyt budżetowy wynosi około 5% lub więcej. Ekspertci rekomendowali m.in. dbałość o podnoszenie wiarygodności ekonomicznej państwa i dyscyplinę finansów publicznych, produktywnie wykorzystanie zasobów własnych, bo tylko to daje siłę długofalowego wzrostu i strategię gospodarczą, która koresponduje ze strategią UE, obniżenie inflacji do 2,5%, stabilizację finansów publicznych, inwestycje w rozwój – naukę, technologie i innowacje. W ocenie dr. Sławomira Dudka w Polsce była recesja, której punkt zwrotny został już osiągnięty. Obecnie jest lekkie ożywienie, ale mamy do czynienia z szybkim wzrostem realnych wynagrodzeń i bardzo dużym impulsem fiskalnym, co oznacza, że polityka gospodarcza jest nieadekwatna do sytuacji. Prof. Andrzej Rzońca wskazywał m.in. na degradację jakości edukacji.

Seminarium „Sytuacja makroekonomiczna w Polsce: diagnoza, zagrożenia i zalecenia ekspertów”.

Gala 7. edycji konkursu „List do Taty”.

Gala konkursu „List do Taty”

14 września 2023 r. w Senacie odbyło się uroczyste ogłoszenie wyników i wręczenie nagród laureatom 7. edycji konkursu „List do Taty”, zorganizowanego przez Komisję Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej pod honorowym patronatem rzecznika praw dziecka Mikołaja Pawłaka. Eliminacje konkursu w swoich okręgach wyborczych przeprowadziło 36 senatorów. W obecnej edycji nadesłano prawie 2500 prac z ok. 450 szkół. Jury konkursu przyznało 3 nagrody główne i 7 równorzędnych wyróżnień. Jak podkreślił przewodniczący Komisji Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej senator Jan Filip Libicki, przystąpienie do konkursu nie było łatwe, potrzebna była bowiem odwaga, aby swój list poddać pod osąd wielu czytelników – senatorów i członków jury. W ocenie marszałka Tomasza Grodzkiego w tym konkursie zwycięzcami są wszyscy. „Najważniejsi jesteście wy. Zdecydowaliście się upublicznić

swoje listy, tę intymną formę relacji między ojcem i dzieckiem. To był akt odwagi z waszej strony” – podkreślił marszałek Senatu. Zwrócił też uwagę, że w listach powtarzało się pragnienie, aby ojciec mniej pracował i więcej czasu poświęcał swemu dziecku.

Młodzież o wyjątkowym znaczeniu wody

„Walka o wodę. Woda jest życiem” to temat 17. spotkania w ramach „Dialogów senackich”, które odbyło się w Senacie 15 września 2023 r. O aktywność proekologiczną i zachowanie czystej, zdrowej wody dla przyszłych pokoleń apelował do młodych ludzi marszałek Tomasz Grodzki. W jego ocenie istnienie naszej cywilizacji i dbałość o wodę kierują się tymi samymi regułami co walka o wolność, która nie jest nam dana raz na zawsze. W trakcie debaty młodzi ludzie wskazywali, że brakuje edukacji na temat zagrożeń związanych z gospodarką wodną. W ocenie ekohydrologa dr. Sebastiana Szklarka z Europejskiego Regionalnego

Uczestnicy spotkania „Walka o wodę. Woda jest życiem”.

Centrum Ekohydrologii Polskiej Akademii Nauk, by wiedzieć, w jaki sposób rozwiązać problem niedoboru wody, należy spojrzeć szerzej na gospodarkę wodną. Bilans wody wskazuje, że pochodzi ona przede wszystkim z deszczu i śniegu. Dlatego musimy zacząć się uczyć zarządzania tymi zasobami, a nie pozbywać się ich jak śmieci. Przewodniczący Komisji Nadzwyczajnej do spraw Klimatu senator Stanisław Gawłowski zwrócił uwagę, że możemy się umówić na nadanie rzece osobowości prawnej, ale jeżeli nie będzie poszanowania dla prawa wśród rządzących, to niczego w ten sposób nie zmienimy. Według niego jeżeli spraw, które służą życiu, nie postawimy na 1. miejscu, to wszystko inne będzie bez znaczenia.

Telewizyjne orędzie marszałka Senatu

Marszałek Tomasz Grodzki.

15 września 2023 r. marszałek Tomasz Grodzki wygłosił orędzie, w którym odniósł się do afery wizowej:

„Z niedowierzaniem spoglądamy na kolejne informacje wychodzące na jaw w związku z aferą wizową rządu PiS. Polskie wizy, dokumenty uprawniające do wjazdu na teren naszego kraju, były sprzedawane na straganach w krajach Azji i Afryki. Dzięki temu setki tysięcy migrantów napłynęły do naszej ojczyzny. Na tym procederze nie tylko prawdopodobnie zarobili, ale wg doniesień mediów zorganizowali go najwyżsi polscy urzędnicy.

Zwracam się dziś do państwa jako marszałek Senatu RP w formie telewizyjnego orędzia, bo jest to jedyna forma, jedyna droga, aby ta prawda mogła dotrzeć do wszystkich. Aby musiała być wyemitowana również

w telewizji publicznej, którą duża część z państwa ogląda.

Najwyżsi urzędnicy państwowi zorganizowali na szeroką skalę transfer ludzi do Polski. Jak donoszą media, ponad 250 tysięcy wiz pracowniczych zostało wydanych obywatelom państw afrykańskich i azjatyckich, również muzułmańskich, w ciągu ostatnich 30 miesięcy. Wiz, za które trzeba było zapłacić łapówki odpowiednim osobom. W ten sposób setki tysięcy osób znalazły się na terenie naszego kraju z uprawnieniami do pracy. Internet obiega zdjęcia kolejek przed polskimi konsulatami w krajach Afryki i Azji i filmy, na których jedni imigranci radzą drugim, jak najprościej zdobyć polską wizę. Transfer ludzi odbywał się praktycznie bez żadnej kontroli, co mogło spowodować wjazd na teren Unii Europejskiej setek osób uznanych za terrorystów, zagrażających naszemu bezpieczeństwu.

To największa afera, z jaką mierzyliśmy się w XXI w. Korupcja na najwyższych szczeblach władzy, sprowadzenie bezpośredniego zagrożenia na nas wszystkich. I to przez ludzi, którzy mają usta pełne frazesów o bezpieczeństwie.

Proszę tych z państwa, którzy nie słyszeli jeszcze o aferze wizowej, zajrzyjcie do różnych źródeł informacji. Porozmawiajcie z sąsiadami, ze swoimi dziećmi i wnukami. Ta prawda musi dotrzeć wszędzie. W waszym imieniu zadaję pięć pytań do najwyższych przedstawicieli władzy PiS zobowiązanych do dbania o nasze bezpieczeństwo: do prezydenta Andrzeja Dudy, do premiera Mateusza Morawieckiego, do wicepremiera Jarosława Kaczyńskiego, do ministra spraw zagranicznych Zbigniewa Raua i ministra spraw wewnętrznych i administracji Mariusza Kamińskiego: Od kiedy wiedzieliście o tym procederze i jego skali? Kto z was, waszych współpracowników czy urzędników korzystał materialnie na tym przerzucie? Kto stał na czele tego gangu, a kto został przez władze wyznaczony na kozła ofiarnego? Czy otrzymaliście sygnały od państw sojuszników z NATO, że wśród wpuszczanych przez was migrantów są też osoby podejrzewane o terroryzm? Kiedy odpowiecie na te pytania opinii publicznej na otwartej konferencji?

Ta sprawa rujnuje reputację naszego kraju jako odpowiedzialnego członka

demokratycznej wspólnoty wolnego świata i naraża na szwank nasze bezpieczeństwo, dlatego musi zostać dogłębnie wyjaśniona. Czas nie pozwala na przedstawienie wszystkich afer PIS, których liczba idzie w dziesiątki, a o których Państwo w telewizji publicznej być może nie słyszeli. Głośno mówiliśmy o nich w Senacie RP podczas kończącej się X kadencji. Dzięki niezłomnej postawie pań i panów senatorów demokratycznej większości, broniących wytrwale konstytucji, praworządności, praw kobiet, dzieci, osób chorych i z niepełnosprawnościami zapracowaliśmy na miano reduty demokracji, w której dobro zwycięża zło, a prawda triumfuje nad kłamstwem. I teraz też tak będzie”.

Problemy i możliwości leczenia rzadkich chorób płuc

19 września 2023 r., w ramach obchodzonego we wrześniu Światowego Miesiąca Włóknienia Płuc, w Senacie – pod auspicjami marszałka Tomasz Grodzkiego i Polskiego Towarzystwa Wspierania Chorych na Włóknienie Płuc – zorganizowano konferencję „Choroby śródmiąższowe płuc z włóknieniem – aktualne problemy, nowe możliwości”. Omówiono, czym jest śródmiąższowe włóknienie płuc. Przedstawiono także rekomendacje Interdyscyplinarnej Rady Naukowej ds. Śródmiąższowych Chorób Płuc w kwestii opieki nad chorymi na tę chorobę, a wśród nich edukację środowiska medycznego, społeczeństwa i pacjentów w zakresie objawów i zasad postępowania diagnostyczno-terapeutycznego; utworzenie ośrodków referencyjnych wraz z interdyscyplinarnymi zespołami lekarzy

w każdym województwie z odpowiednim zapleczem diagnostyczno-terapeutycznym dla chorych; utworzenie szybkiej ścieżki leczenia; zapewnienie dostępu do nowoczesnych terapii; do rehabilitacji i tlenoterapii dla chorych; dodatkowe wsparcie specjalistyczne, m.in. z zakresu psychologii, fizjoterapii czy dietetyki, opieki paliatywnej, a także opracowanie polskich rekomendacji dotyczących leczenia, diagnostyki i leczenia postępującego włóknienia w przebiegu śródmiąższowych chorób płuc oraz przyjęcie ich wraz z wytycznymi przez Ministerstwo Zdrowia jako obowiązujących standardów. Wskazywano również na potrzebę zwiększenia dostępności przeszczepiania płuc dla chorych na śródmiąższowe włóknienie płuc.

Senacka debata na temat wyzwań stojących przed gospodarką wodną

19 września 2023 r. w Senacie odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa „Gospodarka wodna w Polsce – wyzwania do 2030 roku”. Podczas debaty poruszono szereg problemów, przed którymi stoi gospodarowanie wodą w naszym kraju. Wprowadzając w problematykę konferencji, wicemarszałkini Gabriela Morawska-Stanecka podkreśliła, że gospodarka wodna jest procesem, w którym kluczową rolę odgrywa adaptacja do zmian związanych z ociepleniem klimatu i niedoborem wody. W jej ocenie konieczne jest, aby zarządzanie zasobami wodnymi uwzględniało zarówno potrzeby człowieka, jak i środowiska przyrodniczego, z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Uczestnicy konferencji „Choroby śródmiąższowe płuc z włóknieniem – aktualne problemy, nowe możliwości”.

Konferencja „Gospodarka wodna w Polsce – wyzwania do 2030 roku”.

Podczas konferencji dyskutowano o gospodarce wodnej w obliczu zmian klimatu, widzianej z perspektywy użytkowników. Starano się też odpowiedzieć na pytanie, w jaki sposób rozwiązać strategiczne problemy gospodarki wodnej w Polsce. Mowa była m.in. o skutkach zmian klimatycznych, kompromisie między ochroną środowiska a koniecznymi inwestycjami infrastrukturalnymi, o sposobach finansowania gospodarki wodnej. Jak wskazywano, pozostało niewiele czasu na sprostanie wyzwaniom w tym obszarze, a sytuacja zaopatrzenia w wodę w naszym kraju pod wieloma względami jest znacznie gorsza od unijnej średniej. Uczestnicy konferencji apelowali przede wszystkim o dialog, poszukiwanie konsensusu i odrzucenie skrajnych opinii na temat kształtowania polskiego modelu gospodarki wodnej. W ich ocenie rozwiązanie takich kwestii jak ochrona środowiska, retencja, monitoring rzek, czy inwestycje infrastrukturalne wymaga kompromisu i współpracy wszystkich zainteresowanych stron, a osiągnięcie konsensusu jest w naszym wspólnym interesie. Zwracano też uwagę na społeczne aspekty gospodarki wodnej i konieczność zapobiegania społecznemu wykluczeniu w tej sferze.

Młodzież o swoim udziale w polityce

20 września 2023 r. w Senacie odbyła się debata „Młodzi w polityce”. Otwierając

spotkanie, marszałek Tomasz Grodzki zachęcał młodych ludzi chcących zajmować się polityką, aby „żyli dla innych”, rozwijali się i dyskutowali. W ocenie senatora Marcina Bosackiego niezbędną cechą osób, które aktywnie uczestniczą w życiu publicznym, jest „gen zaangażowania”, m.in. działanie na rzecz społeczności lokalnej, organizacji czy samorządu. W trakcie debaty młodzież za szczególnie ważne uznała 3 kwestie: edukację, zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży oraz zmiany klimatu. Jak wskazywano, funkcjonujący obecnie w Polsce system edukacji opiera się na XIX-wiecznych założeniach i nie przystaje do współczesności, a przeładowane programy nauczania nastawione na wiedzę encyklopedyczną nie uczą samodzielnego, krytycznego myślenia. Uczestnicy debaty zwracali także uwagę na zagrożenia, jakie niesie źle rozumiana digitalizacja – mimo wyrównywania szans i łatwiejszego dostępu do wiedzy – prowadzi często do uzależnień, przemocy w sieci czy odcięcia od kontaktu z rówieśnikami, a w konsekwencji do samotności i problemów społecznych. Młodzi ludzie apelowali do polityków o podjęcie systemowych działań w celu poprawienia dostępności do pomocy psychologicznej i psychiatrycznej. W odniesieniu do zmian klimatu wskazywano, że w Polsce nie podejmuje się działań mających na celu realną walkę z ociepleniem klimatu. Zwracano także uwagę na inne problemy związane z ochroną

Konferencja prasowa uczestników debaty „Młodzi w polityce” z udziałem marszałka Tomasza Grodzkiego.

środowiska, takie jak masowe wycinanie lasów czy nielegalne składowiska odpadów.

Medal im. Ludwika Rydygiera dla marszałka Senatu

„Za szczególne zasługi i wyróżnienie się czynami wybitnymi na polu nauki, praktyki i sztuki związanych z chirurgią” marszałek Tomasz Grodzki został odznaczony medalem im. Ludwika Rydygiera podczas inauguracji 71. Kongresu Towarzystwa Chirurgów Polskich, 20 września 2023 r., w Narodowym Forum Muzyki we Wrocławiu. „Chirurgia to jest misja. Jesteśmy po to, aby nieść Polkom i Polakom zdrowie w dyscyplinie

zabiegowej, która nawet w najciemniejszych latach komunizmu zawsze wypełniała to zadanie najlepiej, jak się dało” – mówił podczas uroczystości marszałek Senatu. Jak podkreślił, postęp w chirurgii dokonuje się ciężką, wytężoną pracą, znaczoną sukcesami, ale i porażkami. „Cieszę się, że co 2 lata ten najważniejszy kongres chirurgów niesie nowe impulsy, nową wiedzę, którą możemy się dzielić z naszymi uczniami i pracownikami” – podsumował marszałek Tomasz Grodzki.

Marszałek Senatu z wizytą w Wielkopolsce

21 września 2023 r. marszałek Tomasz Grodzki odwiedził województwo wielkopolskie.

Inauguracja 71. Kongresu Towarzystwa Chirurgów Polskich.

Spotkanie marszałka Tomasza Grodzkiego z burmistrzem Gostynia Jerzym Kulakiem.

W Gostyniu z burmistrzem Jerzym Kulakiem i wiceburmistrzem Grzegorzem Skorupskim rozmawiał o działalności Senatu X kadencji na rzecz samorządu terytorialnego i lokalnych społeczności, finansach samorządowych i zakładach przemysłowych rozwijających się na terenie gminy.

W Borku Wielkopolskim marszałek Senatu spotkał się z burmistrzem Markiem Rożkiem. Złożył kwiaty pod tablicą upamiętniającą powstańców wielkopolskich i ofiary II wojny światowej, a także na grobie powstańców wielkopolskich. Na Zamku w Kórniku marszałek Senatu zapoznał się z bezcennymi zbiorami bibliotecznymi tej placówki, m.in. rękopisem III części „Dziadów” i średniowiecznymi atlasami anatomicznymi.

Wizyta marszałka Tomasza Grodzkiego na Zamku w Kórniku.

W auli Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu marszałek Tomasz Grodzki wziął udział w uroczystości z okazji 100-lecia powstania pierwszej w Polsce kliniki ortopedycznej w ramach XL Dni Ortopedycznych Polskiego Towarzystwa Ortopedycznego i Traumatologicznego. „Świadczyć pomoc o każdej porze dnia i nocy, w znoju, nie szczędząc sił. Jesteście pięknym przykładem tego, że praca na rzecz innych to wartościowy sposób na życie” – mówił do zgromadzonych lekarzy.

Wystąpienie marszałka Tomasza Grodzkiego podczas uroczystości z okazji 100-lecia powstania pierwszej w Polsce kliniki ortopedycznej.

Spotkanie z przedstawicielami stowarzyszeń prawniczych Europy

Z inicjatywy wicemarszałkini Gabrieli Morawskiej-Staneckiej w Senacie 28 września 2023 r. odbyło się spotkanie senatorów z przedstawicielami Rady Adwokatur i Stowarzyszeń Prawnicych Europy (Council of Bars and Law Societies of Europe) oraz Naczelnej Rady Adwokackiej, poświęcone wyzwaniom związanym z reformami wymiaru sprawiedliwości w Polsce. W ocenie wicemarszałkini Senatu wizyta przedstawicieli CCBE w Senacie była niezwykle istotna, ponieważ działania podejmowane przez tę organizację w kwestii obrony

Uczestnicy spotkania wicemarszałkini Gabrieli Morawskiej-Staneckiej z przedstawicielami stowarzyszeń prawnych Europy.

prawa, praw człowieka i wartości demokratycznych są szczególnie ważne zwłaszcza teraz, kiedy wiele demokracji liberalnych przechodzi kryzys i wymaga ciągłej obrony. Wicemarszałkini przypomniała m.in. działania podejmowane przez Senat X kadencji na rzecz przestrzegania konstytucji czy pilnowania zasad procesu legislacyjnego. Według niej Senat X kadencji stał się strażnikiem dobrego prawa, starającym się naprawiać, o ile to możliwe, to, co zostało uchwalone przez Sejm w sposób niezgodny z zasadami. Przypomniała też, że Izba w kwietniu 2022 r. przygotowała ustawę o Krajowej Radzie Sądownictwa, która – gdyby została przyjęta przez Sejm w konsensusie politycznym – umożliwiłaby wykonanie wyroków w sprawie polskiego wymiaru sprawiedliwości, wydanych przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Senator Marcin Bosacki, przewodniczący Komisji Nadzwyczajnej do spraw wyjaśnienia przypadków nielegalnej inwigilacji i ich wpływu na proces wyborczy w Polsce, zapoznał gości z wnioskami z jej prac. Prezydent Rady Adwokatur i Stowarzyszeń Prawniczych Europy Panagiotis Perakis podkreślił, że wspólna demokratyczna i pomyślna przyszłość nas

wszystkich opiera się na „poszanowaniu praw obywatelskich, rządów prawa, a przede wszystkim poszanowaniu niezależności wymiaru sprawiedliwości, niezawisłości sędziów i samorządności prawniczej”. „Naszym zadaniem jest stać na straży tych wartości i o nie walczyć zwłaszcza tam, gdzie stają się one zagrożone, a tak jest obecnie właśnie w Polsce, i jesteśmy tu po to, żeby sprzeciwić się wszelkim naruszeniom – naruszaniu praworządności, naruszaniu konstytucji i takim nadużyciom jak afera Pegasus” – zaznaczył. Podczas spotkania rozmawiano o tym, jakie możliwości wpływu na proces ustawodawczy w obecnym systemie ustrojowym w Polsce ma Senat. Mowa była też o udziale Senatu w obsadzaniu niektórych istotnych stanowisk publicznych.

Młodzi o potrzebie włączającej polityki społecznej

W Senacie 30 września 2023 r. odbyło się XII posiedzenie Parlamentu Młodych Rzeczypospolitej Polskiej „Włączająca polityka społeczna – codzienne bolączki i nadzieje na przyszłość osób z niepełnościami”. Podczas debaty młodzi

Konferencja prasowa uczestników XII posiedzenia Parlamentu Młodych Rzeczypospolitej Polskiej.

parlamentarzyści poruszali kwestie dotyczące niwelowania barier architektonicznych, waloryzacji świadczeń, edukacji i zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami, opieki wytchnieniowej, eutanazji i aborcji. Postulowali, aby młodzież miała w rządzie swojego przedstawiciela w randze ministra. Zachęcali rówieśników do udziału w wyborach i zaangażowania w politykę. Podjęte przez Parlament Młodych Rzeczypospolitej Polskiej uchwały: „O polityce włączającej”, „O rozwoju opieki wytchnieniowej” i „O głuchych, niedosłyszących i polskim języku migowym” zostaną przekazane władzom krajowym i lokalnym.

Otwierając obrady, marszałek Tomasz Grodzki podkreślił, że godność, prawo do równego traktowania, samodzielnego życia i pełnego uczestnictwa w życiu społecznym dla osób z niepełnosprawnościami są dla senatorów niezwykle ważne. „Mam jednak świadomość, jak wiele jest jeszcze do zrobienia w całym kraju w zakresie dostępności do edukacji i nauki, usług publicznych, ochrony zdrowia, prawa do godnych warunków życia dla osób

z niepełnosprawnościami i ich opiekunów. Wymaga to ciągłej pracy, odpowiedzialności władz publicznych i współdziałania” – zaznaczył.

Spotkanie ekspertów w dziedzinie transplantologii z Polski i Ukrainy

3 października 2023 r. w Senacie, z inicjatywy marszałka Tomasza Grodzkiego

Spotkanie ekspertów w dziedzinie transplantologii z Polski i Ukrainy.

i prof. Jerzego Sieńki, odbyło się drugie spotkanie ekspertów w dziedzinie transplantologii z Polski i Ukrainy poświęcone strategii wspierania rozwoju transplantologii narządowej w Ukrainie. Jak poinformował współinicjator programu prof. Jerzy Sieńko, wspólnie z transplantologiem nefrologiem prof. Markiem Myślakiem i ekspertami w dziedzinie transplantologii z Ukrainy przeprowadzili analizę porównawczą polskiego i ukraińskiego systemu organizacji transplantacji, określili też potrzeby ukraińskiej transplantologii, dzięki czemu możliwe było przygotowanie propozycji strategii wspierania rozwoju transplantologii narządowej w Ukrainie. Uczestniczący w spotkaniu: dyrektor generalny Ukraińskiego Centrum Transplant-koordinacji Dmytro Kowal i dyrektor Departamentu Pomocy Medycznej w Ministerstwie Ochrony Zdrowia Ukrainy Wasyl Strilka wyrazili przekonanie, że polskie doświadczenia i propozycje będą bardzo pomocne w rozwoju transplantologii narządowej w Ukrainie. Zgodnie z propozycją prof. Jerzego Sieńki powołane zostaną grupy robocze, których zadaniem będzie wdrożenie zaprezentowanej na spotkaniu strategii działań. Marszałek Tomasz Grodzki wyraził nadzieję, że to spotkanie pozwoli

nie tylko podsumować dotychczasowe ustalenia, ale i wyznaczyć konkretne kroki dalszej współpracy.

Marszałek Senatu na XV Forum Samorządowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Marszałek Tomasz Grodzki 4 października 2023 r. uczestniczył w XV Forum Samorządowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego, które odbyło się w Toruniu. W wydarzeniu wziął udział także senator Ryszard Bober. Podczas forum marszałek województwa kujawsko-pomorskiego Piotr Całbecki wręczył prof. Tomaszowi Grodzkiemu jubileuszową plakietę kopernikańską, nawiązującą do obchodzonego w tym roku z inicjatywy Senatu Roku Mikołaja Kopernika w 550. rocznicę urodzin twórcy teorii heliocentrycznej. Zwracając się do samorządowców, marszałek Senatu podkreślił, że z wielkich reform rządu Jerzego Buzka reforma samorządowa była najbardziej udana. „Jesteście państwo solą tej ziemi. To, że władza jest blisko ludzi, jest wybierana przez ludzi, podlega bezpośredniej obserwacji i kontroli, jest bezcenne. Nie potrafię pojąć, dlaczego obecnie rządzący próbują scentralizować Polskę, jak w czasach PRL” – mówił.

Wystąpienie marszałka Tomasza Grodzkiego podczas XV Forum Samorządowego Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Posiedzenie Senackiego Zespołu ds. Zrównoważonego Rozwoju

Upadek niezależnych instytucji, brak skutecznych zabezpieczeń, fala nadużyć i korupcji przy wykorzystaniu finansów publicznych – to najważniejsze wnioski z raportu Międzynarodowej Federacji Praw Człowieka (FIDH), zaprezentowanego 10 października 2023 r. w Senacie na posiedzeniu Senackiego Zespołu ds. Zrównoważonego Rozwoju, zorganizowanym we współpracy z Instytutem Finansów Publicznych. Raport „Rządy prawa, nie pieniądza: Jak polski rząd wykorzystuje środki publiczne i fundusze unijne do niszczenia praworządności” dotyczy wydatkowania funduszy UE i jego wpływu na stan praworządności w Polsce. Jak wskazywano, raport wykazał powiązania między degradacją praworządności a zniszczeniem mechanizmów bezpieczeństwa kontrolujących wydatkowanie funduszy publicznych i unijnych w Polsce. Wykazał też, że polskie instytucje i mechanizmy zapobiegania nadużyciom zostały sparaliżowane, m.in. poprzez połączenie funkcji prokuratora generalnego i ministra sprawiedliwości, a interwencje podejmowane w różnych sprawach ujawniają uzależnienie prokuratury od władzy politycznej. Instytucje powołane do kontroli finansów publicznych, takie jak Centralne Biuro Antykorupcyjne, często łączone są z polityką, a Najwyższa Izba Kontroli ma ograniczane uprawnienia i zaniżany budżet. Do tego dochodzi odmowa współpracy polskiej prokuratury z prokuraturą europejską i niepewna współpraca z Europejską Agencją Antykorupcyjną. W efekcie brakuje skutecznej ochrony środków publicznych. Raport pokazuje też,

Posiedzenie Senackiego Zespołu ds. Zrównoważonego Rozwoju.

jak rozwijają się mechanizmy korupcyjne, jak Ministerstwo Finansów – zamiast dbać o finanse publiczne – wymyśla system omijania ustawy budżetowej i demokratycznej kontroli nad wydatkami publicznymi. Pieniądze publiczne wydawane służą umacnianiu autorytarnej władzy i niszczenia praworządności. Na podstawie raportu eksperci wzywają Polskę do przywrócenia niezależnych: sądownictwa, Krajowej Rady Sądownictwa i prokuratury, przystąpienia do prokuratury europejskiej, wypełnienia kamieni milowych, tak by Polska mogła się rozwijać we wspólnocie demokratycznych państw.

Marszałek Senatu na inauguracji roku akademickiego w CMKP

Wystąpienie marszałka Tomasza Grodzkiego podczas inauguracji roku akademickiego w Centrum Medycznym Kształcenia Podyplomowego.

„W medycynie nie da się oszukać prawdy. Dążenie do prawdy powinno być dla nas wszystkich azymutem” – powiedział marszałek Tomasz Grodzki podczas inauguracji roku akademickiego w Centrum Medycznym Kształcenia Podyplomowego, która odbyła się 11 października 2023 r. w Warszawie. „Mądrość i wiedza medyczna wykuwają się w pocie, znoju i krwi. Pamiętajmy o szacunku dla naszych nauczycieli, zarówno tych żyjących, jak i tych, którzy już odeszli” – przekonywał, przypominając, że postęp w naukach medycznych dokonuje się na podstawie osiągnięć poprzednich pokoleń. „To my jesteśmy dla chorych. To jest nasza służba. Pamiętajmy zawsze o tych, którzy powierzają nam swoje zdrowie i życie” – podkreślił marszałek Tomasz Grodzki, apelując do doktorantów

CMKP i studentów studiów podyplomowych o uważność na potrzeby pacjentów. „Jestem przekonany, że ta znamienita uczelnia będzie strażnikiem prawdy i dobrej jakości kształcenia” – podkreślił.

Orędzie marszałka Senatu

12 października 2023 r. marszałek Tomasz Grodzki wygłosił w TVP orędzie:

„Już w najbliższą niedzielę jako obywatele Rzeczypospolitej wspólnie zdecydujemy o przyszłości naszej ukochanej Ojczyzny. Głęboko wierzę, że każdy z nas chce dla Polski wszystkiego, co najlepsze. Chcemy, by była ona dobrym i przyjaznym domem dla nas, dla naszych dzieci i wnuków. Krajem zasobnym, wolnym i dumnym, gdzie każda Polka i każdy Polak cieszą się wzajemnym szacunkiem, wolnością i osobistym szczęściem. Gdy za naszą wschodnią granicą toczy się wojna, a na świecie wciąż wybuchają nowe konflikty, chcemy, by Polska była bezpieczna.

Dlatego mój najwyższy niepokój budzi dymisja najważniejszych dowódców polskiego wojska, którzy – wychowani w tradycji apolityczności armii – mieli już najwyraźniej dość prób zmiany zapisanej w Konstytucji cywilnej kontroli nad armią na kontrolę partyjną, podporządkowaną jednej opcji.

I choć od dłuższego czasu jesteśmy karmieni propagandą sukcesu, jak to jesteśmy silni, zvarci i gotowi, to realia są takie, że rosyjska rakietą, zdolną przenieść ładunek nuklearny, przelatuje pół Polski, aż pod Bydgoszcz. Na szczęście niosła nie ładunek, a siedemdziesiąt kilogramów betonu. Minister obrony narodowej próbował ukryć ten groźny incydent, po czym zrzucił całą winę na wojsko i dowódców. Polska armia, polski mundur, polski żołnierz to dla nas wszystkich świętości, które powinny być darzone należyty szacunkiem. A dziś – jak wszyscy widzimy – używane są do doraźnych celów politycznych partii rządzącej. Trudno się więc dziwić, że wysocy rangą dowódcy mieli tego po prostu dość.

I tak jest nie tylko z wojskiem. Obecna władza przez osiem ostatnich lat systematycznie dewastowała wszystkie instytucje demokratycznego państwa, poczynawszy od Trybunału Konstytucyjnego, przez Sąd Najwyższy, prokuraturę, policję, wolne media,

Marszałek Tomasz Grodzki.

po Sejm, w którym rządząca większość stała się *de facto* bezrefleksyjną maszynką do głosowania.

Jesteśmy już tym wszystkim zmęczeni. Inflacją, brakami paliwa, drożyzną, coraz dłuższymi kolejkami do lekarza czy dewastowaniem edukacji naszych dzieci.

Widać wyraźnie, że niemal wszystko, czego się ta władza nie dotknie, to psuje. Tak dalej być nie może. Czas na zmiany. Czujemy to wszyscy – w domach, na ulicach, w pracy. Potwierdzają to także liczne sondaże, wskazujące, że zdecydowana większość z nas chce przełomu. Zdecydowana większość Polek i Polaków – i to przeróżnych opcji politycznych – jest przekonana, że tak dłużej po prostu być nie może.

Dlatego pragnę do Państwa zaapelować o udział w wyborach. To święto demokracji, które powinno wyłonić najlepszą możliwą reprezentację Narodu w parlamencie. Niezależnie od tego, jakie są Państwa preferencje personalne, apeluję, abyście wybrali kandydatki i kandydatów, dla których Konstytucja jest aktem najważniejszym, którzy respektują demokrację, praworządność, prawa mniejszości, osób z niepełnosprawnościami, są pełni szacunku do kobiet, rozumieją potrzebę szczególnej troski o nasze dzieci i seniorów oraz to, że fundamentem dobrobytu i rozwoju naszej Ojczyzny jest obecność i należąca nam pozycja w NATO, Unii Europejskiej i we wspólnocie demokratycznych państw wolnego świata.

W tę niedzielę idziemy na wybory tak naprawdę także po to, by zdecydować, czy chcemy pozostać w Unii Europejskiej. To fundamentalnie ważna sprawa, bo – jak

wszyscy widzimy – już od kilku lat nasz kraj został postawiony przez rządzących na ścieżce konfliktu ze Wspólnotą. Od blisko tysiąca dni blokowane są przez obecny rząd ogromne pieniądze z Krajowego Planu Odbudowy na rozwój naszego kraju i wzrost naszej zamożności. A popierająca taką politykę prasa prorządowa już wprost nawołuje do wyjścia naszej ojczyzny z Unii.

Dlatego te wybory są tak ważne, gdyż zdecydują na lata, czy pozostaniemy w Unii Europejskiej i odzyskamy nasze należne miejsce we wspólnocie Zachodu, czy też coraz mocniej będziemy dążyć w kierunku wschodnich dyktatur, z dramatycznymi tego skutkami dla nas wszystkich.

A to właśnie państwa Unii stanowią większość krajów tworzących NATO. Zatem wyprowadzenie nas z Unii Europejskiej dramatycznie osłabi także nasze bezpieczeństwo.

Wolność, bezpieczeństwo i zgoda narodowa nie przyjdą same. One wymagają naszego wysiłku. I zależą od nas. Od tego, czy każdy z nas w niedzielę zagłosuje za tym, by zatriumfowała demokracja i normalność, by prawa kobiet były znów szanowane, a nasze dzieci i wnuki mogły żyć w kraju otwartym, tolerancyjnym i bezpiecznym. Zróbmy to dla nich! Idźmy na wybory po to, by Polska, nasza Ojczyzna, była znów Polską dla wszystkich”.

**SZCZEGÓŁOWE INFORMACJE NA TEMAT WSZYSTKICH WYDARZEŃ
DOSTĘPNE SĄ NA STRONIE INTERNETOWEJ: WWW.SENAT.GOV.PL.**

WYDAWCA I REDAKCJA

CENTRUM INFORMACYJNE SENATU
KANCELARIA SENATU
00-902 WARSZAWA
UL. WIEJSKA 6/8

ZDJĘCIA:

ŁUKASZ KAMIŃSKI
MARTA MARCHLEWSKA-WILCZAK
TOMASZ OZDOBA
TOMASZ PACZOS

HUBERT PIELAS
BOGUSŁAW ŚWIERZOWSKI
KANCELARIA SEJMU

